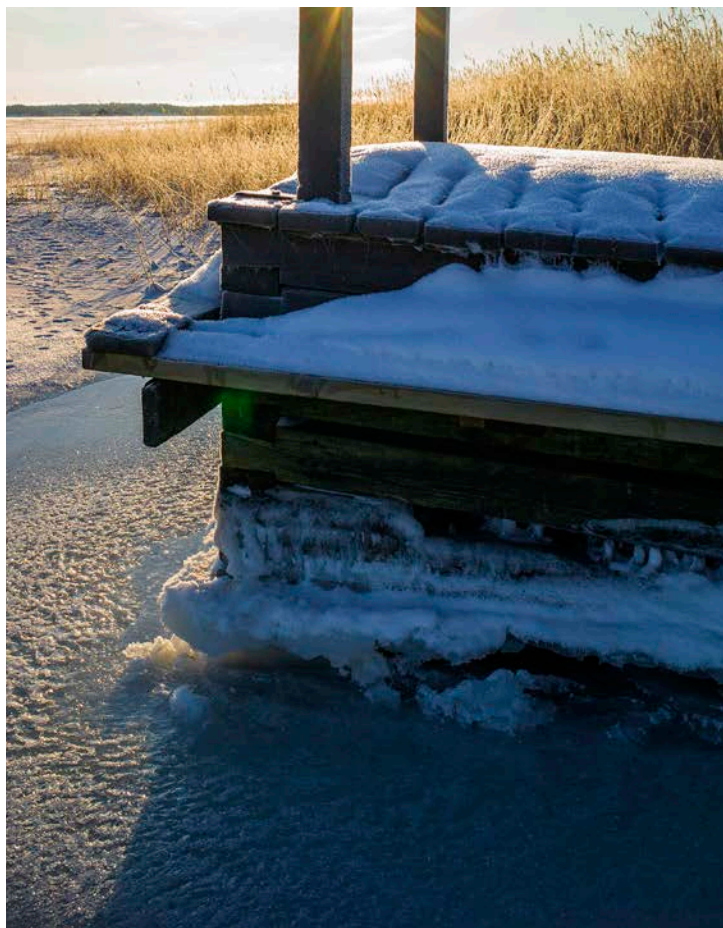

Stad, skärgård och landsbygd

Översiktsplan för Österåkers kommun 2040

© Österåkers kommun

Fotografier och kartor: Österåkers kommun där inget annat anges.

Innehåll

Förord	5
Inledning	6
Vad är en översiktsplan?	6
Beslut om att en ny översiktsplan ska tas fram	6
Process	6
Läsanvisning	7
Förklaring av ord och begrepp	8
Hållbarhet och avvägningar	10
Del 1 – Framtidsbild 2040	
Framtidsbild 2040	13
Utvecklingsstrategi	16
En del av Stockholmsregionen	18
Nulägesbeskrivning av Österåker	20
Befolknings- och bostadsutveckling	21
Bostadsförsörjning	23
Fördjupade översiktsplaner och planprogram	24
Del 2 – Planförslag	
Bebyggelseutveckling	27

Utvecklingsområden	34
Näringsliv	46
Transport	50
Rekreation, kultur- och naturmiljö	56
Offentliga rum	67
Skolor och förskolor	69
Kultur och fritid	71
Teknisk försörjning	73
Risk, hälsa och sårbarhet	80
Klimatanpassning	83
Del 3 – Genomförande och konsekvenser	
Utblick 2060	87
Riksintressen	90
Genomförandestrategi	95
Hållbarhetsbedömning	98
Bilaga 1 – Hållbarhetsbedömning	101
Bilaga 2 – Sammanställning av planeringsunderlag	142

Förord

Länets mest attraktiva skärgårdskommun är ledstjärnan i arbetet med Österåkers kommuns översiktsplan som sträcker sig fram till 2040, med utblick ända till 2060. En attraktiv, hållbar, levande och modern stad möter skärgård och land. En omistlig kombination som skapar trygghet och livskvalitet.

Vi är en del av en expanderande storstadsregion. Samtidigt som vi har närheten och tillgången till regionens utbud och möjligheter är ambitionen att vi med denna plan som vägledning ska kunna skapa en stark egen identitet. I inriktningen för översiktsplanen har fem framtidsbilder för Österåker 2040 formulerats:

- Österåker är en attraktiv skärgårdskommun
- Österåker är en expansiv skärgårdskommun
- Åkersberga är en modern småstad
- Österåker är en kommun i Stockholmsregionen med tydlig identitet
- Österåker utvecklas hållbart.

Under processen har medborgarna varit en del av utformningen. Genom fokusgrupper har alla åldrar fått tycka till. Många kloka idéer och förslag har kommit in och beaktats i arbetet med framtagandet av översiktsplanen. Det känns för mig väldigt positivt att kommunens framtida översiktliga inriktning har en bred förankring hos dem den berör.

Vår kommun utgörs av alla de som bor, lever och verkar här. Trivsel, trygghet och livskvalitet ska vara kommunens signum. Att vara en österåkersbo ska vara synonymt med en känsla av stolthet. En attraktiv kommun är en växande kommun. Tillväxt är positivt och vi välkomnar att attraktiva bostäder byggs som tar tillvara de unika förutsättningar vi har att erbjuda.

En attraktiv kommun har också en god infrastruktur och en välfungerande kollektivtrafik. I takt med att kommunen växer måste dessa två beaktas. Österåkers profil som entreprenörskommun ska bevaras och utvecklas. Ett blomstrande lokalt näringsliv är viktigt.

Jag är stolt att få vara en del av arbetet med vår fina kommuns framtida utveckling och vill rikta ett stort och varmt tack till berörda tjänstemän, politiker och medborgare som alla bidragit till framtagandet av denna plan. Jag ser framtiden an med tillförsikt och är övertygad om att kommunens fortsatta utveckling kommer vara framsynt och klok.

Michaela Fletcher (M)

Kommunstyrelsens ordförande

Inledning

Vad är en översiktsplan?

Översiktsplanen är en strategisk plan som beskriver kommunens viljeriktning i fråga om mark- och vattenanvändning, bebyggelseutveckling, riksintressen och allmänna intressen i övrigt.

Beslut om att en ny översiktsplan ska tas fram

Efter att gällande översiktsplan antogs 2006 har delar av planen genomförts och det har skett förändringar i lagar och regler, riksintressen och allmänna intressen med mera. Beslut togs 2014 om att en ny översiktsplan ska tas fram.

Planering på olika nivåer

Figur 1. Planering på olika nivåer - Figuren visar planeringens olika nivåer från nationell planering till enskilda fastigheter.

Process

Översiktsplanen sträcker sig till år 2040, med utblick mot år 2060. Minst en gång per mandatperiod tas ställning till planens aktualitet genom att en aktualitetsprövning görs. Processen med att ta fram en översiktsplan är reglerad i plan- och bygglagen och anger bland annat hur dialog ska ske vid framtagandet av planen samt krav på innehåll i planen. Aktuellt planeringsunderlag ska sammanställas och bred dialog med olika aktörer och allmänhet ska föras, därefter görs avvägningar mellan olika intressen och en ny översiktsplan tar form.

Samhällsbyggnadsförvaltningen är ansvarig för den översiktliga planeringen och Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd. Organisationen kring översiktsplanen har bestått av en projektgrupp, ett flertal delprojektgrupper, referensgrupper samt styrgrupper bestående av tjänstemän och politiker.

Övergripande inriktning: Beslut har tagits om en övergripande inriktning för översiktsplanen. Den utgår bland annat från en tidig medborgardialog som utfördes 2015 och en nulägesbeskrivning av kommunen.

Samråd: 2017 presenteras ett första förslag till översiktsplan och åsikter inhämtas.

Utställning: Efter samrådet revideras planförslaget utifrån de inkomna synpunkterna och det ställs ut för granskning år 2017. Under utställningen inhämtas åsikter om förslaget på nytt.

Plan- och bygglagen

Enligt plan- och bygglagen (PBL 2010:900) ska översiktsplanen ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Av planen ska det framgå:

1. Grunddragen gällande användning av mark- och vattenområden
2. Kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras
3. Hur kommunen avser tillgodose riksintressen och följa miljökvalitetsnormer
4. Hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för hållbar utveckling inom kommunen
5. Hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder
6. Sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18§ första stycket miljöbalken. Gäller ej i Österåkers kommun
7. Planens konsekvenser och innebörd ska tydligt framgå av planen.

Antagande: Efter utställningen beslutar kommunfullmäktige om att anta översiktsplanen, preliminär tidplan är att beslut kan tas 2018.

Laga kraft: Översiktsplanen börjar gälla när beslutet vunnit laga kraft, sannolikt 2018.

Läsanvisning

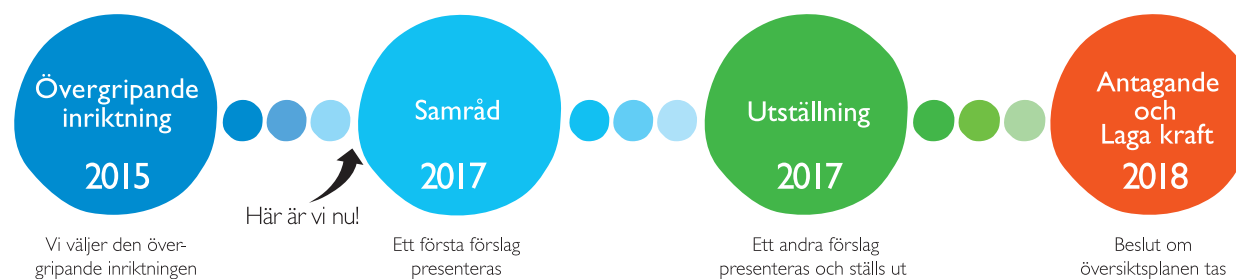
Förslaget till översiktsplan består av tre delar:

- Del 1 beskriver framtidsbild 2040 med utvecklingsstrategier för Österåkers kommun som en del av regionen samt prognoser för befolkning och bostadsbyggande.
- Del 2 innehåller förslag på hur Österåker ska

utvecklas. För varje avsnitt beskrivs kort förutsättningar, utmaningar, riktlinjer, vägledning och åtgärder att arbeta vidare med. Åtgärderna i kapitlet har ingen prioriteringsordning, detta redovisas i genomförandestrategin.

- Del 3 beskriver ett genomförande av översiktsplanen, sammanfattar möjliga konsekvenser av planförslaget ur ett hållbarhetsperspektiv och blickar ut mot 2060
- Bilaga 1 består av översiktsplanens hållbarhetsbedömning och MKB.
- Bilaga 2 består av en sammanställning av det planeringsunderlag som legat till grund för översiktsplanen.

PLANPROCESSEN

Tyck till!

Figur 2. Planprocessen.

Förklaring av ord och begrepp

Nedan förklaras några av de ord och begrepp som förekommer i översiktsplanen.

100-årsregn - Ett extemt regn med återkomsttid på 100 år.

100-års havsvattenstånd - Ett extemt havsvattenstånd med återkomsttid på 100 år.

Allmän plats – Allmän plats är ett område som i detaljplan avses för gemensamt behov, till exempel gata, torg eller park.

Attraktivitet - Det talas ofta om attraktivitet, till exempel när det gäller bostäder, arbetsplatser, serviceutbud, offentliga platser och transportsystem. Men vad menas med attraktivitet? Några exempel på synonymer är tilltalande och lockande.

4-stegsprincipen - Trafikverkets modell för utveckling av transporter och infrastruktur. Principens steg består av:

1. Tänk om - Åtgärder som kan påverka behovet av transporter och resor samt valet av transportsätt.
2. Optimera - Åtgärder som medför ett mer effektivt utnyttjande av den befintliga infrastrukturen.
3. Bygg om - Vid behov genomförs begränsade ombyggnationer.
4. Bygg nytt - Genomförs om behovet inte kan tillgodoses i de tre tidigare stegen. Det

betyder nyinvesteringar och/eller större ombyggnadsåtgärder.

Ekosystemtjänster – Alla de varor och tjänster som produceras av jordens ekosystem, både de vilda och de mänskligt påverkade.

Förnyelseområde – Även kallat omvandlingsområde. Det avser ett område som till en början enbart bestod av fritidshus men som med tiden har omvandlats till att utgöras av allt fler permanentbostäder (åretruntbostäder).

Gröna entréer – Entréer för att komma ut i naturen och kommunens grönstruktur. Entréerna ska vara lätta att ta sig till med kollektivtrafik och gång och cykel. Vid entréerna finns informationsskyltar och kartor över stigar och leder i området.

Huvudstråk – Ett huvudstråk är ett stråk som ska utvecklas och förtydligas. Det leder till en, eller flera, målpunkter och kopplar Åkersberga stad till andra målpunkter. Längs med stråket är det lätt att orientera sig och det finns förutsättningar för ett serviceutbud. Det är enkelt att röra sig och det finns ett flöde av människor i stråken.

Kärnö – En kärnö är enligt den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen en ö i skärgården som saknar vägförbindelse (bro, tunnel eller statlig färja) och bedöms ha förutsättningar för ett utbud av samhällsservice och infrastruktur vilket ger

förutsättningar för en långsiktig och robust samhällsstruktur som säkrar grundläggande villkor för fastboende och näringslivsutveckling. Kärnöarna fungerar dessutom som servicepunkter för befolkningen på omgivande öar samt för turismen och friluftslivet.

Lokal knutpunkt – En lokal knutpunkt är belägen i ett bra kollektivtrafikläge och har förutsättningar för ett serviceutbud. Tätheten är högre jämfört med andra delar av området och knutpunkten utgör en mötesplats.

Målpunkt – En målpunkt utgör ett besöksmål och ett mål för resor.

Kort fakta om Österåker

- Avstånd till Stockholm: ca. 3 mil
- Centralort: Åkersberga
- Yta: Kommunen omfattar 554 km², varav ca. hälften är vatten
- Öar: 1100
- Befolkning: ca. 43 000 personer (2016). Under sommartid fördubblas denna siffra genom fritidsboende och besökare
- Största arbetsgivare: Österåkers kommun med ca. 2 000 anställda.

Planläggning – Med planläggning avses när en fördjupad översiktsplan, ett planprogram eller detaljplan tas fram enligt plan- och bygglagen.

Replipunkt – Replipunkterna är strategiska bytespunkter för resor mellan kärnöar, kommuncentrum och Stockholms innerstad. De utgör regionalt viktiga länkar för person- och godstransporter till och från kärnöarna.

Sverigeförhandlingen – Sverigeförhandlingen är ett uppdrag från regeringen som syftar till att infrastruktursatsningar runt om i Sverige ska möjliggöra byggandet av cirka 100 000 nya bostäder till 2035.

Vinnarbilderna i tävlingen #Mittbästaösteråker. Taggen av Agneta Strandäng.

Österåker är med och förhandlar om en förlängning av Roslagsbanan till Stockholm city.

Tätort – I Österåkers kommun finns det flera tätorter och Åkersberga är den största. Tätort brukar beskriva en ort med över 200 invånare med husen placerade inte mer än 200 meter från varandra.

VA – Vatten och avlopp. Det finns enskilt och allmänt VA. Mer korrekt så rör det sig om dricksvatten och spillvatten samt dagvatten. Med enskilt avses privata lösningar för VA och med allmänt avses att Roslagsvatten/Österåkersvatten ansvarar för VA inom ett beslutat verksamhetsområde.

Åkersberga – Åkersberga är Österåkers kommuns centralort och utgörs i översiktsplanen av utvecklingsområdena A och B, se sida 33.

Åkersberga stad – Området avser de centrala delarna av tätorten Åkersberga, främst kring Åkersberga station. I Åkersberga stad är bebyggelsen tät och utgörs av flerbostadshus. Här finns handel och annan service samt Åkersberga station och busstation.

Tidig dialog

Arbetet med den nya översiktsplanen inleddes med dialog med medborgare, organisationer, föreningar, politiker och tjänstemän samt regionala aktörer om hur Österåker ska utvecklas till 2040.

I dialogen kom det fram att tillgänglighet, levande småstad och trygghet ska ligga i fokus när kommunen ska växa hållbart, bli länets mest attraktiva skärgårdskommun och utveckla Åkersberga till en modern småstad.

- **Tillgänglighet** – Tillgänglighet var ett återkommande tema. Det efterfrågades fler gång- och cykelvägar, utökad kollektivtrafik i hela kommunen och ett vägnät med tillgänglighet till målpunkter. Tillgäng-

lighet är också närheten till naturen, skärgården, service och affärer.

- **Levande småstad** – Österåkersborna önskade att Åkersberga blir en mer levande småstad med en mysig stadskärna. Det ska finnas en blandning av bostäder, service och arbetsplatser liksom mötesplatser som torg, parker, kaféer och restauranger.
- **Trygghet** – Många efterfrågade fysiska platser med aktiviteter som skapar en känsla av gemenskap och trygghet. Medborgarna önskade också ökad trygghet i samhällsservice som skola och vård och omsorg samt förbättrad belysning.

Hållbarhet och avvägningar

Parallellt med att ta fram ett förslag till översiktsplan har förslaget analyserats när det gäller hur planen kan bidra till en hållbar utveckling av samhället. En översiktsplan ska miljöbedömas om den bedöms innebära betydande miljöpåverkan, vilket detta förslag gör.

Genom arbetet med översiktsplanen ska förutsättningar för människor att leva ett gott liv i Österåkers kommun ges. I detta avsnitt beskrivs hur översiktsplanen avser bidra till detta på ett hållbart sätt.

Ett gott liv i Österåker

Det ska vara lockande att bo i Österåker. Här kan människor mötas, känna sig hemma och känna sig trygga. Åkersberga ska vara kommunens stadskärna, med ett attraktivt stadsliv där det finns ett brett utbud av service med handel, skolor, vård, arbetsplatser med mera.

I Österåker ska det gå att leva ett bra vardagsliv, med nära till det mesta som behövs, och med fungerande ärende-kedjor mellan hemmet, förskola, arbetsplats, butik och så vidare. På fritiden finns det många aktiviteter att ägna sig åt: idrotts-, kultur- och naturaktiviteter. Det ska vara bekvämt att pendla, men i kommunen finns också ett aktivt näringsliv med många lokala arbetsplatser. Boende- och arbetsmiljön är hälsosam och säker. På landsbygden och skärgården är utbudet av service och kollektivtrafik mindre,

men det finns goda möjligheter att nå vardagens service för de flesta.

En hållbar struktur för bebyggelsen

För att åstadkomma det goda livet, ger översiktsplanen möjligheter att utveckla en hållbar struktur för bebyggelse, transporter och grönstruktur. Fokus ligger på att utveckla lokala knutpunkter i centralorten Åkersberga samt runt om i kommunen. Översiktsplanen ska bidra till en tät och sammanhållen bebyggelse i Åkersberga, med ett aktivt stadsliv och stark utveckling av service, skolor, arbetsplatser och bra kollektivtrafik. Planens riktlinjer ska styra utvecklingen mot en levande stadsmiljö med kvarter med en blandning av bostäder och verksamheter. Nya bostäder ska ge plats för olika typer av människor i olika skeden i livet, främst genom att ge plats för en stor variation av bostadsstorlekar och boendeformer. Gatunätet ska vara finmaskigt och anpassat för alla trafikslag. Staden blir alltmer promenadvänlig och trygg att röra sig i och allt lättare att hitta i. Den blir sammantaget mer tillgänglig, också för människor utan bil, vilket gör att stadens service och möjligheter blir mer åtkomlig för alla. På landsbygden och i skärgården planeras för en långsiktigt hållbar utveckling med hänsyn till befintliga natur- och kulturvärden. Här finns ett fokus längs stråk med kollektivtrafik, samt till utpekade lokala knutpunkter. Genom att satsa på kommunens replipunkt Åsättra och skapa förutsättningar för ny bebyggelse i skärgården intill

redan sammanhållen bebyggelse, kan förutsättningar skapas för en stärkt kollektivtrafik och lokal service.

Hållbar näringslivsutveckling

Den sammanhållna struktur som gynnar sociala kvaliteter kommer också att kunna gynna en utveckling av det lokala näringslivet. Kommunens identitet blir tydligare, stadslivet i Åkersberga mer attraktivt och skärgården blir en tydligare del av kommunen, vilket kan locka till fler etableringar. Det blir fler och mer attraktiva lägen för kontor och butiker, inte minst i de stationsnära lägen som är intressanta för sådana verksamheter. Fler människor som rör sig på gatorna gynnar handeln. Befintliga verksamhetsområden i Åkersberga kan på sikt omvandlas till att rymma en mer blandad bebyggelse med både bostäder och verksamheter, men för industri och sällanköps-handel planeras nya verksamhetsområden utanför stadskärnan.

Hållbara transporter

I Åkersberga fokuseras det mesta av den nya bebyggelsen till området kring Roslagsbanans stationer. De flesta människor kommer att få god tillgång till bra, eller mycket bra, kollektivtrafik. Med en prioritering av gång- och cykeltrafik kommer det att synas betydligt fler människor till fots på gatorna. Möjligheterna till möten mellan människor ökar starkt, folkhälsan gynnas och den lokala handeln kan

utvecklas. Samtidigt kommer fler människor att bo nära trafikerade gator och järnvägen. Fler bostäder kommer att utsättas för höga ljudnivåer och risker förknippade med transporter av farligt gods måste hanteras.

Att öka de hållbara resorna är en förutsättning för att kommunen ska kunna växa. Satsningar krävs på gång, cykel och kollektivtrafik när vi blir fler invånare. I de planerade stadsmiljöerna kommer inte personbilen behövas i stor utsträckning även om det fortsättningsvis finns delar av kommunen som är mer bilberoende.

Det är i princip omöjligt att förstärka hållbarheten i alla aspekter samtidigt. Därför måste hela tiden olika avvägningar göras. Utvecklingen av lokala knutpunkter syftar till att göra landsbygden och skärgården mer levande, vilket gynnar hela kommunens hållbarhet. Samtidigt riskerar kollektivtrafiken att inte utvecklas i den takt som nya bostäder byggs, vilket gör att det finns risk för att antalet bilberoende människor inledningsvis ökar. En väl utbyggd kollektivtrafik med god kapacitet är en förutsättning för översiktsplanens genomförande.

Hållbar grönstruktur

Den nya översiktsplanen pekar för första gången ut en sammanhållen grönstruktur för hela kommunen. Här ska finnas utrymme för biologisk mångfald,

jordbruk, värdefulla kulturlandskap och andra viktiga ekosystemtjänster. Det är viktigt att ha nära till bostadsnära natur, liksom tillgång till attraktiva fritids- och utflyktsområden. Intill och inne i stadsmiljön behövs grönytor för att ekosystemtjänster som till exempel dagvattenrening, översvämningsskydd, temperaturregulering och luftrening ska fungera. En sammanhållen och tät bebyggelse, som är viktigt för ett hållbart samhälle, kombinerat med en sammanhängande grönstruktur kräver avvägningar. Flera avvägningar har gjorts i planen för att bevara sambanden i båda strukturerna där de är som viktigast. I de tätaste delarna av Åkersberga kommer avvägningarna mellan bebyggelse, jordbruksmark och grönytor att vara mest utmanande. Till exempel kan jordbruksmark närmast Åkersberga och andra stationslägen komma att behöva tas i anspråk då en tätare bebyggelse i dessa lägen bidrar till ökad hållbarhet. Den täta bebyggelsen genererar även mycket dagvatten som behöver ytor där det kan renas. Risken finns annars att dagvatten förorenar havet kring Åkersberga, eller att häftiga regn ger svåra översvämningar.

Förslag till hållbar utveckling

Detta förslag till översiktsplan avser skapa möjligheter till ett gott liv i Österåker. Översiktsplanen ska inriktas på att bli socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar.

Del I – Framtidsbild 2040

I denna del beskrivs framtidsbild 2040 med utvecklingsstrategier för Österåker, kommunen som en del av regionen samt prognoser, mål och riktlinjer för befolkning och bostadsbyggande.

Framtidsbild 2040

Framtidsbilden beskriver Österåker år 2040. Förslaget till översiktsplanen ska bidra till att utveckla kommunen utifrån denna målbild.

Österåker 2040

År 2040 har Österåker haft en positiv utveckling när det gäller antal invånare, nybyggda bostäder och arbetstillfällen. Kommunen har en befolkning på 70 000 – 75 000 invånare 2040, Österåker är en attraktiv skärgårdskommun, en viktig port till Stockholms skärgård, och har en tydlig identitet i Stockholmsregionen. Värdena och styrkorna i kommunen bevaras och tillvaratas och det finns utvecklingsmöjligheter för framtiden.

Det finns en levande landsbygd och aktiva jord- och skogsbruk. Mindre lokala knutpunkter har utvecklats på landsbygden och skärgården med god tillgång till offentlig och kommersiell service.

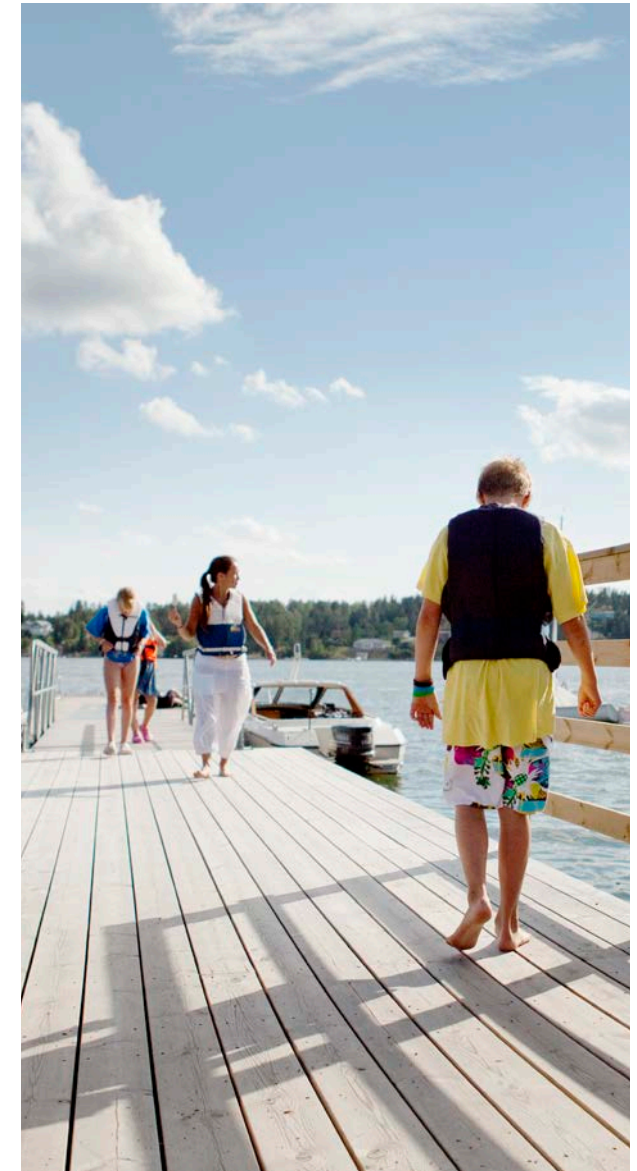
Åkersberga som en modern stad med småstadskarakter erbjuder mötesplatser och aktiviteter för alla, dag- och kvällstid året om. Det finns hållbara transportsystem, attraktiva och trygga offentliga platser, grönområden och grönstråk. Åkersberga erbjuder en variation av bostäder, arbetsplatser, och service.

Det finns goda möjligheter att tillgodose sina behov lokalt. Österåker har en mångfald av skolor, vård, omsorg, bostäder, arbetsplatser, kultur och fritid som speglar medborgarnas behov och är av god kvalitet. Kommunen utvecklas med medborgarna i fokus och med möjlighet till delaktighet och dialog. Hållbara livsmiljöer, med särskilt fokus på tillgänglighet och trygghet, utgör grunden för den fysiska utvecklingen.

Kommunen utvecklas hållbart ur ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Till 2040 har en omställning skett till ett mer hållbart samhälle utifrån översiktsplanens mål och de lokala miljömålen.

Österåkers identitet 2040

Österåker har en tydlig identitet som en kommun med stad, skärgård och landsbygd. Genom att utveckla småstadskvaliteter, kulturmiljön med det öppna landskapet, naturen och friluftslivet samt närheten till vattnet och skärgården bidrar översiktsplanen till att definiera och stärka Österåkers

identitet. Österåkers identitet år 2040 definieras utifrån följande:

Åkersberga stad - Åkersberga utvecklas från förort till modern stad med småstadskaraktär med en levande stadskärna.

Vattnet och skärgården - I Österåker finns det en levande, aktiv och attraktiv skärgård och att Österåker är en skärgårdskommun märks i Åkersberga stad. Tillgängligheten till skärgården för kommunens invånare och besökare är god.

Det öppna landskapet - Det finns jordbruk, gårdar och golfbanor i kommunen. Tillsammans bidrar dessa till en landskapsbild som många förknippar med Österåker.

Varierad natur och aktivt friluftsliv - Det finns gott om naturområden av olika karaktär, bland annat orörd natur i form av det stora och tysta skogslandskapet i nordost, den tätortsnära naturen och parkerna i och kring Åkersberga samt naturen längs kustbandet och på öarna. Österåker erbjuder ett rikt friluftsliv!

Kultur - Utbudet av kulturaktiviteter av olika slag är rikt. Inte minst har Österåker en spännande historia som visar sig genom ett rikt kulturarv i form av kulturmiljöer.

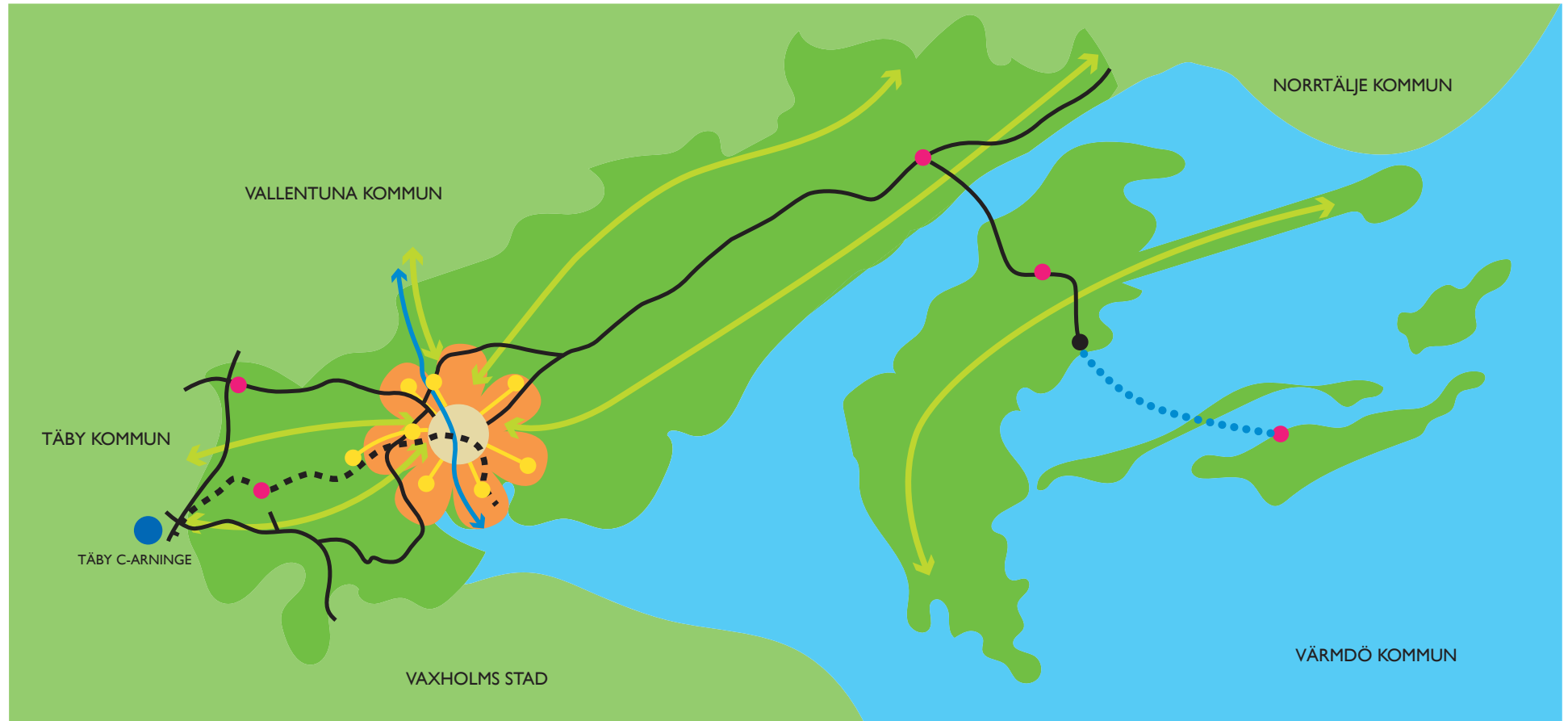
Entreprenörsanda - Ett av Österåkers främsta kännetecken är entreprenörsandan och en stark kultur av företagande, små som medelstora företag, vilket är viktigt för kommunens fortsatta utveckling med stark lokal arbetsmarknad.

Skolor och förskolor - Österåker ska vara länets mest attraktiva skolkommun. Behovet av såväl skolor och förskolor tillgodoses och det finns en variation i utbud.

Utvecklingsstrategikarta

Utvecklingsstrategikartan visar översiktplanens förslag till långsiktig utveckling i grova drag.

Utvecklingsstrategi

Utvecklingsstrategierna beskriver hur framtidsbild 2040 ska uppnås och genomsyrar översiktsplanens riktlinjer och förslag på mark- och vattenanvändning.

Österåker är en del av Stockholmsregionen och frågor som rör bland annat kommunikationer, näringsliv, bostadsmarknad, grön- och blåstruktur, kultur, besöksnäring och offentlig service ses i ett regionalt perspektiv. Österåker är en del av Stockholm Nordost där Täby Centrum–Arninge är den regionala stadskärnan.

Åkersberga utvecklas stadsmässigt genom utveckling av stationsområdet och förtätning av bebyggelse i kvartersstruktur med levande gaturum och parker. Tydliga huvudstråk mellan Åkersberga stad och lokala knutpunkter i närliggande kommuner utvecklas med ny bebyggelse och mötesplatser samt skapar förutsättningar för ett starkt serviceutbud. Lokala knutpunkter kring stationslägena Åkers Runö, Täljö och Rydbo samt i andra delar av kommunen utvecklas.

Grönstrukturen i kommunen förtydligas och görs mer tillgänglig med hjälp av bland annat gröna

entréer och tydliga gränser mellan natur och bebyggelse. Nya rekreativstråk i kommunen utvecklas och befintliga förstärks. I takt med att invånarantalet ökar, ökar även behovet av tätortsnära natur. Centralt belägna grönområden görs mer attraktiva och tillgången till trygga parker med varierande innehåll och skala förstärks. Kulturmiljöerna som är en viktig kvalitet i kommunen ska tillgängliggöras och ett rekreativ- och kulturmiljöstråk utvecklas längs Långhundraleden. Kultur- och fritidsaktiviteter finns i såväl Åkersberga, intilliggande kommuner, på landsbygden samt i skärgården. Föreningslivet i kommunen ges förutsättningar att verka och utöka.

Vattenkontakten stärks genom en bebyggelseutveckling inom utvalda delar av Åkersberga, så som Kanalstaden och Näsängen. Utformningen av gaturum i prioriterade stråk underlättar orientering och skapar förutsättningar för service och flöden av människor. Offentliga platser utvecklas i attraktiva lägen. Gästhamnar och marina näringar utvecklas

och det skapas förutsättningar för lokala knutpunkter i skärgården. Åsättra på Ljusterö förstärks som replipunkt och viktig tyngdpunkt för skärgården. Ingmarsö, kommunens kärnö, tillsammans med Husarö ses som ett gemensamt kärnöområde för utveckling i skärgården. Kopplingen mellan Östanå och Ingmarsö, via Mellansjö och Åsättra stärks.

Transportsystemet utvecklas effektivt, hållbart och underlättar för de människor som bor i, arbetar i och vill besöka Österåker. Kommunen växer i kollektivtrafiknära lägen och optimerar användningen av befintlig infrastruktur vilket minskar behovet av egen bil. Österåker arbetar för förbättrade transportmöjligheter inom kommunen, regionalt, i och till skärgården samt hållbara godstransporter på fastlandet och i skärgården. Nya kopplingar mellan kommuner, i syfte att länka områdena till varandra, utreds vid kommande planprojekt. Det är lätt att pendla till och från Österåker och det finns kollektiva tvärförbindelser och snabba anslutningar till bytespunkter i andra kommuner.

Bebyggelsen förtätas och nya flerbostadshus tillkommer i goda kollektivtrafiklägen samt nära service. Mötesplatser vid lokala knutpunkter föreslås runt om i kommunen med ny tätare bebyggelse som stärker dessa platser.

Fler lokala arbetstillfällen är en förutsättning för en positiv utveckling i kommunen och regionen. Detta

görs genom en fortsatt utveckling av branscherna i kommunen, en blandning av bostäder och verksamheter och nya ytor för mer yrkrävande och störande verksamheter. Genom att öka arbetsplatskvoten ökar möjligheten att skapa ett hållbart samhälle.

Planeringsstrategier

Översiktsplanen utgår från ett antal planeringsstrategier.

Hållbara livsmiljöer

Skapa, utveckla och bevara hållbara livsmiljöer ur ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv, på land och i vatten för såväl människor som djur och växter.

Levande småstadsmiljö

Utveckla Åkersberga till en modern stad med småstadskaraktär, med fler bostäder, arbetsplatser, service, kultur, inbjudande och trygga offentliga rum samt hållbara och tillgängliga transporter. Stärk Åkersberga stad och skapa en tydlig identitet.

Levande landsbygd och skärgård

Stärk och utveckla attraktiva miljöer att leva och verka i samt besöka på landsbygden och i skärgården året om.

Platser för kreativitet och möten

Utveckla och skapa platser för möten och gemenskap

runt om i kommunen. Utveckla kunskapskluster och skapa förutsättningar för förskolor och skolor med hög kvalitet.

Nära till natur och rekreation

Tillgängliggör rekreationsområden genom att utveckla stråk, målpunkter och tydliga entréer samt stärk kopplingen till vattnet. Skapa mångfunktionella parker och strandpromenader som är tillgängliga för alla.

Hållbara transportsystem

Bidra till hållbart resande i kommunen och regionen genom utveckling av hållbara och effektiva transportsystem som gynnar gång, cykel och kollektivtrafik.

Befintliga transportsystem ställs om för att gynna mer hållbara transportsystem.

Klimatsmart hushållning

Verka för klimatsmart hushållning genom ett effektivt marknyttjande, förstärkt kollektivtrafik samt hållbar energiförsörjning och avfallshantering.

En växande kommun

Skapa förutsättningar för en stark befolkningsutveckling och tillväxt genom samordnad planering av bostäder, infrastruktur, omsorg, arbetsplatser, handel, utbildning och fritid. Utveckla och stärk Åkersberga stad och lokala knutpunkter.

En del av Stockholmsregionen

Österåker är en del av Stockholms län och en del av nordostsektorn. Regionen har en hög tillväxt vilket Österåker ska bidra till att stärka ytterligare.

I takt med att Stockholm växer så växer också Österåkers kommun som en del av storstadsregionen. Kopplingarna till Stockholmsregionen samt till nordostregionen är starka när det gäller infrastruktur, näringsliv, samarbeten kring grönstruktur och andra frågor. Det finns ett regionalt perspektiv inom samtliga ämnesområden när det gäller kommunens mark- och vattenanvändning.

Österåkers kommun påverkas av det som händer nationellt och i omvärlden, bland annat i och med den ökande globaliseringen. Översiktsplanen har i beaktande den förväntade utvecklingen i regionen, landet och omvärlden och kan behöva aktualiseras allt eftersom förutsättningar förändras.

Vision Stockholm Nordost 2010–2040

Stockholm Nordost är ett samarbete mellan de sex nordostkommunerna Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker. Stockholm Nordost, STONO, avser ta sin del av ansvaret

för den växande Stockholmsregionen och en del i visionen är att sektorn ska öka med 100 000 invånare och skapa förutsättningar för 50 000 nya arbetstillfällen till år 2040. STONO arbetar för en kapacitetsstark spårbunden kollektivtrafik som knyter samman nordostregionen med övriga stockholmsregionen. Kommunerna i Stockholm Nordost verkar gemensamt för att vidareutveckla goda och varierande miljöer tillgängliga med kollektivtrafik i hela Nordostsektorn.

Österåkers stadsstruktur ska utvecklas bland annat genom att identiteten som attraktiv bostadsort i skärgårdsmiljö ytterligare stärks. Nya stadsmässiga bostadsmiljöer tillkommer i goda kollektivtrafiklägen kring Roslagsbanans stationer, till exempel ny bebyggelse i Kanalstaden.

Genom översiktsplanens förslag på bebyggelseutveckling, infrastruktur och näringsliv bidrar Österåker till att förverkliga STONO:s vision.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Den gällande regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFSS 2010, uttrycker den gemensamma viljan för regionens utveckling fram till 2030 med utblick till 2050. En ny plan, RUFSS 2050, håller på att tas fram och förväntas vara antagen under 2018. Den föreslagna mark- och vattenanvändningen, som utgår från en rumslig struktur med en flerkärnig region, är i stora drag densamma i det nya förslaget som i gällande plan. Österåker tillsammans med övriga nordostkommuner stödjer denna bebyggelseutveckling och arbetar för att stärka regionkärnan Täby Centrum-Arninge samt stärkt spårbunden kollektivtrafik.

Utöver RUFSS finns det ett flertal andra strategiska planer av betydelse för Österåkers utveckling. Se mer i bilaga 2. I översiktsplanen behandlas regionala frågor och samband löpande, under respektive rubrik. Frågor som bedöms vara av större vikt att belysa i ett regionalt eller mellankommunalt perspektiv är följande:

- Grönstruktur och blåstruktur för människa och natur
- Bebyggelsestruktur
- Bostadsförsörjning
- Arbetstillfällen
- Vattenfrågor
- Skärgård och landsbygd

Nulägesbeskrivning av Österåker

I detta avsnitt beskrivs nuläget i Österåker. Förslaget till översiktsplan tar sitt avstamp i nuläget och ska bidra till en utveckling av kommunen med framtidsbild 2040 som målbild.

I Österåker är antalet invånare drygt 43 000 invånare (år 2016) och befolkningen ökar stadigt. Det finns ett flertal fritidshusområden runt om i kommunen och befolkningen ökar därför kraftigt under sommarhalvåret. Bebyggelsen i kommunen är relativt utspridd, bland annat eftersom den till stor del utgörs av småhusbebyggelse. Detta gör bebyggelsen svår-försörjd med kollektivtrafik och service. Under vissa tidpunkter på dygnet och delar av året är trafiksituationen på väg 276 ansträngd. Det finns dock goda möjligheter för kommunen att framöver utveckla bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen, framförallt längs Roslagsbanan, samt genom att förtäta och komplettera befintliga områden i kommunen.

Även fortsättningsvis kommer det att finnas behov av att resa med bil inom samt till och från kommunen, men översiktsplanen avser skapa förutsättningar för ökad andel resor som inte sker med bil. Genom att prioritera gående, cyklisterna och kollektivtrafik före bilister i planeringen kan fler komma att välja alternativ till bilen. I Åkersberga finns ett förhållandevis

väl utbyggt gång- och cykelvägnät. Det saknas dock ett antal länkar mellan kommunens delar och även regionen i stort. Genom att länka områden till varandra och skapa förutsättningar för gående, cyklisterna och kollektivtrafik i hela kommunen blir det mer attraktivt att välja andra färdmedel än bilen.

Roslagsbanan är kommunens viktigaste kollektivtrafikstråk och går genom kommunens västra delar med slutstationer i Österskär och Stockholms östra. Genom att utveckla Roslagsbanan och busstrafiken och samtidigt bygga bostäder i kollektivtrafiknära lägen kan kommunen stärka det kollektiva resandet. Kollektivtrafiken mellan fastlandet och skärgården kan förbättras genom till exempel kollektiv båttrafik och att utveckla kopplingen buss-båt.

Det finns offentliga miljöer i Åkersberga som kan upplevas som mindre attraktiva och även otrygga. Genom att exempelvis arbeta med trygghetsfrågor, höja kvaliteten i de offentliga rummen (till exempel gaturum och parker), förtydliga vad som är privat

och allmänna platser och komplettera med ny bebyggelse kan de offentliga miljöerna göras mer attraktiva.

Österåkers natur kan delas in i tre olika landskapstyper: Skogslandskapet, kulturlandskapet och kust- och skärgårdslandskapet. Naturen och friluftslivet är viktiga identitetsbärare och också viktiga för besöksnäringen i kommunen.

Österåker är i första hand en utpendlarkommun, det vill säga att antalet invånare i arbetsför ålder är större än antalet arbetsplatser. Antalet registrerade företag i kommunen är cirka 6 000 varav en stor del är småföretag. Det finns en blandning av olika verksamhetsområden och lokaler, men främst för små och medelstora företag.

Av de areella näringarna bedrivs skogsbruk i stora delar av kommunen med tyngdpunkt i de norra delarna. Jordbruk upptar en mindre del av kommunens yta och bedrivs enbart i liten skala i anslutning till äldre kulturmiljöer.

Utifrån nulägesbeskrivningen har en hållbarhetsbedömning av nuläget gjorts med hjälp av en så kallad värderos som visar en sammanvägning av olika hållbarhetsfaktorer. Värderosen är ett verktyg för att bedöma hållbarheten i fysisk planering.

Hela hållbarhetsbedömningen av översiktsplanen återfinns i Bilaga 1.

Befolknings- och bostadsutveckling

Sverige har en stor befolkningstillväxt, framförallt i Storstockholm som Österåkers kommun är en del av. I detta avsnitt beskrivs situationen idag och möjliga prognoser.

Stockholmsregionen

Storstockholm har en stark befolkningstillväxt som Österåker är en del av. För närvarande bor det cirka 2,2 miljoner människor i Stockholms län (2016). Regionen växer med 35 000 till 40 000 nya invånare per år. Enligt Stockholms läns landstings prognos för länets befolkning kommer befolkningen 2024 att kunna uppgå till cirka 2,6 miljoner invånare.

Den regionala bedömningen är att det behöver tillkomma mellan 179 000 och 319 000 bostäder fram till 2030. Det innebär mellan 9 000 till 16 000 bostäder i genomsnitt årligen.

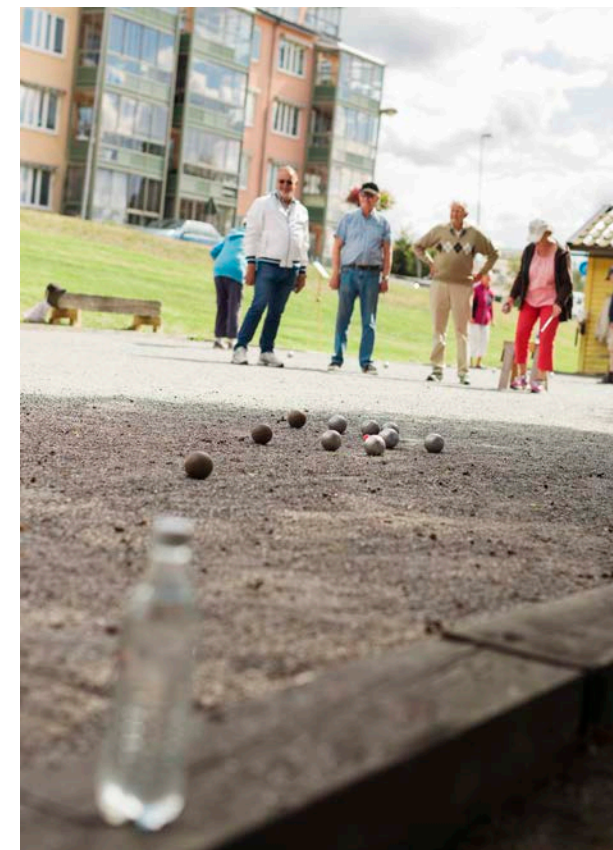
Österåkers kommun

Österåker har en befolkningsutveckling något snabbare än rikets genomsnitt och bedöms fortsätta vara en expansiv del av Stockholmsregionen. Under 2016 var invånarantalet drygt 43 000 personer i

Österåker och folkmängden ökade med 950 invånare under 2015. Medelåldern i kommunen är 39,9 år. Förändringarna i kommunens demografi visar på att andelen äldre ökar på både kort och lång sikt.

Befolkningsprognosen för perioden 2016 till 2040 visar att Österåkers kommuns befolkningsökning kommer att fortsätta med omkring 1 000 invånare per år i snitt. Befolkningsprognosen baseras på det planerade bostadsbyggandet och variabler som födda, avlidna, inflyttning och utflyttning.

I samband med beslut om en övergripande inriktning för den nya översiktsplanen formulerades ett mål om 70 000 till 75 000 invånare år 2040. I översiktsplanen utgör detta mål en utgångspunkt för planförslaget. Det bedöms vara ett medelhögt till högt framtidsscenario och innebär att invånarantalet ökar med cirka 1 100 till 1 300 invånare per år.

Enligt prognos för 2060 kan antalet invånare uppgå till cirka 90 000 invånare.

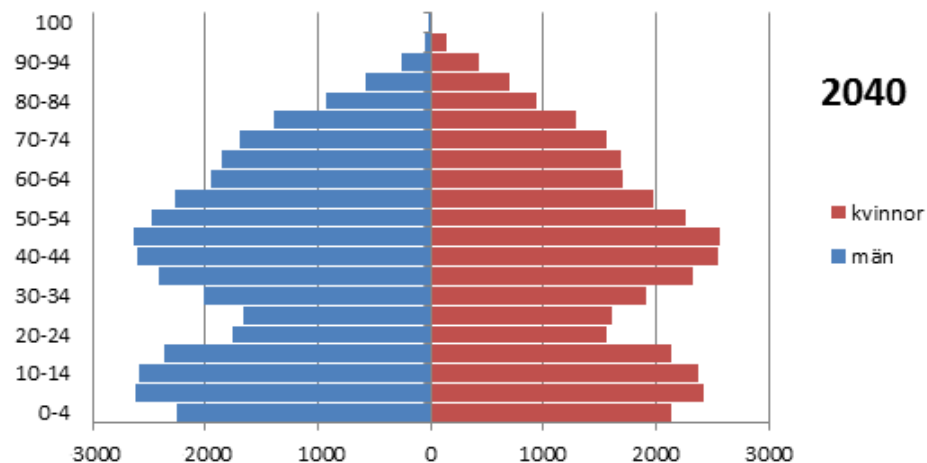
I RUFSS 2010 beräknades kommunens befolkning uppgå till mellan 41 000 till 47 000 år 2030 men uppdaterade prognoser har därefter behövt göras på grund av den kraftiga befolkningstillväxten.

Då Österåker har en befolkning på drygt 43 000 invånare år 2016, är den regionala prognosen redan inaktuell. Nya prognoser tas fram för RUFSS 2050.

I Österåker utgörs bostadsbeståndet till mestadels av småhus och med flerbostadshus huvudsakligen i Åkersberga. De flesta bostäderna är äganderätter. Andelen hyresrätter och bostadsrätter är jämt fördelade mellan varandra.

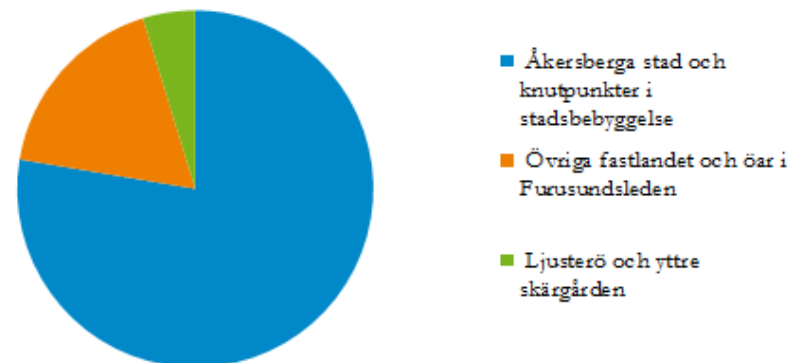
Fram till år 2025 förväntas, enligt kommunens prognos, ett årligt tillskott av i snitt cirka 500 färdigställda bostäder vilket överensstämmer med de mål som anges i RUFSS 2010 samt kommunens mål om minst 300 bostäder per år.

Befolkning (enligt prognos 2016-03-17)			
Total	2027	2040	2060
Befolkning i Österåker	ca 57 000	ca 70 000	ca 90 000

Figur 4. Befolkningspyramid år 2040.

Andel nya bostäder fördelade i kommunen 2016-2040

Figur 5. Diagrammet visar andel nya bostäder fördelade i kommunen fram till år 2040 enligt kommunens bostadsbyggnadsprognos.

Bostadsförsörjning

Med en växande befolkning ökar behovet av bostäder. Kommunen ansvarar för att tillgodose behovet av bostäder.

I kommunens bostadsförsörjningsplan 2016-2025 anges riktlinjer och mål för bostadsförsörjningen. I planen beskrivs behovet av bostäder för olika grupper och åtgärder föreslås för att detta behov ska kunna tillgodoses.

Kommunen bedömer att det föreligger ett behov av äganderätter, bostadsrätter och hyresrätter. Det finns även behov av bostäder för särskilda grupper.

Bostadsförsörjningen bidrar till att uppfylla målet om 70 000 till 75 000 invånare i Österåkers kommun år 2040. På kortare sikt gäller ett mål om att kommunen ska planera för att det byggs (färdigställs) minst 300 nya bostäder per år 2016 till 2025. För att kommunen ska kunna uppnå målet 70 000 till 75 000 invånare krävs dock att bostadsbyggnadstakten ökar ytterligare fram till år 2040.

Riktlinjer för kommunens bostadsförsörjning

- Bostadsförsörjningen sker i enlighet med nationella, regionala och kommunala mål för bostadsbyggande och riktlinjer för bebyggelseutveckling.
- Alla kommuninvånare ska kunna leva under goda och trygga förhållanden utifrån sina behov och barnens bästa ska alltid beaktas.
- Genom planläggning och utbyggnad av allmänt vatten och avlopp möjliggörs en utveckling av förnyelseområden.
- Bostadsutvecklingen
  - sker i enlighet med kommunala strategiska planer så som översiktsplan och VA-plan
  - är hållbar ur ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt perspektiv
  - möter behov och efterfrågan hos olika grupper så som unga, äldre, nyanlända och personer med funktionsnedsättning
  - bidrar till en variation av bostäder avseende storlek, utförande och läge.

Fakta

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten och byggande. Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människor i dagens samhälle och för kommande generationer. Bostadsbyggandet och utvecklingen av bostadsbeståndet har även förts in i plan- och bygglagen som ett allmänt intresse som kommunerna ska främja bland annat vid planläggning.

Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (SFS 2000:1383) och ändring i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (SFS 2013:866)

reglerar kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Enligt lagen ska kommunen anta riktlinjer för bostadsförsörjningen. Riktlinjerna syftar till att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Fördjupade översiktsplaner och planprogram

I detta avsnitt beskrivs de fördjupade översiktsplaner och planprogram som finns i Österåker, deras aktualitet och hur översiktsplanen förhåller sig till dem.

Ibland finns behov av att den kommunomfattande översiktsplanen följs upp av ett detaljplaneprogram eller en fördjupad översiktsplan. I Österåker finns det en Vision för centrala Åkersberga (2010), en strukturskiss för Kanalstaden (2016) samt en fördjupad översiktsplan för Täljöviken (2006). Utöver dessa dokument finns det totalt 12 mer översiktliga planprogram och ytterligare detaljplaneprogram som i stor utsträckning har genomförts och fyllt sitt syfte.

Planprogrammen liknas vid en fördjupad översiktsplan i sitt innehåll men uppfyller inte fullt ut kraven enligt plan- och bygglagen. Programmen innebär preciseringar av översiktsplanen och utgör kompletterande planeringsunderlag vid planläggning och andra beslut rörande markanvändning, tillstånd och byggande.

I bilagan med sammanställning av planeringsunderlag beskrivs kort varje dokument, Nedan tas ställning till deras aktualitet.

Visioner och strukturskisser

Vision för centrala Åkersberga, 2010

Delar av området har utvecklats sedan visionen togs för beslut. Till viss del bedöms visionen vara aktuell men utvecklingen i området utreds och beskrivs vidare i kommande planprogram för Åkersberga stad, centrumområdet, samt i kommande planprogram och detaljplaner.

Strukturskiss för Kanalstaden, 2016

Skissen är ett underlag till fortsatt planarbete. Utvecklingen av området är prioriterat och planläggning kommer att ske etappvis.

Fördjupade översiktsplaner

Täljöviken, 2006

Planen bedöms till viss del vara aktuell men till viss del mindre aktuell. Delar av planområdet har utvecklats genom detaljpaneläggning och inom andra delar pågår eller avses påbörjas planläggning. Jämfört med den fördjupade översiktsplanen innebär bland annat Sverigeförhandlingen och utveckling av bebyggelse i Näsängen samt Kanalstaden en mer stadsmässig bebyggelseutveckling. Nya stationslägen längs Roslagsbanan föreslås utredas vidare. Ny skola föreslås i detaljplanen för Näsängen.

Detaljplaneprogram föreslås upprättas för stationsområdena Täljö - Gottsunda och Åkers Runö, med influensområden. Planläggning av Kanalstaden fortsätter.

Översiktliga planprogram

Svinninge, 2005

I stora drag bedöms Svinninge planprogram vara fortsatt aktuellt och genomförande av planen pågår. Bland annat har ett stort antal detaljplaner vunnit laga kraft eller är i en slutfas. VA har byggts ut och infrastrukturåtgärder har genomförts. Att upprätta detaljplan för Valsättra del 2 kvarstår. Utredning och eventuell planläggning av intilliggande utredningsområden för bostäder föreslås ske på längre sikt.

Kungsängen, 2006

Planprogrammet avser Kanalstadens östra sida. Delar av området är detaljplanelagt och stora delar är bebyggda. Området ingår i den strukturskiss för Kanalstaden där beslut fattats 2016.

Rosenkälla, 2007

Ett nytt grepp om områdets utveckling föreslås tas genom planläggning.

Norra Rydbo, 2008

Planprogrammet är till viss del genomfört. I samband med utredning av nya områden öster och norr om Rydbo behöver programmets innehåll ses över på nytt. Även riktlinjerna om att bygga tätare i stationslägen behöver beaktas vid kommande utveckling i Rydbo.

Röllingby, 2008

Del av programområdet byggs ut med friidrottsarena. Det kan komma att finnas behov av att se över utvecklingsmöjligheterna, utifrån aktuella behov, inom resterande delar av programområdet.

Östra Margretelund, 2009

En detaljplan för etapp 1 av programområdet har vunnit laga kraft. Fortsatt utveckling av området föreslås ske på sikt.

Bergavägen, 2010

Planprogrammet har till stor del genomförts. Fortsatt planläggning inom området förväntas ske etappvis.

Fredsberg, 2010

Planprogrammet bedöms vara genomfört då det har resulterat i detaljplaner och börjat bebyggas.

Ljusterö, 2010

Planprogrammet bedöms i stort vara aktuellt och genomförs etappvis.

Mellansjö (på Ljusterö), 2010

Planprogrammet bedöms i stort vara aktuellt och genomförs etappvis.

Täljöviken – Näs, 2010

Planprogrammet har följts upp av detaljplaner.

Säbyviken, 2011

Planprogrammet har följts av detaljplanearbete för marinan. Planprogrammet föreslås aktualitetsprövas avseende genomförande av område för camping och friluftsliv.

Östanå, Roslags-Kulla, Wira, 2013

Planprogrammet föreslås aktualitetsprövas bland annat med hänsyn till riksintressen och strandskydd.

Del 2 – Planförslag

I detta avsnitt beskrivs förslaget för hur Österåkers mark- och vattenområden ska användas till år 2040. Varje del innehåller beskrivning av:

- förutsättningar
- utmaningar
- framtidsbild 2040 med riktlinjer
- vägledning

Bebyggelseutveckling

I detta avsnitt beskrivs hur befintliga och nya bebyggelseområden föreslås utvecklas i Österåker.

Förutsättningar

En effektiv bebyggelsestruktur möjliggör en ökad befolkning, möjlighet till utvecklad service, kollektivtrafik och möten mellan människor. En medveten utveckling av ny bebyggelse är därför viktig för en hållbar utveckling.

Åkersberga är centralort i Österåker med huvuddelen av bostäderna inom fem kilometer från Åkersberga station. Arbetsplatserna är huvudsakligen lokaliserade i Åkersberga.

Österåker har en relativt utspridd bebyggelse bestående av i huvudsak småhus, även om allt fler flerbostadshus byggs i centrala lägen. På landsbygden finns skogs- och kulturlandskap samt några mindre småorter eller kluster av bebyggelse. I skärgården är det huvudsakligen Ljusterö, Ingmarsö och Husarö som har permanentboenden.

Österåker arbetar tillsammans med övriga kommuner i Stockholm Nordost för förbättrad

kollektivtrafik i regionen genom att bland annat delta i Sverigeförhandlingen. För kommunens del är en förlängning av Roslagsbanan till Stockholm City det som bedöms vara till störst nytta men kommunen ser även en nytta av en förlängning av Roslagsbanan till Arlanda. Intill stationerna i Åkersberga och längs Roslagsbanans stationer västerut planeras en stor del av bostäderna tillkomma vid en förlängning av Roslagsbanan till Stockholm City.

Utmaningar

- Förtäta och bygga samman den utspridda bebyggelsestrukturen i Åkersberga.
- Stärka kopplingar mellan områden i Åkersberga och mellan Åkersberga och övriga kommunen.
- Skapa förutsättningar för inkluderande bebyggelsemiljöer för alla.

Framtidsbild 2040

Till år 2040 har den nya bebyggelsen med torg, parker och ett levande gaturum i Österåkers större orter bidragit till ökad gemenskap och stärkt kommunens identitet genom stor arkitektonisk omsorg. Bebyggelsen är anpassad till allmänna intressen och stärker även tillgängligheten till natur, kultur och vatten. I och med en effektiv bebyggelsestruktur finns underlag för god kollektivtrafik och service.

Åkersberga stad har utvecklats utifrån en fingerstruktur, det vill säga stadsbebyggelse kring kollektivtrafiklänkar med lokala gröna kilar mellan stråken som skapar god tillgänglighet till rekreation och natur- och kulturvärden.

Det finns en blandning av bebyggelse typer. I de mer centrala delarna utgörs bebyggelsen främst av flerbostadshus som sedan övergår till en mer småskalig bebyggelse.

Riktlinjer

Skapa förutsättningar för god bebyggd miljö.

Lokalisera och utforma ny bebyggelse på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning av mark, vatten och andra resurser främjas.

Möjliggör en blandning av funktioner.

Planera för en blandad stad. Nya stadsmiljöer utvecklas med en blandning av bland annat bostäder,

handel, förskola och skola, service samt andra verksamheter.

Utveckla bebyggelse längs kollektivtrafikstråk och nära service.

Ny bebyggelse i kommunen ska tillkomma i första hand nära kollektivtrafik och service. Bebyggelseutvecklingen sker främst i Åkersberga stad, kring Roslagsbanans stationer samt i övriga lokala knutpunkter.

Tillämpa en hållbar utbyggnadsordning och takt.

Hållbarhetsperspektivet beaktas i valet av utbyggnadsordning, det vill säga vilket område som ska utvecklas när. Prioriteringar görs till exempel utifrån behov av utbyggt VA, närheten till kollektivtrafik eller behov av arbetsplatser och service. Genom att i första hand förtäta i Åkersberga stad och de lokala knutpunkterna skapas förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling.

Skapa förutsättningar för den lokala arbetsmarknaden.

Skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen runt om i kommunen genom bebyggelseutvecklingen i lokala knutpunkter. Ny bebyggelse som rymmer arbetsplatser, så som kontor, handel, service och lättare industri, utvecklas i områden nära kollektivtrafik.

Öka andelen flerbostadshus i strategiska lägen.

Inom Åkersberga stad ska andelen flerbostadshus med en blandning av bostäder avseende bland annat lägenhetsstorlekar öka. Närmast Åkersberga station bör en ökad andel små lägenheter tillkomma.

Utveckla bebyggelsen med stor arkitektonisk omsorg.

Säkerställ en bebyggelseutveckling med stor arkitektonisk omsorg i samband med detaljplanering och bygglovshantering.

Utveckla bebyggelse med hänsyn till befintliga kulturvärden.

I detaljplanering och bygglovshantering ska hänsyn tas till kommunens kulturhistoria genom varsam utveckling inom kulturmiljöer och av byggnader med kulturvärden.

Utveckla Åkersberga till en attraktiv modern stad med småstadskaraktär.

Förtäta Åkersberga och komplettera med ny blandad bebyggelse som innehåller både bostäder och lokaler för verksamheter och service. Åkersberga omvandlas från förort till en modern stad med småstadskaraktär. Utveckla stadsmässig blandad kvartersbebyggelse med trygga och trivsamma offentliga miljöer.

Möjliggör en hållbar bebyggelseutveckling på landsbygden och skärgården.

Skapa förutsättningar för att bo och verka på landsbygden och i skärgården. Planera nyexploateringar i lokala knutpunkter och i anslutning till befintlig bebyggelse, nära kollektivtrafik och service. Förutsättningarna att bo och arbeta på landsbygden och i skärgården ska förbättras genom planläggning av förnyelseområden, utbyggnad av teknisk försörjning och transportsystem, samt genom att stärka lokala knutpunkter. I första hand ska

detaljplaneläggning i förnyelseområden föregås av detaljplaneprogram eller fördjupad översiktsplan.

Utveckla stationslägena.

Områdena kring stationerna i Åkersberga, Åkers Runö, Täljö och Rydbo ska utvecklas. Närmast stationerna föreslås mötesplatser i form av torg, flerbostadshus med lokaler i bottenvåningen och om möjligt kontor närmast spårområdet.

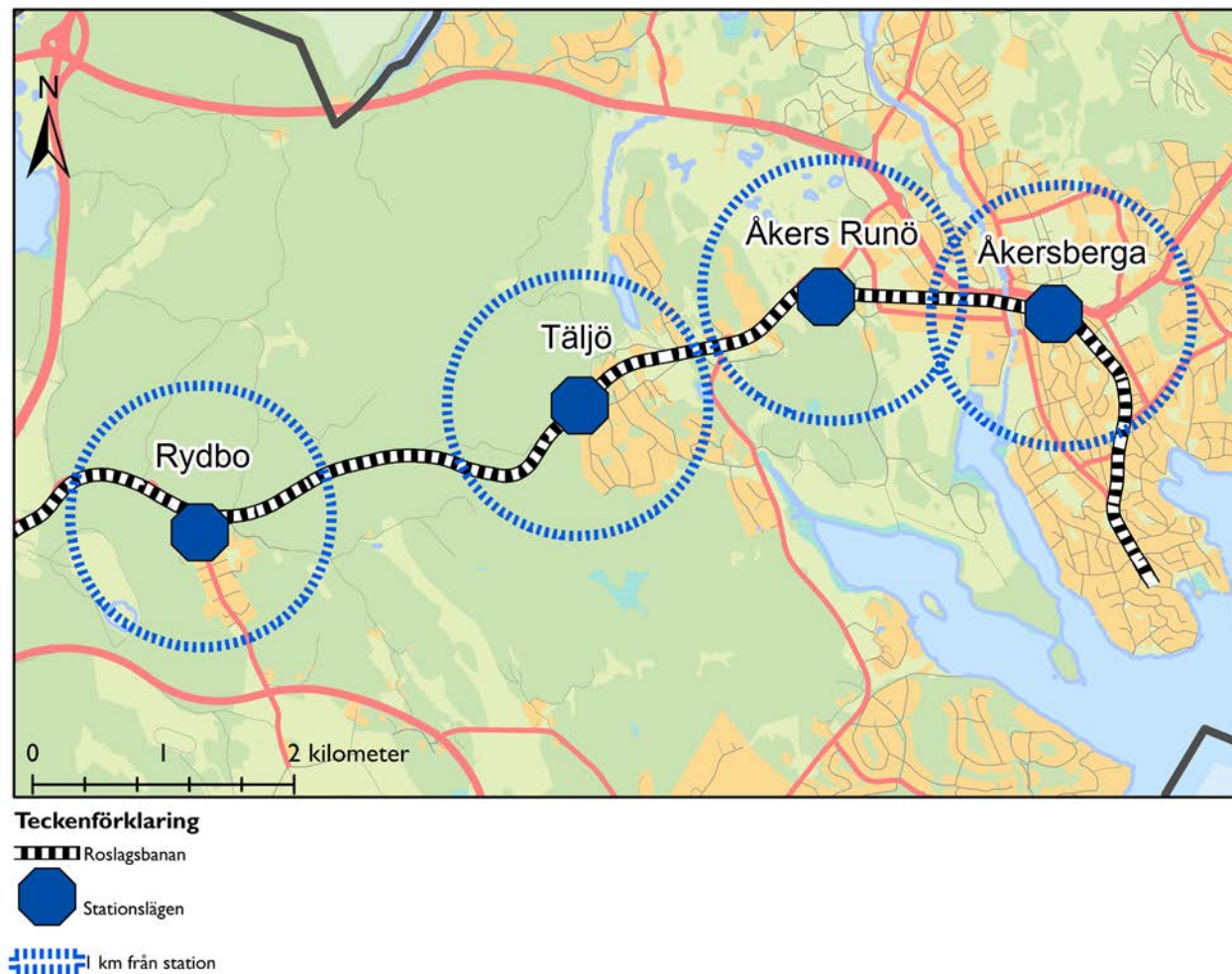
Minska barriäreffekter och öka integrationen.

Överbygg Roslagsbanan som barriär genom passager och noga val när det gäller placering av ny service med mera. Verka för god integration mellan befintliga områden och nya områden.

Stationslägen

Kartmaterial: Österåkers kommun

Kartan redovisar stationerna med utvecklingspotential och deras influensområden på 1 000 m.

Generella principer för ny bebyggelse

Vid utvecklingen av bebyggelsemiljöer, i samband med planläggning och/eller bygglovshantering, ska följande generella principer för utformning och gestaltning följas i möjligaste mån:

- Detaljplanekrav gäller i princip för tätorterna. All nybyggnad ska därmed ske enligt gällande detaljplan eller föregås av detaljpaneläggning.
- Vid hantering av planförfrågningar för ny bebyggelse ska checklista (framtagen av samhällsbyggnadsförvaltningen) tillämpas.
- Effektivt markutnyttjande ska eftersträvas. Exploatering av skogs- och jordbruksmark kan tillåtas om utredning påvisar lämplighet efter avvägning av olika intressen.
- Föreslagen bebyggelse ska prövas bland annat utifrån om kommunala investeringar kan utnyttjas på ett effektivt sätt samt om åtgärden medför ett ökat kommunalt serviceåtagande.
- Bebyggelseutvecklingen ska stärka kopplingen till viktiga målpunkter. Bebyggelsen ska bidra till att stärka huvudstråk i syfte att öka orienterbarheten, skapa underlag för service samt effektivt nyttjande av kollektivtrafik och gång- och cykelvägnät.
- Bebyggelseområden ska ha en varierad utformning och gestaltning där hög kvalitet eftersträvas. Utformning och gestaltning sker utifrån de tre hållbarhetsaspekterna – ekologisk, social och ekonomisk.

- Bostadsbebyggelsen ska i möjligaste mån anpassas till terrängen samt bästa solläge ur energisynpunkt.

Landsbygd och öar

- Ny bebyggelse ska anpassas till befintlig bebyggelse och landskapsmiljö och bör samordnas i den struktur som finns i området. Nya bostadshus och grupper av bostadshus bör inte godtas inom obebyggda områden eller i anslutning till en enstaka byggnad.
- Inom områden med särskilda natur- eller kulturvärden ställs högre krav på lokalisering och utformning.
- På platsen nytillkommande eller förändrad bebyggelse ska ansluta till byggnadstraditionen på platsen, avseende exempelvis placering, volym, material och färg. Det kan ske med traditionellt eller modernt formspråk.
- Ny bebyggelse ska inte annat än undantagsvis tillåtas på obebyggda öar.

Allmän plats

- Vid planläggning av nya bostadskvarter ska ett sammanhängande gatunät eftersträvas.
- Utformning av allmän plats, såsom gata, torg och park, ska följa kommunens riktlinjer och vara av hög kvalitet.
- Vid planläggning av kvartersmark och allmän plats ska tydlig avgränsning mellan vad som är privat och allmänt eftersträvas.

Byggnade och andra åtgärder inom strandskyddsområden

I Österåker finns det ett stort antal strandskyddade land- och vattenområden. Strandskyddet är inom särskilda områden utvidgat och kan sträcka sig upp till 300 meter upp på land eller ut i vattnet. Inom strandskyddade områden är det bland annat förbjudet att bygga, ändra byggnads användning, gräva och avverka. Dispens eller upphävande av strandskyddet kan vara aktuellt om särskilt skäl finns och åtgärden inte bedöms motverka strandskyddets syften.

Att arbeta vidare med

Ta fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för kust och skärgård.

Ta fram riktlinjer för hållbart byggande.

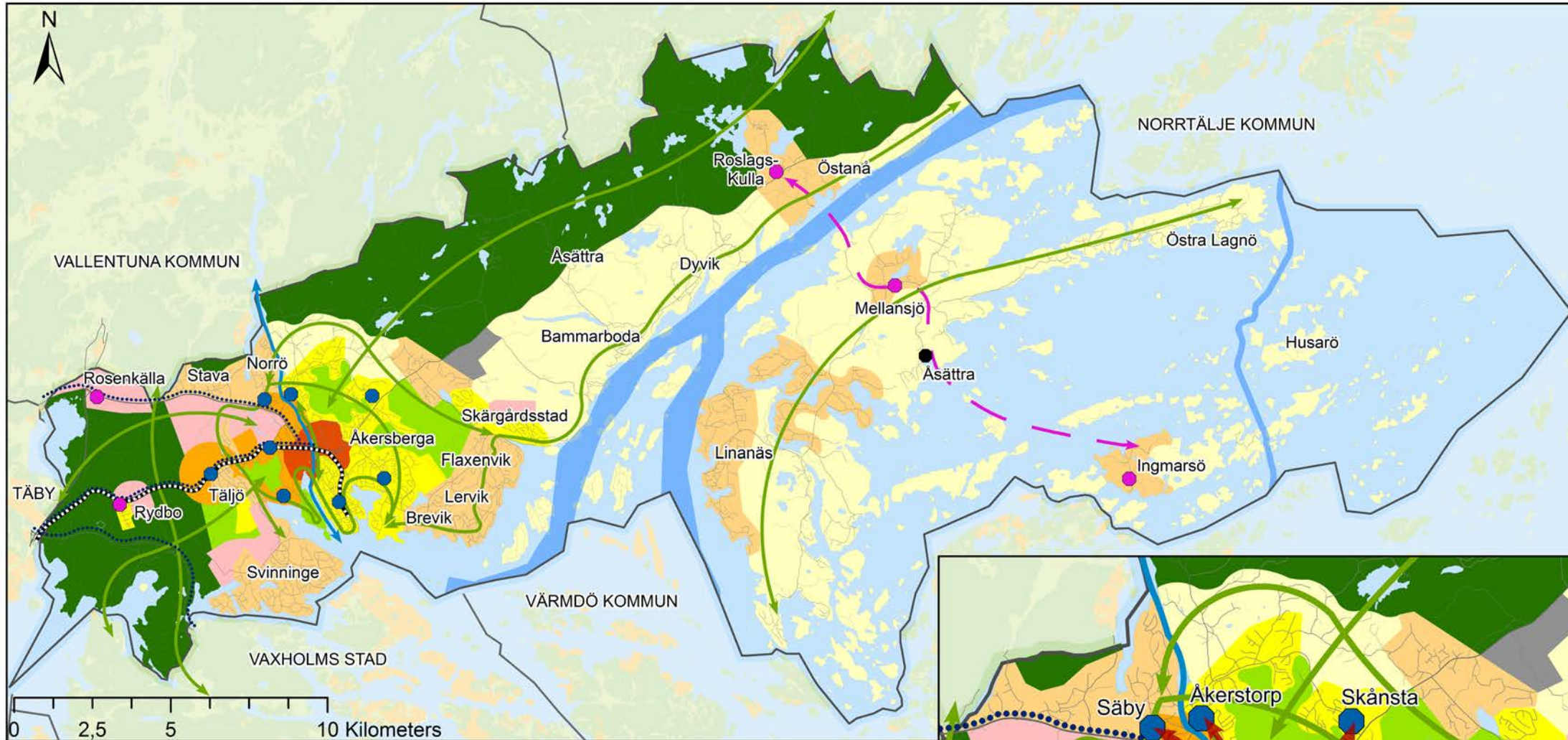
Fakta

Vissa åtgärder som normalt kräver bygglov är bygglovsbefriade för en- och tvåbostadshus om de uppfyller vissa villkor, som exempelvis mått och placering. Vissa av de bygglovsbefriade åtgärderna för en- och tvåbostadshus kräver anmälan.

I områden utpekade i kulturmiljöprogram eller kulturmiljöer av lokalt, regionalt eller nationellt intresse kan byggnadsnämnen neka en lovfri byggnation genom nekande av startbesked.

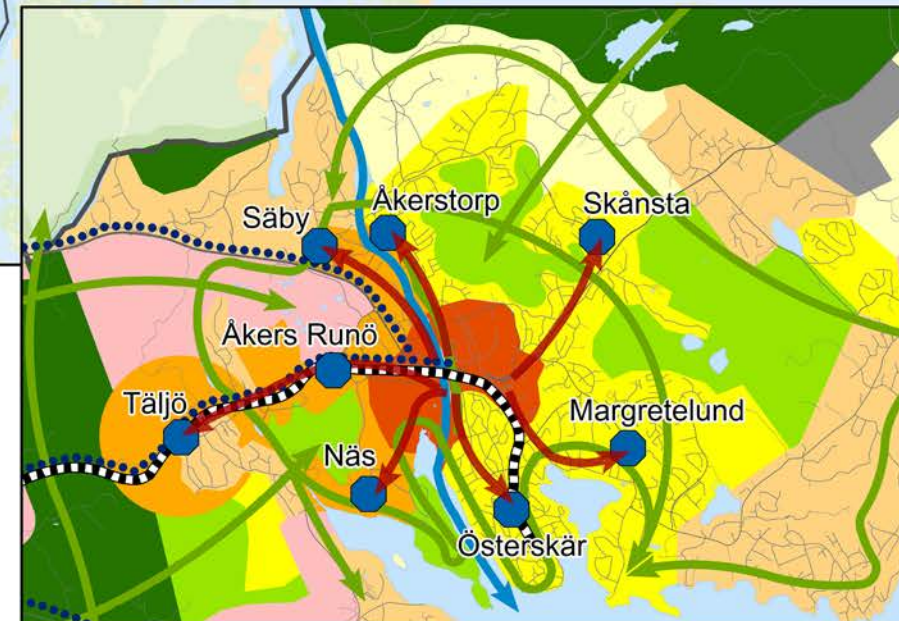
Plankartan

Plankartan redovisar kommunens förslag på huvudsaklig mark- och vattenanvändning tillsammans med det övergripande transportsystemet och de grön- och vattenstråk som behövs för att utgöra en sammanhängande grön- och blåstruktur. (Se nästa sida för beskrivning av teckenförklaringen)

Teckenförklaring

	Bebyggelse tät		Tätortsnära grönområde		Huvudstråk att utreda
	Bebyggelse tät med mix		Natur/skog		Transportkoppling att utreda
	Bebyggelse halvtät		Lokal knutpunkt i stadsbebyggelse		Grönstråk
	Bebyggelse mindre tät		Övrig lokala knutpunkt		Vattenstråk
	Landsbygd/Skärgård		Replipunkt		Farled
	Utredningsområde		Regionalt cykelstråk		
	Verksamheter		Roslagsbanan		

Områdestyper

Nedan beskrivs de olika områdestyperna redovisade i plankartan.

Bebyggelse

Område med stadsmässig, tätortsmässig och sammanhängande bebyggelse där bostäder ingår eller kan ingå. Utgörs av bebyggelse som i huvudsak används för bostäder, kontor, handel eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. För mer detaljerad beskrivning se *Olika typer av bebyggelse*.

Landsbygd/skärgård

Område som ytmässigt främst används för areella näringar och andra landsbygdsanknutna verksamheter, men där såväl bostadsbebyggelse som obrukad mark förekommer.

Utredningsområde

Område som föreslås att utredas för en ny användning.

Verksamheter

Område för verksamheter, som inte bör blandas med bostäder. Kan utgöras av områden för verksamheter som kan vara störande, miljöpåverkande, ytkrävande eller genererar tung trafik.

Natur/skog

Område med stora friluftslivs-, natur- eller landskapsvärden och där natur- och landskapsvård bör vara överordnad annan mark- och vattenanvändning. Område som är viktigt att bevara och där jord- och skogsbruk och andra näringar bör bedrivas på sätt som är förenligt med natur- och landskapsvårdens intressen. Mindre grupper av bostadsbebyggelse kan förekomma.

Tätortsnära grönområde

Parker, parkliknande miljöer, naturmark i tätortsmiljö, närreklamationsområden, samt anlagda områden för fritids- och idrottsaktiviteter som främst äger rum utomhus. Avser grönområde som på grund av dess stora betydelse för ett stort omland bör skiljas ut från övrig bebyggelsemiljö.

Grönstråk

Långsträckt zon av park- eller naturmark eller annan typ av grönska som knyter ihop grönområden och natur till en sammanhängande struktur. Viktiga för deras biologiska funktioner och/eller för deras betydelse för friluftsliv och rekreation.

Vattenstråk

Vattendrag som knyter ihop större vattenområden. Viktiga för deras biologiska funktioner och/eller för deras betydelse för friluftsliv och rekreation.

Olika typer av bebyggelse

Kategorierna av bebyggelse beskriver hur den framtida bebyggelsen inom områdena föreslås planeras.

Bebyggelse tät

Ex: Centrala Åkersberga inklusive Kanalstaden.

Tät bebyggelsestruktur med i huvudsak flerbostadshus.

- Snitt 4-5 våningar. Högre våningsantal kan medges närmast Åkersberga station och knutpunkterna.
- Kvartersstorlekar – ca 50-70 m per sida i Åkersberga stad.
- Varierad kvartersstruktur.
- Lokaler i bottenvåning längs huvudstråk och knutpunkter.

Bebyggelse tät med mix

Ex: Kring Roslagsbanans stationer och Näsängen.

En variation av flerbostadshus och småhus. Tätast bebyggelse vid stråk/knutpunkt.

- Lokaler i bottenvåning längs huvudstråk eller knutpunkt.
- Flerbostadshus i snitt 4-5 vån.
- Tomtstorlekar varierar, t. ex.: Radhus ca 250-400 kvm (2-3 vån.)
Småhus 800-1500 kvm (1-2 vån.).

Bebyggelse halvtät

Ex: Områden med mestadels småhus.

Halvtät bebyggelse i form av småhus (stadsrad-, rad-, par- samt enbostadshus). Eventuellt lägre flerbostadshus vid knutpunkt.

- Tomtstorlekar varierar, t. ex.: Radhus ca 250-400 kvm (2-3 vån.)
Småhus 800-1500 kvm (1-2 vån.)
- Flerbostadshus i snitt ca 3 vån.

Bebyggelse mindre tät

Ex: Tidigare fritidshusområden, s.k. förnyelseområden.

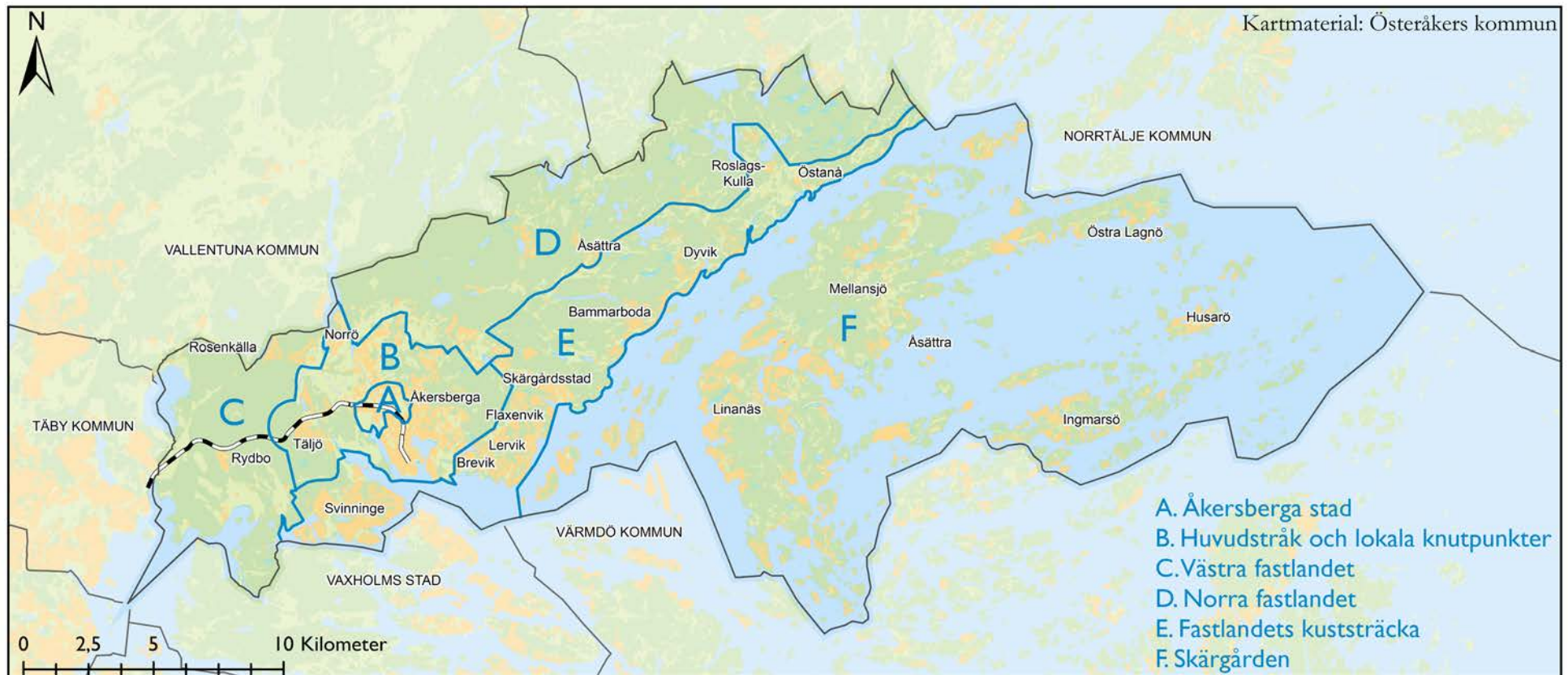
Mindre tät bebyggelse. Tidigare fritidshusområden som förtätas med främst småhus. Stor hänsyn tas till den befintliga miljön.

- Varsam utveckling - Stor hänsyn till dagens bebyggelsemiljö och områdets karaktär samt kultur- och naturvärden.
- Tomtstorlekar ca 1 300 – 2 000 kvm (1-2 vån.)
- Intill knutpunkter föreslås mer yteffektiv bebyggelse (lägre flerbostadshus eller stadsradhus).

Utvecklingsområden

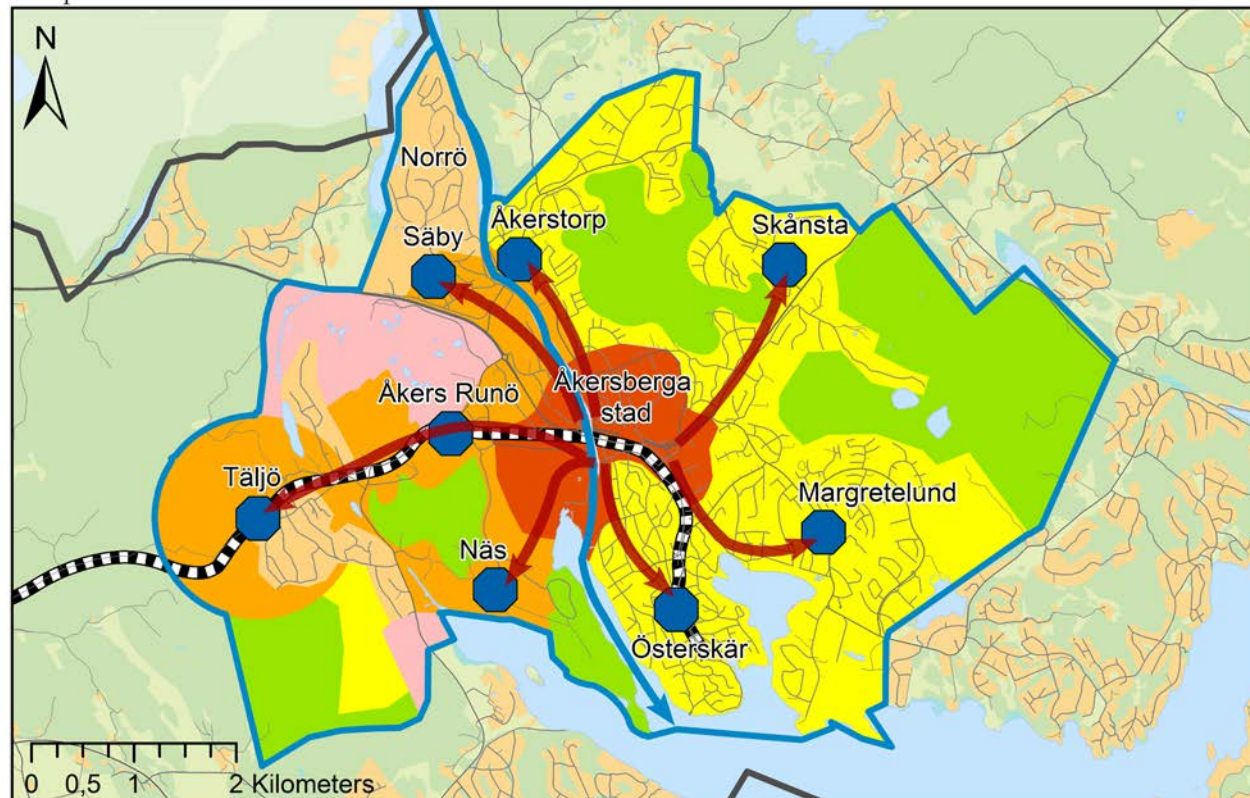
I detta avsnitt kommer de föreslagna utvecklingsområdena i Österåkers kommun beskrivas och vägledningar för utveckling av områden till 2040 föreslås. Avsnittet utgår från nedanstående indelning av kommunen.

A-B. Åkersberga

Kartan visar den föreslagna bebyggelseutvecklingen i Åkersberga stad, huvudstråken och i de lokala knutpunkterna.

Kartmaterial: Österåkers kommun

A. Åkersberga stad

Vägledning

Åkersberga, som är Österåkers centralort, ska utvecklas stadsmässigt. Både inom de befintliga områdena i centrala delar och genom utvidgning västerut kring stationerna, kanalen och havet.

Åkersberga stad ska utvecklas till en mer attraktiv modern stad med småstadskaraktär. Området ska utvecklas till en blandad stadsmässig kvartersbebyggelse med fler bostäder och lokaler för service, kontor och andra verksamheter som tillvaratar det goda kommunikationsläget och områdets centrala placering i kommunen.

Åkersberga stad ska förtätas och kompletteras med ny bebyggelse. En blandning av boendeformer med hyresrätter och bostadsrätter eftersträvas bland annat för att motverka segregation. Utveckla attraktiva huvudstråk med lokaler för service mellan viktiga målpunkter. Satsa särskilt på redan integrerade stråk, platser och torg med kollektivtrafik där det finns outnyttjad mark.

Bebyggelsestrukturen ska inrymma platser och offentliga rum av hög kvalitet och utformas för att bidra till en levande och trygg stadsdel. Kontakten med Åkers kanal och läget vid vattnet ska tillvaratas och utvecklas till en attraktiv mötesplats och entré till stadskärnan. Åkersberga ska på ett tydligare sätt vändas mot

havet. Vid bebyggelseutveckling längs kanalen ska hänsyn tas till riksintresset för kulturmiljövård. Åkers kanal ska tillgängliggöras genom ett kulturmiljöstråk och strandpromenad. Tillgängligheten till de tätortsnära naturområdena ska vara god och det ska vara enkelt att ta sig dit med gång och cykel.

Befintliga och nya stadsmiljöer ska i möjligaste mån rymma bostäder, handel och service. Där det är lämpligt sker en blandning av bostäder och verksamheter. Offentlig service som förskolor, skolor och särskilda boenden ska integreras i bebyggelsemiljön. I bullerstörda miljöer, så som intill väg 276 och järnvägen, kan kontor, verksamheter och småhandel vara lämplig användning som skydd mot buller.

Barriärer som väg 276, Roslagsbanan och Åkers kanal ska överbyggas genom till exempel förtätning, en utveckling av gång- och cykelvägnätet och faunapasager för djur. Kopplingen mellan Åkersberga stad, lokala knutpunkter, befintliga verksamhetsområden och handelsområden utvecklas stadsmässigt och med attraktiva stråk för gående och cyklister.

Attraktiva rörelsestråk med målpunkter skapas i Åkersberga stad och mellan andra delar av Åkersberga. Det ska vara enkelt att röra sig med gång-, cykel- och kollektivtrafik i och mellan stråken. Genom att göra detta ökar tillgängligheten till områdena för alla människor och Åkersbergas olika delar knyts ihop. Detta ger möjligheter till möten och ett utbyte av socialt kapital.

Åkersberga station ska utvecklas till ett resecenter. Att utveckla en ny bytesmiljö med ökad funktionalitet, trivsel, komfort och trygghet är avgörande för ökat hållbart resande. Lika avgörande är att göra platsen för detta till en integrerad del av staden – en mötesplats och vistelseyta med stadens utbud.

I planprogrammet för Åkersberga stad – centrumområdet föreslås följande övergripande strategier:

- Stationsområdet – stadens nav
- Sammanhängande och trivsamma mötesplatser och stråk
- En levande och tät kvartersstad
- Stadens möte med vattnet.

B. Huvudstråk och lokala knutpunkter

Huvudstråk och lokala knutpunkter föreslås utvecklas och stärkas. Längs med dessa stråk och i de lokala knutpunkterna föreslås en tätare bebyggelse och om möjligt en blandning av bostäder, handel och service. Stråken ska stärkas genom gena gång- och cykelvägar och god framkomlighet för kollektivtrafik. Stråken har en målpunkt i form av en lokal knutpunkt som blir en viktig mötesplats i området.

Genom att skapa attraktiva stråk kan flödet av människor mellan de områden som stråken knyter ihop öka, vilket bidrar till att skapa bättre integration mellan dem.

Riktlinjer för huvudstråk:

- Är prioriterade för utveckling
- Ska koppla Åkersbergas stad till olika målpunkter och en eller flera lokala knutpunkter
- Ska ha en hög grad av orienterbarhet
- Ska vara tillgängliga och kan se olika ut för olika trafikslag
- Ska där det är möjligt erbjuda ett serviceutbud.

Riktlinjer för lokala knutpunkter:

- Ska ha ett bra kollektivtrafikläge
- Ska ha ett serviceutbud (omfattning varierar beroende på förutsättningar)
- Ska ha en högre täthet än omkringliggande bebyggelse
- Ska utgöra en viktig mötesplats i området.

Inom Åkersberga föreslås att följande lokala knutpunkter utvecklas:

- Säby
- Åkerstorp
- Skånsta
- Margretelund
- Österskär
- Näsängen
- Åkers Runö
- Täljö.

Vägledning

Hur huvudstråk, lokala knutpunkter och andra områden och platser längs med stråken kan utvecklas till år 2040 beskrivs nedan.

Säby

Runö - Säby - Norrö

Längs med detta stråk finns en varierad bebyggelse, både avseende typ av bostadsbebyggelse samt

variation av bostäder och verksamheter. Till stråket behöver en tydlig knutpunkt eller mötesplats utvecklas. Vid planläggning i Säby ska behovet av en lokal knutpunkt främst i form av en offentlig plats med förutsättningar för utbud av offentlig service beaktas. Pilstugetomtens handelsområde kan utgöra en form av lokal mötesplats söder om väg 276 med kommersiell service.

Det finns kulturellt värdefull bebyggelse och fornlämningar på Norrö, i Säby och i Runö gårds området. Det finns även nyare småhusbebyggelse i dessa områden. Norrö är ett förnyelseområde, det vill säga ett tidigare fritidhusområde där allt fler permanentboenden tillkommer. Utöver kulturvärden finns det på Norrö allmänna intressen i form av naturvärden och områden inom strandskydd att ta hänsyn till vid kommande utveckling. Ett regionalt och kommunalt viktigt spridningssamband för barrskogsarter går över Norrö. Vid planering bör hänsyn tas till sambandet och planeringen bör syfta till att stärka det.

I och med det centrala läget och att tillgången till kollektivtrafik i form av buss är god längs väg 276 anses en utveckling av området vara lämplig, men det förutsätter utbyggt VA. Längs med huvudstråket och i Säby och Norrö utvecklas bostäder och/eller verksamheter enligt karta.

Vid utveckling i hela stråket ska natur- och kulturvärden värnas och tillgängligheten förstärkas.

Åkerstorp

Åkerstorp utgörs av bostadsbebyggelse i form av småhus. Vid korsningen Centralvägen/Sockenvägen finns handel och verksamheter. Det är en viktig knutpunkt för busstrafik. I Smedby verksamhetsområde sker en förändrad användning, från verksamheter till bostadsbebyggelse.

Ny tätare bebyggelse föreslås tillkomma i befintliga verksamhetsområden och vid Centralvägen och Sockenvägen. Verksamhetsområden omvandlas till att rymma bostäder, verksamheter, handel och annan service.

Längs med Åkers kanal och Centralvägen, sker en förädling av marken med ny bostadsbebyggelse av tätare karaktär (bland annat flerbostadshus och radhus) samt en utveckling av stadspark Åkers kanal. Vid planering av ny bostadsbebyggelse ska hänsyn tas till Åkers kanals riksintresse för kulturmiljövården. Riksintresset kan tillgängliggöras i och med utveckling av en strandpromenad. Området angränsar även till rekreations- och kulturmiljöområdet Hacksta/Röllingby.

Åkerstorp, intill korsningen Centralvägen/Sockenvägen, stärks och utvecklas som en lokal knutpunkt med ny bostadsbebyggelse (flerbostadshus) samt utökad service.

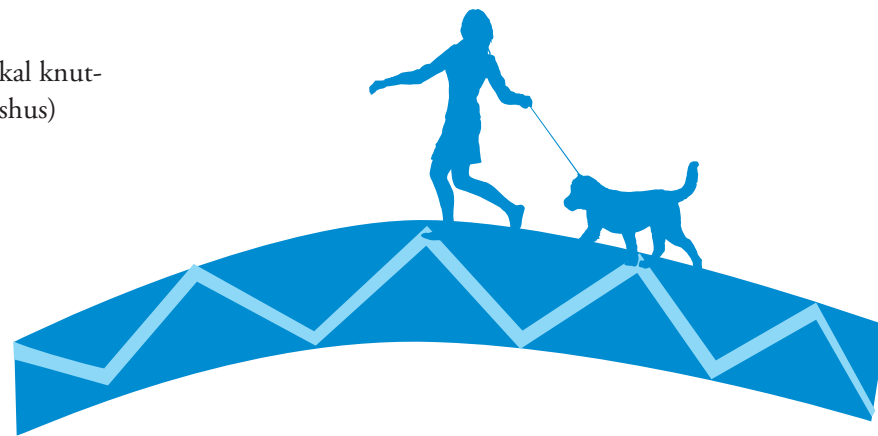
Stor hänsyn ska tas till kulturmiljö- och rekreationsområdet Hacksta/Röllingby vid bostadsutveckling i omkringliggande område. Ny bostadsbebyggelse bör i första hand tillkomma norr om Sockenvägen/Sjökarbyvägen, intill befintlig bebyggelse, och exploatering intill Hacksta/Röllingbyområdet ska ske restriktivt och med stor hänsyn till befintliga värden.

Skånsta

Hacksta - Björkhaga - Skånsta

Längs väg 276 norr om Åkersberga ligger bostadsområdena Hacksta, Björkhaga och Skånsta. Bebyggelsen utgörs av småhus och i Skånsta finns viss offentlig och kommersiell service samt ett äldreboende. Även populära Länsmansgården är belägen i området.

En tätare bebyggelse och servicelokaler i den lokala knutpunkten är önskvärt och kan öka kundunderlaget för service i Skånsta och den lokala knutpunkten stärks.

Margretelund

Margretelund utgörs huvudsakligen av småhus och har viss offentlig och kommersiell service.

Ny bebyggelse föreslås tillkomma i form av småhus, rad- eller parhus samt om det bedöms lämpligt även lägre flerbostadshus i närheten av den lokala knutpunkten.

Österskär

Tuna - Österskär

Tuna och Österskär utgörs främst av småhus och har viss offentlig och kommersiell service.

Österskär är till stor del utbyggt och möjligheten till ytterligare förtätning är begränsad. Vid planläggning av ny bebyggelse ska stor hänsyn till befintlig bebyggelse tas. Intill Roslagsbanans spår och stationerna i Tuna och Österskär kan dock viss förtätning för att stärka stationslägena medges.

Gång- och cykelförbindelser mellan Österskär och Åkersberga stad ska utvecklas och stärkas.

Näs

Kanalstaden - Näs

Kanalstaden utvecklas öster och väster om Åkers kanal och binder samman Åkersberga med Näs och Täljöviken. Kanalstaden utgör en ny stadsdel där en

Illustration över föreslagen utveckling vid Åkers Kanal.

sammanhängande stadsstruktur eftersträvas med det kringbyggda kvarteret som grundelement och med vattnet i fokus.

Näshalvön har tidigare utgjorts av mindre bostadsbebyggelse, konferensverksamhet och jord- och skogsbruk. Området håller på att utvecklas till en ny

stadsdel där bostadsbebyggelse blandas med offentlig och kommersiell service. Nya levande stadsmiljöer utvecklas på Näshalvön och ansluts till Åkersberga stad via Kanalstaden och mot den kommande bebyggelsen kring Roslagsbanans stationer. Gång- och cykelvägnätet och vägnätet knyter samman Näs med

Bild: Rundquist Arkitekter

Åkersberga stad, via Kanalstaden samt med Täljö och Åkers Runö.

I Näsängen skapas bland annat en stadsmässig bebyggelse med service och andra verksamheter. Det blir en viktig knutpunkt på Näsälvön.

Nya väganslutningar tillkommer och kollektivtrafik ska dras till området i form av buss. Området har höga natur- och rekreationsvärden som värnas och nya allmänna platser och strandpromenader med koppling till Näsuddens naturreservat tillkommer.

Åkers Runö

Åkers Runö - Husbylund - Johannelund - Hagbyhöjden

Åkers Runö är ett prioriterat utvecklingsområde i och med sitt goda strategiska läge. I området finns Åkers runö station, Österåkers golfbana och arbetsplatser i form av verksamheter, handel och utbildning samt ett mindre antal bostäder. Området föreslås utvecklas med ett effektivt markutnyttjande med en blandning av bostäder (små lägenheter, studentlägenheter, särskilda boenden och småhus) och verksamheter. Del av golfbanan utvecklas med bostäder och Sågvägen utvecklas stadsmässigt med blandning av bostäder och verksamheter. Flytt av den befintliga heliporten föreslås utredas, vilket möjliggör förutsättningarna för ytterligare utveckling i området.

Ytterligare utbildningsverksamheter för att skapa ett kunskapskluster föreslås. En ny multihall byggs i området och del av golfbanan får mer karaktär av "åretrunt rekreationsområde". Åkers Runö utvecklas med utbildnings- och idrottsverksamhet.

Täljö

Täljö - Gottsunda

Täljö och Gottsunda är ett förnyelseområde. Intill Roslagsbanans station Täljö finns det stor andel oexploaterad mark. Ny bostadsbebyggelse utvecklas norr och söder om Roslagsbanans spår. Tät bebyggelse med torg och viss service intill stationen föreslås. På längre sikt föreslås Täljö länkas till Svinninge och Stava syd genom nya bostäder.

Barriäreffekter i form av vägar och Roslagsbanan ska minska och områden länkas till varandra. Täljös koppling till Rydbo, Svinninge och Åkers Runö ska stärkas. Vid kommande planläggning utreds även behov av ny koppling norrut mot väg 276.

Att arbeta vidare med

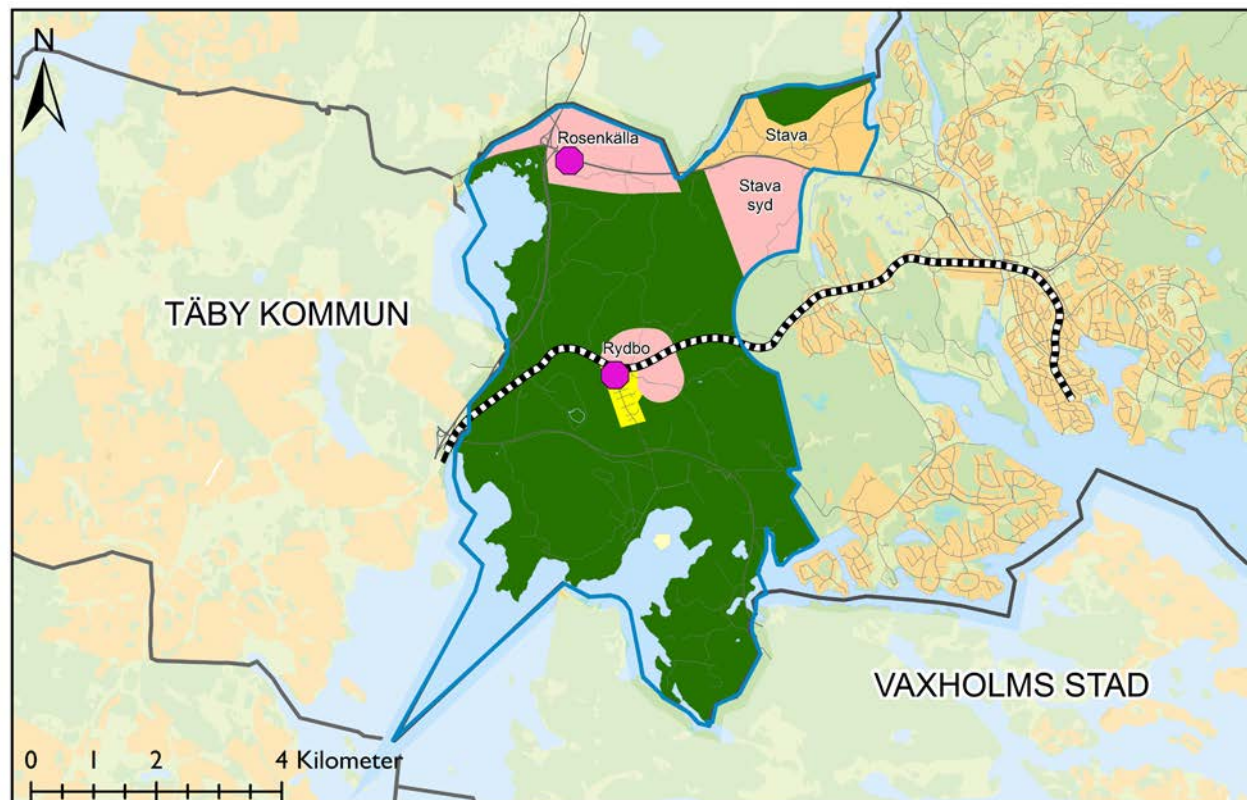
Upprätta planprogram och detaljplaner för Åkersberga stad.
Utred den del av väg 276 som går genom Åkersberga med fokus på helhetslösning, stadsmässighet och dagvatten.
Fortsätt planlägga Kanalstaden.
Upprätta planprogram och detaljplaner för Hacksta/Bergaområdet.
Upprätta planprogram och detaljplaner för Runö gårdsområdet.
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Säby – Norrö.
Utveckla bebyggelsen längs med Åkers kanal och utveckla vidare Åkers stadspark.
Upprätta planprogram och detaljplan för en lokal knutpunkt i Åkerstorp.
Upprätta detaljplaner för bland annat bostadsbebyggelse i Smedby.
Upprätta planprogram och detaljplaner för Hacksta verksamhetsområde.
Upprätta detaljplaner etappvis i Österskär.
Upprätta planprogram för Åkers-Runö   • Utred lämpligt läge för Roslagsbanans station i Åkers Runö.   • Utred Heliportens framtid och möjligheten till bostadsbebyggelse i närområdet.
Upprätta planprogram för Täljö och Gottsunda.

C. Västra fastlandet

Kartan visar den föreslagna bebyggelseutvecklingen i Västra fastlandet.

Teckenförklaring

- Västra fastlandet
- Bebyggelse halvtät
- Bebyggelse mindre tät
- Landsbygd/Skärgård
- Utredningsområde
- Natur/skog
- Övrig lokala knutpunkt
- Roslagsbanan

Kartmaterial: Österåkers kommun

C. Västra fastlandet

Området utgörs av utredningsområdena Rydbo, Rosenkälla och förnyelseområdet Stava. Marken är till stor del oexploaterad och utgörs av mestadels skogsmark med natur-, kultur- och rekreativa värden. Transportmöjligheterna i området är goda i och med närheten till Roslagsbanan, väg 276 och E18.

Vägledning

Hur västra fastlandet kan utvecklas till år 2040 beskrivs nedan.

Rosenkälla

Området utvecklas till en ny kommundel med såväl bostäder som arbetsplatser. Norr om väg 276, vid Rosenkälla, finns detaljplan som möjliggör etablering av handel, upplevelser, kontor samt verksamheter av icke störande karaktär. Området har ännu ej byggts ut enligt detaljplan och planläggning även för bostadsbebyggelse inom området kan komma att prövas. Söder om väg 276 föreslås ett nytt verksamhetsområde utredas som kan innehålla till exempel småindustri, verksamheter och sällanköpshandel. Utveckling av Rosenkälla föreslås utredas vidare i etapper.

Friluftsleden Blå leden och ett regionalt och kommunalt viktigt spridningssamband för barrskogarter går genom området. Vid planering bör hänsyn tas till Blå leden och sambandet.

Stava syd

Söder om väg 276 och norr om Täljö, föreslås ett nytt verksamhets- och handelsområde för sällanköp, med möjlighet till bostäder närmast Täljö. En ny koppling mellan Täljö och Stava, till väg 276, föreslås utredas. Blå leden går genom området och även spridnings-samband för barsskogsarter. Vid planering bör hänsyn tas till Blå leden och spridningssambandet och planeringen bör syfta till att stärka det.

Stava

Området är ett förnyelseområde och planläggning för permanentboende föreslås och området anslutas till allmänt VA.

Rydbo

Fortsatt utveckling av stationsområdet föreslås och ett nytt område öster om befintlig bebyggelse föreslås utredas. Även ett område norr om Rydbo föreslås utredas för bostadsbebyggelse. Se även riktlinjer för stationslägena.

Att arbeta vidare med

Utred lämplig utveckling av Rosenkälla och Rosenkälla syd.

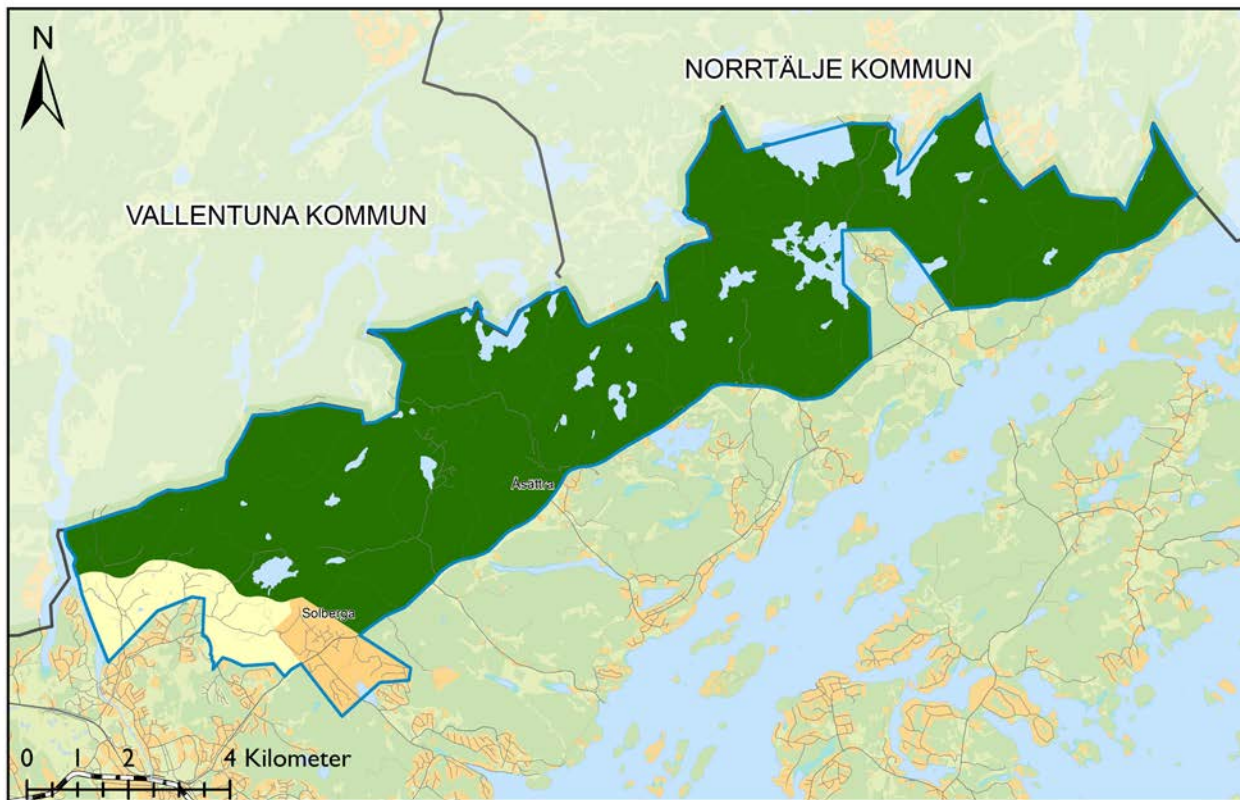
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detalplaner för Stava.

Utred lämplig utveckling av Stava syd.

Utred lämplig utveckling för Rydbo.

D. Norra fastlandet

Kartan visar den föreslagna bebyggelseutvecklingen i Norra fastlandet.

Teckenförklaring

- Norra fastlandet
- Bebyggelse mindre tät
- Landsbygd/Skärgård
- Natur/skog

Kartmaterial: Österåkers kommun

D. Norra fastlandet

Området utgörs till stor del av skogslandskap samt mindre orter med bostadsbebyggelse längs med väg 276.

Vägledning

Hur norra fastlandet kan utvecklas till år 2040 beskrivs nedan.

Solberga med omnejd

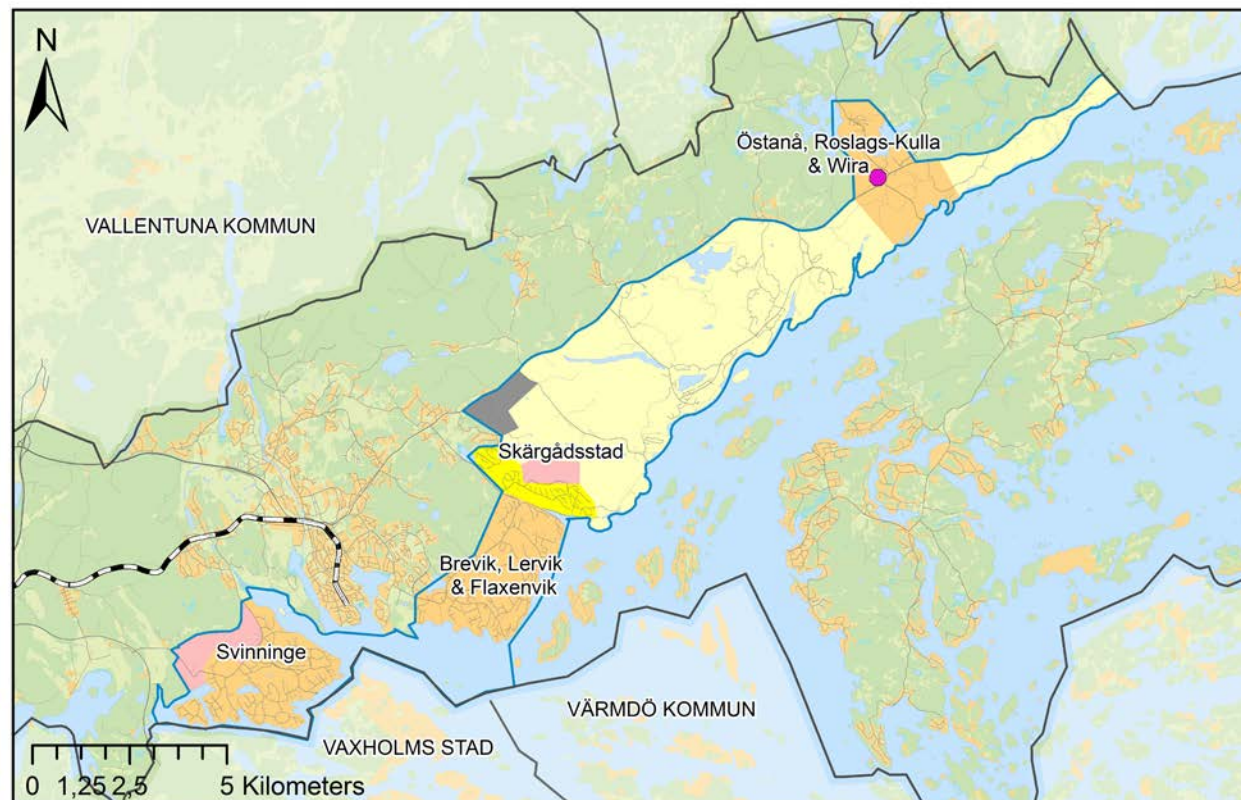
Området är ett förnyelseområde, fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner föreslås upprättas och området anslutas till allmänt VA.

Att arbeta vidare med

Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Solberga, samtsödra och norra Grindmossen.

E. Fastlandets kuststräcka

Kartan visar den föreslagna bebyggelseutvecklingen i Fastlandets kuststräcka.

Teckenförklaring

- Fastlandets kuststräcka
- Bebyggelse halvtät
- Bebyggelse mindre tät
- Landsbygd/Skärgård
- Utredningsområde
- Verksamheter
- Övrig lokal knutpunkt

Kartmaterial: Österåkers kommun

E. Fastlandets kuststräcka

Kustområdet utgörs av förnyelseområden, landsbygd och mindre orter. I Svinninge, ett förnyelseområde söder om Åkersberga, pågår planläggning. Brevik, Lervik och Flaxenvik utgör ytterligare ett förnyelseområde som avses planläggas. Skärgårdsstad utgörs av permanentboenden och rymmer viss offentlig service. Östanå, Roslags-Kulla och Wira, som omfattas av ett planprogram, utgörs bland annat av förnyelseområden och det föreslås en utveckling med fler bostäder och stärkt service. Detta område har höga natur- och kulturvärden och är en viktig nod för att komma ut i skärgården i och med färjan till Ljusterö.

Vägledning

Hur fastlandets kuststräcka kan utvecklas till år 2040 beskrivs nedan.

Svinninge

Fortsatt utveckling utifrån planprogram och detaljplaner föreslås. Utredningsområdet, norr om Svinningevägen, där planläggning ej än har påbörjats föreslås hanteras i ett större sammanhang, genom upprättande av exempelvis planprogram och planläggning på längre sikt. Verka för att stärka Svinninge handel som lokal knutpunkt.

Brevik, Lervik och Flaxenvik

Förnyelseområdet planläggs och förutsättningarna för permanentbebyggelse ökar genom

infrastrukturåtgärder och anslutning till allmänt VA. Tillgången till närnaturområden är viktig att beakta vid kommande planläggning. Ett regionalt och kommunalt viktigt spridningssamband för ädellövsarter går genom området, vilket också är viktigt att beakta i kommande planering.

Skärgårdsstad

Planläggning för att skapa förutsättningar för utökad service föreslås upprättas vid behov. Området norr om Skärgårdsstad utreds för bostadsbebyggelse.

Östanå, Roslags-Kulla och Wira

Utveckling av området föreslås. Bebyggelseutveckling sker med stor hänsyn till riksintresset för kulturmiljövärden och andra natur- och kulturvärden. Området utvecklas som viktig bytespunkt samt lokal knutpunkt längs kuststräckan och i skärgården. Befintligt planprogram över området föreslås aktualitetsprövas.

Att arbeta vidare med

Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Brevik, Lervik och Flaxenvik.

Aktualitetspröva program för Östanå, Roslags-Kulla och Wira.

F. Skärgården

Skärgården består av öarna i Furusundsleden, Ljusterö, mellanskärgården samt ytterskärgården. Österåkers skärgård ska utvecklas för att bli mer attraktiv för boende, arbete och att besöka. Planläggning sker av föreslagna utvecklingsområden i skärgården och båtförbindelserna förbättras. Genom satsningar på besöksnäring och teknisk försörjning samt att skapa förutsättningar för service kan skärgården bli mer levande. Stor hänsyn ska tas till de natur- och kulturvärden som finns i skärgården och bebyggelseutveckling ska ske varsamt.

Vägledning

Hur skärgården kan utvecklas till år 2040 beskrivs nedan.

Öar i Furusundsleden

Bebyggelseutveckling sker enligt den generella vägledningen för skärgården. Fortsatt utveckling enligt gällande detaljplaner sker.

Ljusterö

Utveckling sker enligt Ljusterö och Mellansjö planprogram. Planläggning sker i de utpekade områdena i planprogrammet eller där positiva planbesked har lämnats. Särskilt fokus på följande utvecklingsområden föreslås: Färjeläget, Mellansjö, Linanäs och Laggarsvik samt Åsättra. Gång- och cykelvägnätet på Ljusterö bör byggas ut. Planläggning sker utifrån

behov, men med en takt om cirka ett planprojekt för bostadsbebyggelse åt gången.

Viktiga hamnar ges förutsättningar att utvecklas och ny bebyggelse för bostäder eller besöksnäring ska utredas i anslutning till dessa. Åsättra stärks som replipunkt avseende tillgänglighet och utbud. Allmänt VA på Ljusterö byggs ut enligt VA-planen.

Vid planläggning ska en variation avseende bostadsbebyggelse beaktas. Kultur- och fritidsutbudet ska ges förutsättningar att stärkas, särskilt i Mellansjö och i Linanäs-Laggarsvik. Besöksnäringen ges förutsättningar att stärkas på ön, bland annat ska lämpliga lägen för övernattningsutredas. Mellansjö och Ljusterö torg utvecklas som lokal knutpunkt. I takt med befolkningsutvecklingen ska tillgången till offentlig service säkerställas.

Mellan- och Yttre skärgården

Skapa förutsättningar att bo och verka genom att stärka Åsättra som replipunkt. Ingmarsö som kärnö utvecklas till ett kärnområde tillsammans med Husarö. Förutsättningar för ny bebyggelse på Ingmarsö utreds i samband med planläggning.

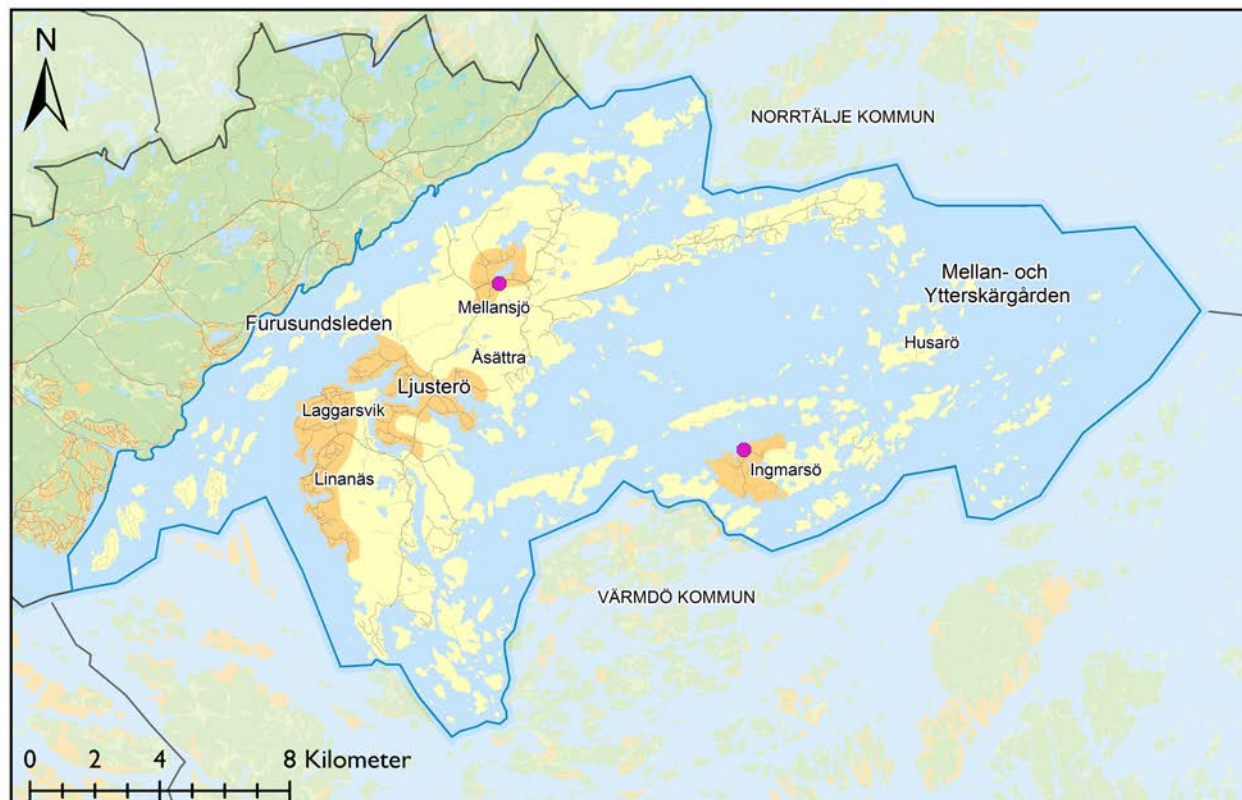
Att arbeta vidare med

Genomför Ljusteröplanprogram etappvis.

Upprätta detaljplan för bostäder och service på Ingmarsö.

F. Skärgården

Kartan visar den föreslagna bebyggelseutvecklingen i Skärgården.

Teckenförklaring

- Skärgården
- Bebyggelse mindre tät
- Landsbygd/Skärgård
- Lokal knutpunkt

Kartmaterial: Österåkers kommun

Näringsliv

I detta avsnitt beskrivs förutsättningar och utmaningar för näringslivet i kommunen. Det föreslås riktlinjer för hur näringslivet kan stärkas och var i kommunen bland annat service, handel och verksamheter bör utvecklas.

Förutsättningar

Tillgången till arbetsplatser samt service och aktiviteter är grundläggande för att människor ska vilja bo och arbeta i kommunen och för att Åkersberga ska bli en attraktiv och levande stad. Österåker har som mål att skapa 7 000 nya arbetstillfällen till år 2040 (jämfört med år 2010). I Österåker behöver det långsiktiga behovet av strategiska markytor för arbetsplatser säkras och utvecklas efter behov.

I tabellen illustreras hur ytbehovet av 7 000 arbetstillfällen i kommunen till 2040 kan fördelas mellan olika typer verksamheter.

Ytbehov i Österåker

Antal kvm yta att bygga till år 2040	
Typ av ändamål	Antal kvm
Handel	ca. 150 000
Industri	ca. 300 000
Kontor och utbildning	ca. 50 000
Övrigt (offentlig service, besöksnäring mm)	Bör utredas

Utmaningar

- Stärka kommunens identitet som en attraktiv företagarkommun.
- Tillgodose näringslivets behov av tillgänglig mark i takt med att befolkningen växer.

Framtidsbild 2040

I Österåker 2040 finns ett innovativt och nytänkande näringsliv inom de utpekade branscherna. Kommunens medborgare har möjlighet att arbeta lokalt, antingen genom att starta eget företag eller som anställd. Det finns god koppling mellan det lokala arbetslivets behov och högre utbildning.

Åkersberga stad är en modern stad med småstadskarakteristik med en blandning av exempelvis handel, kultur, service och bostäder. Det finns lokala arbetsplatser på landsbygden och i skärgården samt lokala knutpunkter som erbjuder bostadsnära service och mötesplatser. Roslagsbanans stationsområden utgörs av bostäder och arbetsplatser, bland annat med fokus på kunskapsintensiva verksamheter i kontorslokaler. Särskilda områden för mer ytkrävande verksamheter är belägna i Brännbacken, Rosenkälla syd och Stava syd.

Näringslivet i kommunen utvecklas med fokus på följande branscher:

- handel
- lättare industri
- offentlig service (till exempel vård, förskola och skola)
- besöksnäring
- marina verksamheter
- hantverk
- lantbruk
- företagsnära tjänster (revisionsbyråer, IT, reklam etc.).

Riktlinjer

Utveckla en stark lokal arbetsmarknad med tydlig regional koppling.

Kommunens styrkor ska tas tillvara på, tydliggör identiteten och se möjligheterna att utveckla näringslivet i kommunen ur ett regionalt och nationellt perspektiv. Österåker tar ansvar för den stora tillväxten i Stockholm genom att erbjuda attraktiva lokaliseringsoptioner för företag i regionen.

Utveckla kunskapskluster med kreativa stadsmiljöer.

Utveckla kopplingen till högskola och universitet längs Roslagsbanan, KTH och Stockholms universitet, genom t.ex. samarbeten eller bostäder för forskare och studenter. Utveckla Åkers Runö samt området kring Österåkers gymnasium till kunskapskluster och kreativ stadsmiljö med blandad bostadsbebyggelse.

Stärk näringslivet kopplat till de lokala knutpunkterna.

Möjliggör en utveckling med lokala knutpunkter runt om i kommunen. Deras karaktär kan variera men utgör platser i kollektivtrafiknära lägen, där det finns goda förutsättningar för någon form av lokal service. Förutsättningar för att utveckla det lokala mathantverket och möjlighet till lokalproducerad mat för försäljning ska stärkas genom bland annat utvecklingen av lokala knutpunkter där försäljning kan ske.

Ta tillvara på skärgårdens och landsbygdens förutsättningar för besöksnäring.

Målpunkter i form av mötesplatser eller aktivitetsytor i kommunen ska utvecklas. Det kan vara platser med höga kultur- eller naturvärden och platser i vattennära lägen med särskild potential som gör mer tillgängliga. Nya aktiviteter, till exempel sportrelaterade, kan också bidra till arbetstillfällena och utvecklad besöksnäring i kommunen.

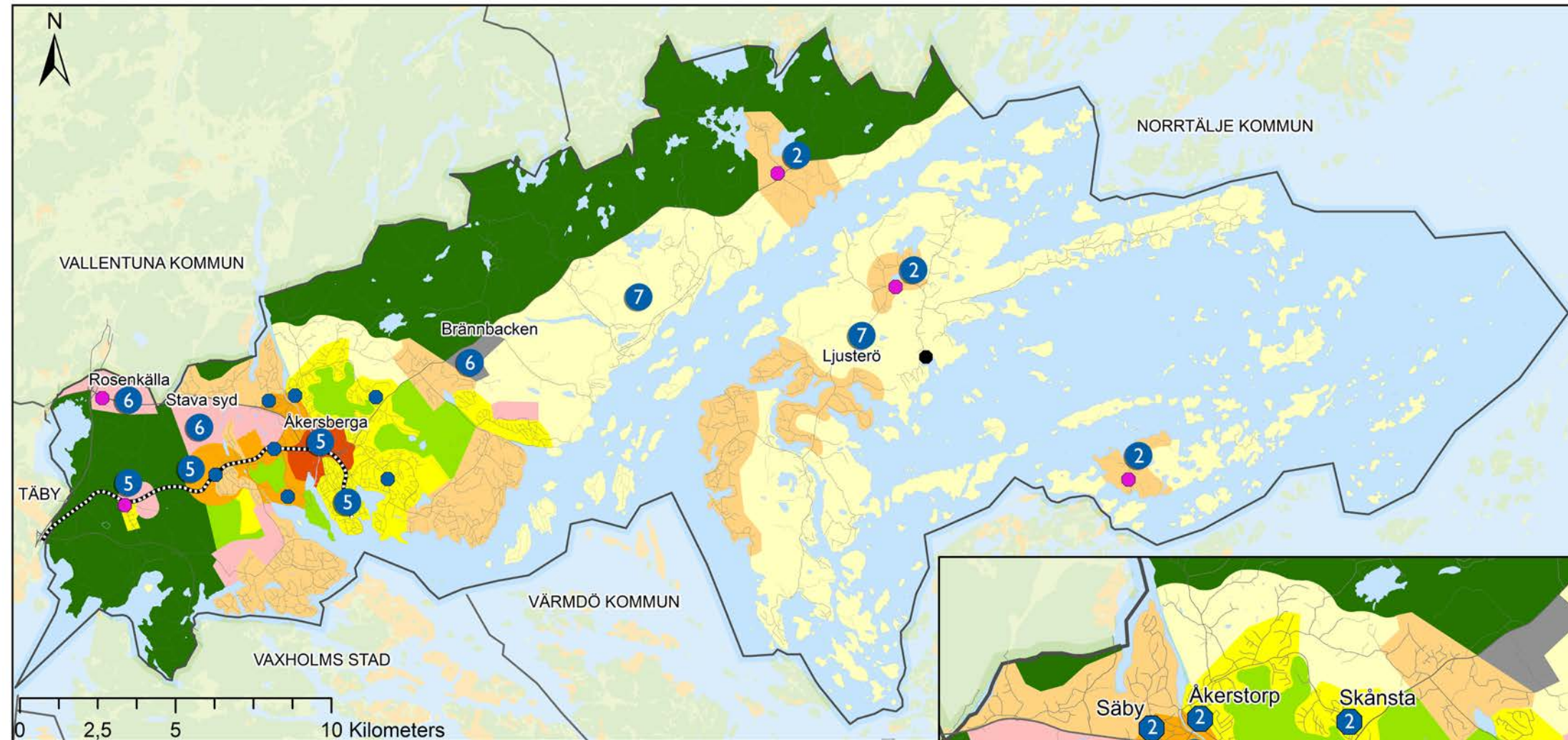
Verka för en långsiktigt hållbar användning av jordbruks- och skogsmark.

Skapa förutsättningar för ett levande jord- och skogsbruk på kommunens landsbygd och i skärgården. Ny bebyggelse lokaliseras till utpekade knutpunkter samt i övriga föreslagna bebyggelseområden för att ge förutsättningar för jord- och skogsbruket. I övrigt ska hållbarhetshänsyn alltid tas när jord- och skogsmark tas i anspråk för annat ändamål. Lokalproducerad mat och hantverk uppmuntras.

Utvecklingskarta näringsliv

Utvecklingskartan för näringsliv visar översiktsplanen förslag på markanvändning och var och hur näringslivet i kommunen ska utvecklas till år 2040.

Teckenförklaring

	Bebyggelse tät		Tätortsnära grönområde
	Bebyggelse tät med mix		Natur/skog
	Bebyggelse halvtät		Lokal knutpunkt i stadsbebyggelse
	Bebyggelse mindre tät		Övrig lokala knutpunkt
	Landsbygd/Skärgård		Replipunkt
	Utredningsområde		Roslagsbanan
	Verksamheter		Vägledning nästa sida

Vägledning

Näringslivet i Österåker utvecklas i första hand inom dessa områden:

1. Åkersberga stad och Kanalstaden

Stadsmässig utveckling med blandning av bostäder och arbetsplatser i form av bland annat handel, kontor och service.

2. Lokala knutpunkter

Utvecklas med ett serviceutbud utifrån knutpunktens specifika förutsättningar.

3. Verksamhetsområden inom Åkersberga stad

Befintliga verksamhetsområdena omvandlas successivt till att rymma även bostäder.

4. Områden med fokus på handel

Pilstugetomten och Runö gårds norra utvecklas med handel och kopplas till befintliga bebyggelseområden.

5. Områden med fokus på kontor

Åkers Runö och i Roslagsbanans övriga stationslägen utvecklas kontor tillsammans med bostäder.

6. Områden med fokus på bland annat småindustri, verksamheter och sällanköpshandel

Brännbacken: Ytor för ytkrävande verksamheter/ småindustri.

Rosenkälla och Rosenkälla syd: Utredningsområde.

Stava syd: Utredningsområde för verksamheter och sällanköpshandel.

7. Landsbygd och skärgård

På landsbygden och i skärgården ska förutsättningarna för fler arbetsplatser och ökad besöksnäring utredas och förbättras. I Åsättra på Ljusterö vidtas åtgärder för att Åsättra ska leva upp till förväntad standard som replipunkt.

I takt med att de mer centrala delarna av Stockholmsregionen exploateras och förtätas behöver

företag inom företrädesvis lättare industri hitta nya lokaliseringalternativ. Med bra kommunikationer och rekryteringsbas utgör Österåker ett attraktivt alternativ.

Att arbeta vidare med

Ta fram en näringslivsstrategi med handlingsplan.

Ta fram en handelspolicy.

Transport

I detta avsnitt beskrivs hur transportsystemet i Österåker kan utvecklas. Det föreslås riktlinjer för hur transportsystemet kan stärkas och var i kommunen kopplingar och åtgärder kan göras.

Förutsättningar

För att skapa ett hållbart transportsystem i kommunens tätbebyggda område med minskad klimatpåverkan och attraktiva stadsmiljöer krävs att transportsystemet planeras utifrån prioriteringsordningen gång, cykel, kollektivtrafik, nyttotrafik och biltrafik.

Bra och utvecklade kommunikationer är av grundläggande betydelse för vår välfärd, folkhälsa och sociala välmående. Transportsystemet innefattar alla typer av transporter i kommunen, från gång och cykel till bilar, båtar och helikoptrar.

I Åkersberga är gång- och cykelvägnätet förhållandevis väl utbyggt, men det saknas regionala cykelkopplingar till och från kommunen.

Kommunen kollektivtrafikförsörjs med Roslagsbanans tågtrafik som går mellan Stockholms östra och Österskär. Det finns också ett antal lokala

och regionala busslinjer där de flesta ansluter till en bytespunkt mellan tåg och buss.

I Österåker finns 37 bryggor som trafikeras av Waxholmsbolaget. Åsättra hamn på Ljusterö är replipunkt i skärgården och Ingmarsö är kommunens kärnö.

Infartsvägen för bil till kommunen och Åkersberga är väg 276 och utgör huvudvägnätets stomme. Väg 274 och Svinningevägen fungerar också som infartsvägar i kommunen med större trafikmängder. Övriga vägnätet i Åkersberga består i huvudsak av uppsamlingsgator till väg 276 och lokalgator. Genom Röllingby/Hackstaområdet går sedan tidigare ett vägreservat. En vägkoppling mellan Kvisslingbyvägen och Isättrakorsningen utreds även.

Utmaningar

- Öka andelen resor som sker till fots, med cykel och med kollektivtrafik.
- Minska transportsystemets negativa klimat- och miljöpåverkan.
- Förbättra framkomligheten och minska den tunga trafiken genom Åkersberga centrum.
- Förbättra tillgängligheten på landsbygden och i skärgården.

Framtidsbild 2040

Transportsystemet 2040 är effektivt och hållbart. Transportsystemet underlättar för de människor som bor i Österåker och för de som vill besöka kommunen. Det går snabbt att ta sig mellan olika målpunkter och kollektivtrafiken är väl utvecklad. Det är lätt att pendla till och från Österåker och det finns kollektiva tvärförbindelser och snabba anslutningar till bytespunkter i andra kommuner. Det är lätt att transportera sig inom kommunen med andra transportmedel än bilen. Österåker är en cykelkommun där invånarna har möjlighet att arbetspendla till andra kommuner med cykel. Skärgården och naturen är lätt att nå och transporterna på vattnet är många. I trafiken sker få olyckor, mindre fortkörning och det finns en acceptans mellan de olika trafikslagen. Alla känner sig trygga i trafiken oavsett transportmedel. Det är dessutom roligt att resa och ibland är resan i sig en upplevelse.

Riktlinjer

Utveckla gångtrafiken i kommunen.

Gångtrafiken i Österåker ska öka och fotgängare ska ses som ett eget trafikslag med egna behov i kommunens planering. Genom ett utvecklat sammanhängande gångvägnät som är tryggt, säkert och tillgängligt skapas fler trivsamma ytor för fotgängare. Kommunens planering ska bidra till täta och funktionsblandade miljöer, där verksamheter och service ligger inom korta avstånd. Även gestaltning och skötsel av gångvägarna är viktiga faktorer för att främja gångtrafiken.

Utveckla cykelvägnätet.

Det lokala cykelvägnätet ska byggas ut och knyta ihop de olika delarna i kommunen med varandra. Trygga och säkra cykelvägar ska finnas mellan

samtliga lokala knutpunkter och ett antal servicenoder, samt mellan dessa och centrala Åkersberga. De regionala cykelstråken byggs ut och kopplar ihop Österåker med grannkommunerna. Cykeln ska ses som ett eget transportmedel i kommunens planering. I Åkersberga stad ska cykeln få ta plats, både med väl dimensionerade cykelvägar och cykelparkeringar.

Utveckla rekreativa gång- och cykelstråk.

Gång- och cykelvägnätet ska främja motions-, rekreations- och turistcykling. Detta genom att utveckla rekreativa gång- och cykelstråk till och i kommunen.

Planera och verka för utbyggd och utvecklad kollektivtrafik regionalt och i kommunen.

Arbeta för god framkomlighet för kollektivtrafiken i viktiga kollektivtrafikstråk. Planera för att ge goda möjligheter för pendling med kollektivtrafik till och från kommunen genom att stärka strategiska knutpunkter för kollektivtrafik. Prioritera bebyggelseutveckling i kollektivtrafiknära lägen för att stärka resenärsunderlaget.

Verka för ett transportsystem som bidrar till utvecklingen av en levande skärgård.

Verka för utbyggnad av säkra gång- och cykelvägar och attraktiv kollektivtrafik i skärgården. Skapa en hållbar godshantering och infrastruktur för båtar. Samverka regionalt för att stärka transportsystemet i skärgården.

Möjliggör för hållbara resmönster.

Den fysiska utformningen av transportsystemet ska göra det lätt att välja hållbara transporter. Arbeta med beteendepåverkan och informationsåtgärder för att påverka vilka färdmedel som används för olika ändamål. Det ska vara enkelt att välja hållbara transportsätt framför bilen och kommunen ska verka för en tillgång av bilpooler och samåkningstjänster.

Planera för ett transportsystem med minskad klimatpåverkan.

Planera för ett yteffektivt transportsystem med minskade utsläpp. Transportsystemet ska ta hänsyn till värdefulla kultur- och naturmiljöer. Genom ett utvecklat vägnät för fotgängare och cyklisterna minskar korta resor med bil och de lokala utsläppen.

Planera för effektiva godstransporter.

I första hand ska bensinstationer och ytkrävande verksamheter som genererar transport med farligt gods lokaliseras väster om Åkersberga och med närhet till väg 276 och E18. Till verksamhetsområden och större arbetsplatsområden ska kollektivtrafik samt gång- och cykelväg finnas. Hållplatser med cykelparkering planeras i nära anslutning till målpunkterna. Godstransporter ska planeras så att de inte förhindrar mobilitet i kommunen, samt minimerar buller. Kommunen ska verka för samordnade varutransporter.

Planera för ett framkomligt, säkert och robust bilvägnät.

Planera för ett bilvägnät med en tydlig och sammanhängande struktur. Det befintliga vägnätet ska nyttjas mer effektivt och görs mer framkomligt. Det ska finnas säkra korsningspunkter och gatorna ska vara anpassade efter passande hastigheter.

Planera för ett effektivt nyttjande av parkering.

Planera för ett minskat behov av bilparkering och ett samnyttjande av parkeringsplatser. Det ska finnas en god tillgång på cykelparkering och pendlarparkeringar för cykel och bil planeras i kollektivtrafiknäralägen. Parkering ska placeras på ytor olämpliga för annan markanvändning.

Nyttja befintlig infrastruktur mer effektivt.

Använd Trafikverkets ”4-stegsprincip” som metod vid uppkomna brister i infrastrukturen. Prioritera yteffektiva färdmedel som gång, cykel och kollektivtrafik där det är ont om utrymme.

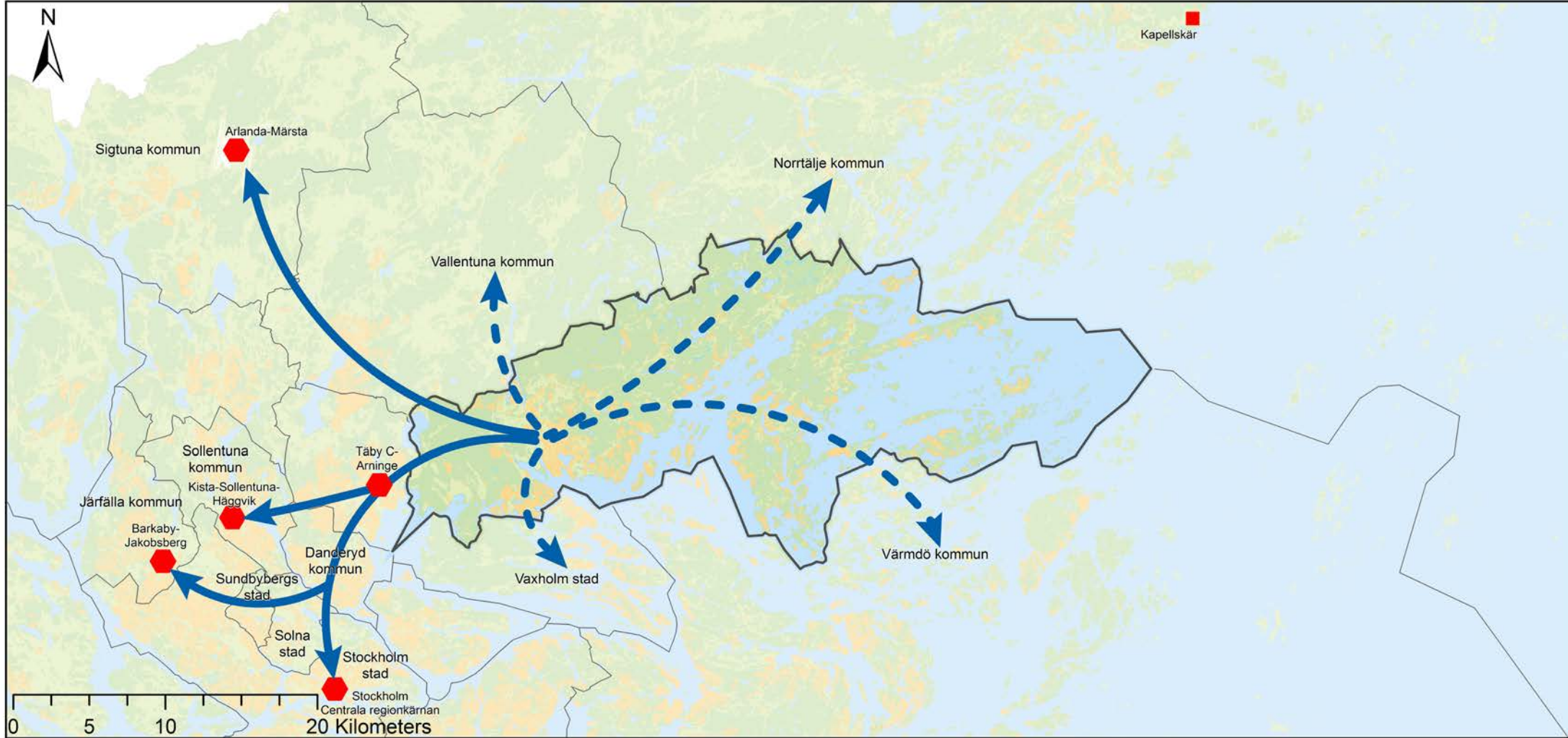
Verka för stärkta kopplingar till regionala målpunkter.

Samverka regionalt för ett utvecklat transportsystem mellan Österåker och viktiga målpunkter i Stockholmsregionen. Detta gäller särskilt kopplingen till regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge och tvärkopplingar till regionala stadskärnor västerut, samt förbättrad koppling till Arlanda.

Regional transportkarta

Den regionala transportkartan visar de regionalt viktiga transportkopplingarna för Österåkers kommun.

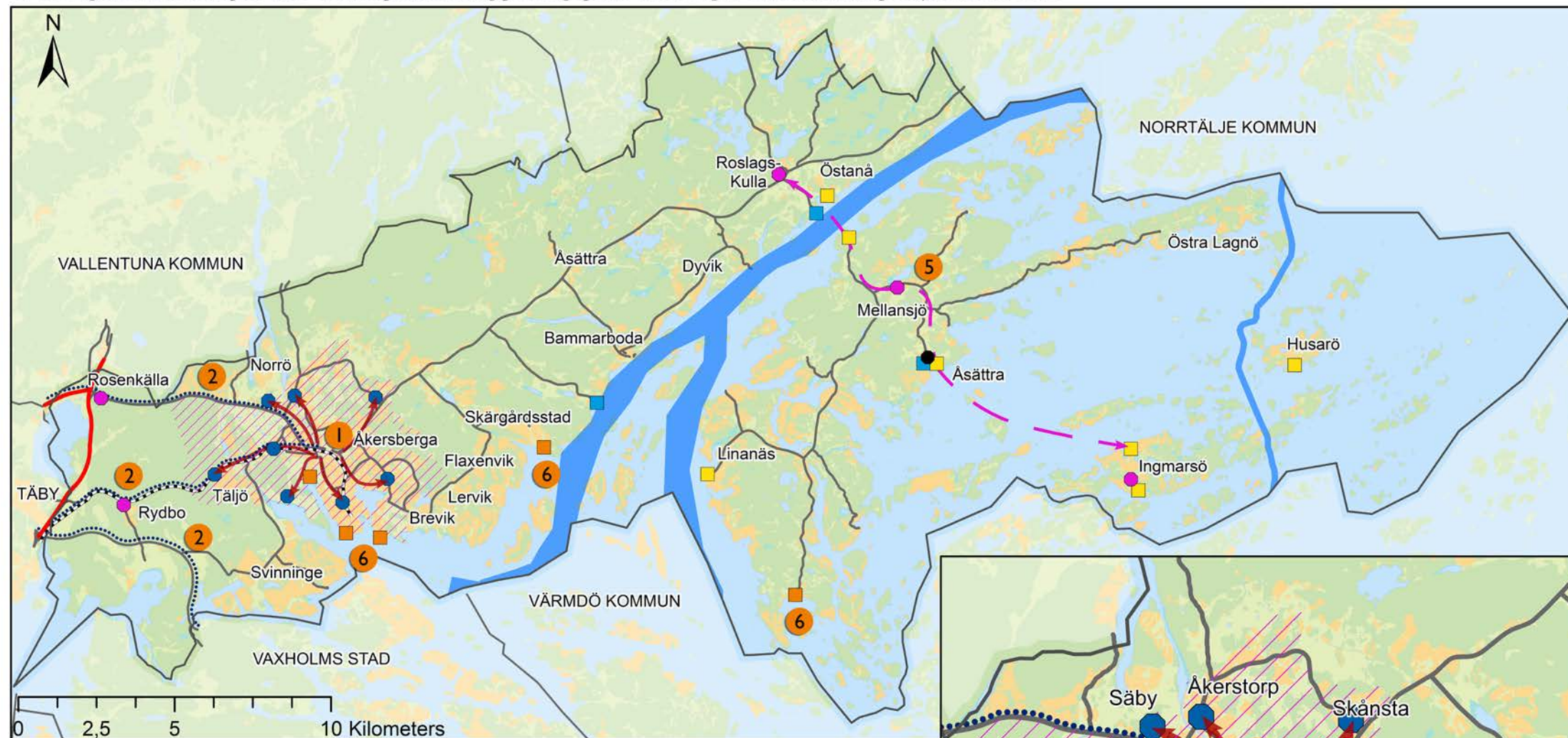

Teckenförklaring

- Hamn av regional betydelse
- ⬡ Regional stadskärna
- Huvudsakliga regionala kopplingar att stärka
- - - Andra regionala kopplingar att stärka

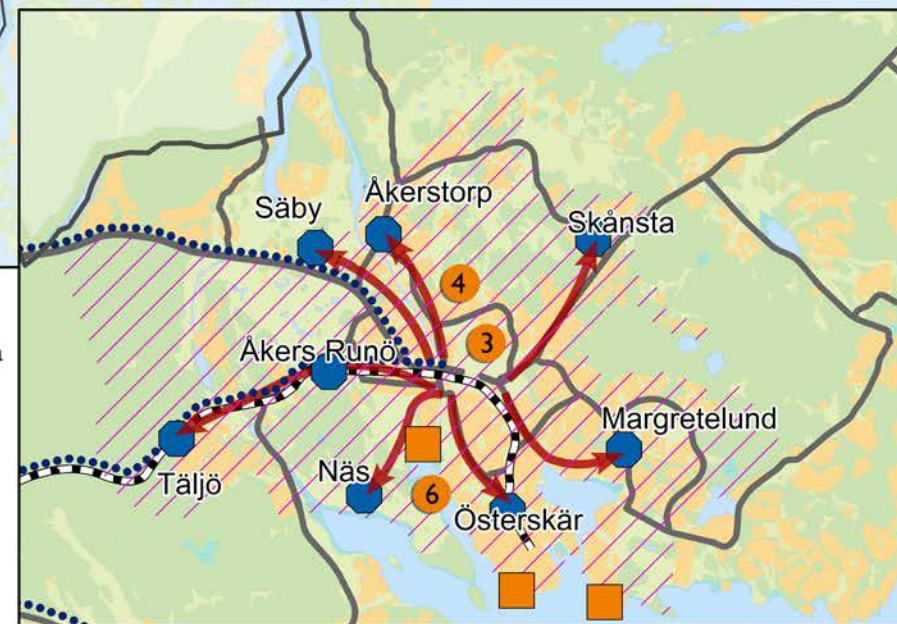
Utvecklingskarta transport

Utvecklingskartan för transport visar översiktsplanen förslag på övergripande utveckling av Österåkers transportsystem till år 2040.

Teckenförklaring

	Utveckling av finmaskigt gång- och cykelvägnät		Riksinträsse vägar		Vägledning nästa sida
	Lokal knutpunkt i stadsbebyggelse		Huvudväg		
	Övrig lokal knutpunkt		Regionalt cykelstråk		
	Replipunkt		Huvudstråk att utreda		
	Brygga att utreda		Riksinträsse järnväg		
	Brygga för persontransporter		Transportkoppling att utreda		
	Brygga för godstransporter		Riksinträsse sjöfart		

Vägledning

1. Utveckla ett finmaskigt gång- och cykelvägnät i och kring Åkersberga.

Gång- och cykelvägnätet i och kring Åkersberga byggs ut och knyts ihop. De lokala knutpunkterna knyts ihop med gång- och cykelvägar för att göra det lätt att röra sig mellan dessa. Det ska finnas gena gång- och cykelvägar till service, kollektivtrafik, rekreativa och kulturella målpunkter samt till torg och parker. Skapa tydliga kopplingar och övergångar över fysiska barriärer som till exempel Roslagsbanan och Åkers kanal.

2. Utveckla det regionala cykelvägnätet.

Det regionala cykelvägnätet byggs ut enligt den regionala cykelplanen. En sträckning från Åkersberga längs med Roslagsbanan mot Täby centrum-Arninge och en sträckning längs väg 274. Ytterligare en sträckning från Åkersberga längs väg 276 mot Rosenkälla och vidare mot Vallentuna föreslås.

3. Utveckla ett resecentrum vid Åkersberga station.

Den befintliga bytespunkten mellan tåg och buss utvecklas till ett resecentrum där det är lätt att byta mellan alla transportslag. Service utvecklas för att göra det bekvämt att resa kollektivt. Med ett resecentrum stärks Åkersberga station som mötesplats med handel och service.

4. Utveckla huvudstråk.

Utveckla och säkra framkomligheten för gång- och cykelväg och kollektivtrafik i huvudstråken.

5. Utveckla transportsambandet Roslags-Kulla – Ljusterö – Ingmarsö.

Kopplingen Roslags-Kulla - Ljusterö - Ingmarsö utvecklas för att förbättra tillgängligheten till skärgården. Kopplingen stärks genom en utveckling av bytespunkter för de olika transportslagen och godshantering.

6. Utred bryggor.

Utred utpekade bryggor för gods- och persontransporter.

Att arbeta vidare med

Vidta åtgärder för att stärka Ljusterö – Åsättra som replipunkt.

Arbeta med genomförande av transportåtgärder som föreslås i strategiska planer. Till exempel trafikplan, gångplan och parkeringsstrategi.

Genomför utredningar för transporter av farligt gods och annan godstrafik.

Utred trafikplaneringen för skärgårdstrafiken med utgångspunkt i replipunkten, samt möjlighet till färjelinje mellan fastlandet och Ljusterö.

Utred transportkoppling till Arlanda.

Rekreation, kultur- och naturmiljö

I detta avsnitt beskrivs förutsättningar och utmaningar för rekreation, kultur-, naturmiljö i kommunen. Det föreslås riktlinjer för bevarande och utveckling och vilka kultur- och naturområden i kommunen som bör utvecklas.

Österåker är en skärgårdskommun belägen i Roslagen, med rekreationsområden, kulturlandskap och miljöer med höga naturvärden. Närheten till naturen och havet och möjligheten till ett aktivt friluftsliv är viktiga delar av kommunens identitet.

För att utveckla kommunen på ett hållbart sätt behövs naturen som en tillgång för att bidra med olika ekosystemtjänster. Naturen och friluftslivet utvecklas tillsammans med bebyggelsen. Hänsyn tas till Storstockholms gröna kilar (sammanhängande tätortsnära naturområden som finns utpekade i RUFSS 2010) och den kommunala grönstrukturen i kommunen utvecklas. En sammanhängande och tydlig grönstruktur skapas och bibehålls, med variationsrika gröna gångstråk från bebyggelsen till större strövområden och ut i de gröna kilarna. Den regionala och kommunala grönstrukturen utvecklas i samklang och förstärker varandra.

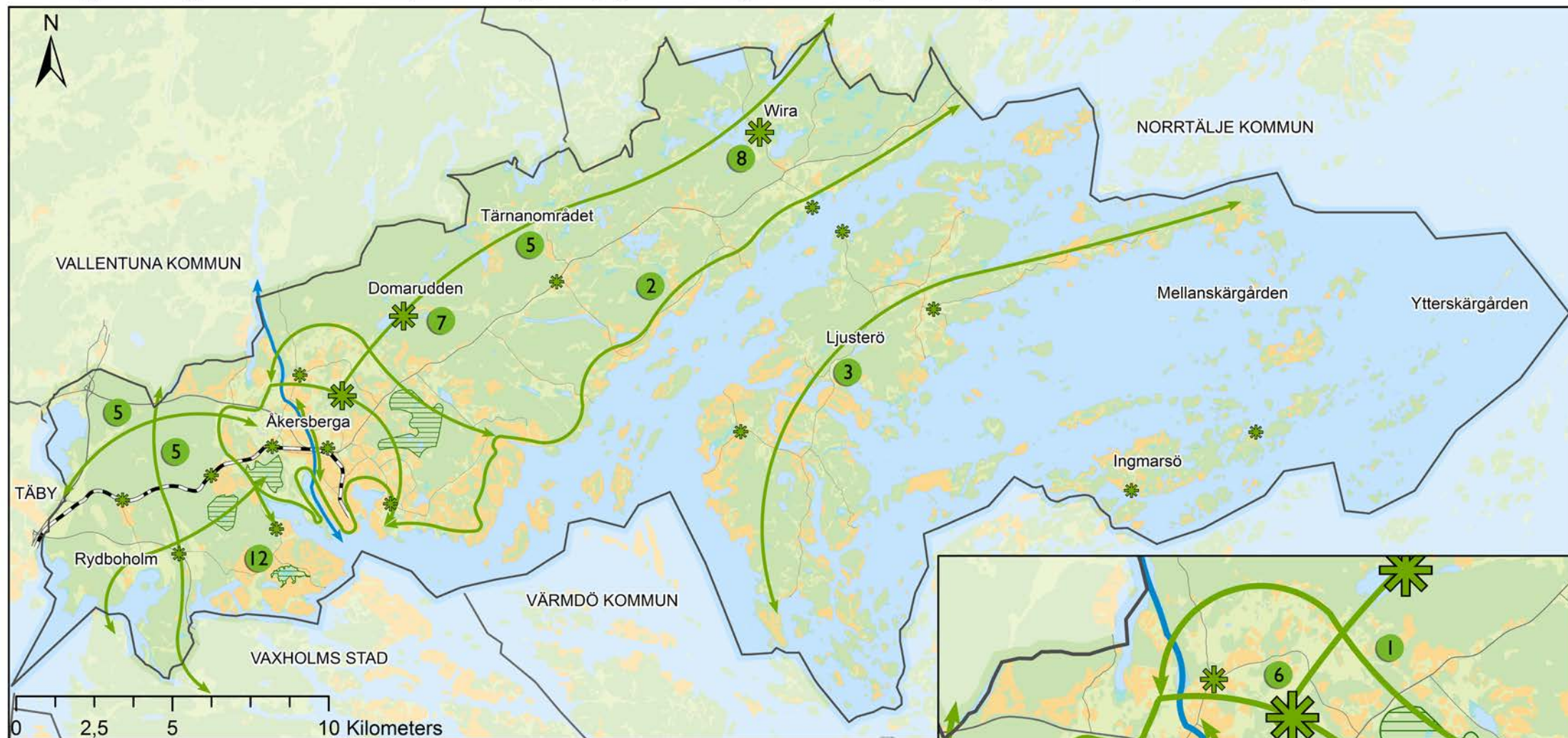
Nedan följer utvecklingskartan för hela kommunens grönstruktur och ämnesspecifika avsnitt med riktlinjer för rekreation, kulturmiljö och natur- och vattenmiljö.

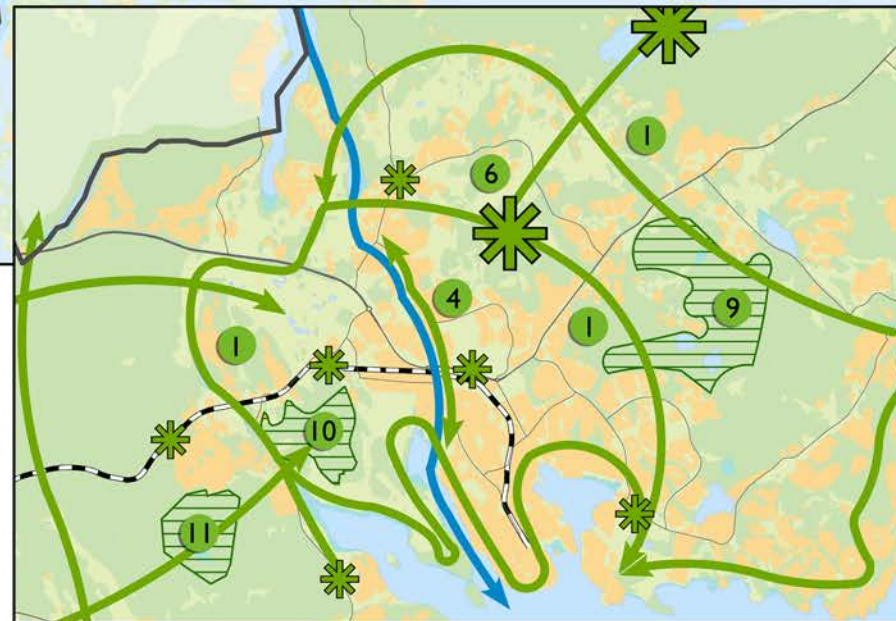
Utvecklingskarta grönstruktur

Utvecklingskartan för grönstruktur visar översiktsplanens förslag på övergripande utveckling av Österåkers grönstruktur gällande rekreation, kultur- och naturmiljö till år 2040.

Teckenförklaring

- Grönområde att utreda
- Grönstråk
- Vattenstråk
- Stor grön målpunkt
- Grön entré
- Vägledning nästa sida

Vägledning

1. Åkersbergastråket

Ett rekreations- och kulturmiljöstråk som går runt Åkersberga föreslås utvecklas. Stråket föreslås passera flera tätortsnära friluftsområden. En del av sträckningen ska utgöras av Långhundraledens västra del där ett kulturmiljöstråk föreslås.

2. Kuststråket

Längs kusten går ett viktigt ekologiskt spridnings-samband för ädellövsarter. Kusten och grönområdena längs med den föreslås tillgängliggöras genom till exempel rekreationsstråk.

3. Ljusteröstråket

Grönstrukturen på Ljusterö föreslås utvecklas och kan knytas samman genom till exempel rekreationsstråk.

4. Åkers kanal

En vidare utveckling av kulturmiljö- och rekreationsstråket längs Åkers kanal föreslås.

5. Befintliga vandringsleder

Fortsatt utveckling av Roslagsleden och Blå leden föreslås.

6. Röllingby/Hackstaområdet

Utvecklingen av idrotts- och friluftslivet i området fortsätter och kulturmiljön tillgängliggörs.

7. Domarudden

Domarudden är en viktig punkt ut i kommunens stora skogsområde. Fortsatt utveckling av friluftslivet i området föreslås. Tillgängligheten till naturen kan utvecklas och det kan finnas behov av att utöka naturreservatet mot Trehörningsskogen, nordöst om befintligt reservat, för att säkra områdets rekreativa värden.

8. Wira bruk

Wira bruk pekas ut som en viktig målpunkt för natur- och kulturmiljö i kommunen. Wira som målpunkt föreslås stärkas som en viktig entré till Tärnanområdet norr ifrån.

9. Trastsjöskogen

Möjligheten att säkra friluftslivet i Trastsjöskogen föreslås utredas. Utbredningen av området behöver utredas vidare.

10. Björnungsskogen

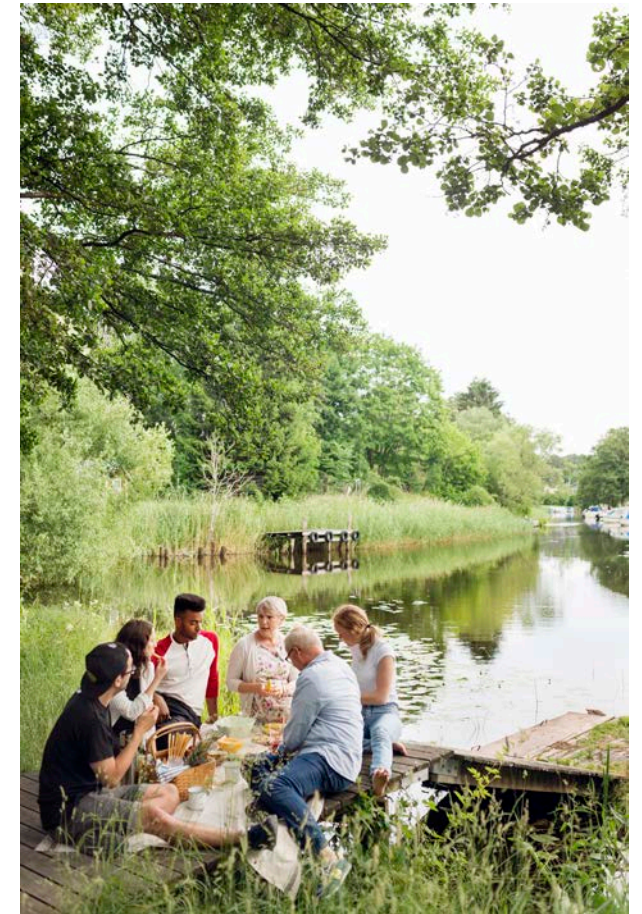
Björnungsskogen föreslås utvecklas som friluftsliv- och rekreationsområde. Utbredningen av området utreds i kommande planläggning.

11. Träskmossen & Vitmossen

Utred möjligheten att skydda Träskmossen och Vitmossens känsliga miljöer samt tillgängliggör området för friluftsliv. Utbredningen av området behöver utredas vidare.

12. Karsvreta träsk

Karsvreta träsk naturreservat föreslås utvecklas för att bevara de ekologiska värdena och den biologiska mångfalden i området. Reservatet syftar också till att tillgängliggöra området för friluftsliv och rekreation.

Rekreation

Förutsättningar

Det finns många fina naturmiljöer i Österåker och kommunen har flera större rekreativsområden för promenader, strövande och utflykter. Områdena kan delas in i tre olika landskapskaraktärer: skogen, kusten och skärgården. I kommunens norra delar finns ett nästan obrutet skogsområde med många sjöar och vildmarkskänsla.

Kustlandskapet och närheten till havet utgör ett viktigt värde som behöver göras mer tillgängligt. Kustlandskapet kan följas från Rydboholm via Svinninge, Näs, Åkers kanal vidare mot Margretelund och Brevik och vidare norrut mot Östanå.

I skärgården finns goda möjligheter till ett aktivt båtburet friluftsliv. Ljusterö är en välbesökt ö med flera rekreativskogar. Förutom Ljusterö finns även stora rekreativvärden i mellanskärgården och ytterskärgården vilka omfattas av riksintresse för friluftslivet.

Utmaningar

- Säkerställa tillgången och tillgängligheten av rekreativsområden och tätortsnära natur när Österåker växer.

Framtidsbild 2040

År 2040 är Österåker en kommun med ett rikt friluftsliv. Genom kommunens aktiva båtliv och många rekreativstråk och vandringsleder med gröna målpunkter och entréer är det alltid enkelt att hitta ut i naturen och till vattnet. Friluftslivet och naturen har en positiv påverkan på folkhälsan och bidrar med naturpedagogik. I och kring Åkersberga finns flera tätortsnära naturområden med möjlighet att ta sig ut i de större rekreativstråken. Det är lätt att ta sig till och mellan rekreativsområden genom att gå, cykla eller åka kollektivt. Det aktiva friluftsliv- och båtlivet stärker Österåkers identitet som skärgårdskommun.

Riktlinjer

Planera för god tillgång till tätortsnära natur.

Tillgång och tillgängligheten till större strövområden (större än 30 hektar) i de tätortsnära lägena ska vara god. Vid exopoltering bör hänsyn tas till friluftslivet och tysta områden.

Säkra tillgången till bostadsnära parker och naturmiljöer.

Österåkersborna ska ha tillgång till parker och närnatur på gångavstånd (300 meter) från bostaden, förskolan, skolan och arbetsplatsen. Kommunala parker och naturmiljöer utvecklas och definieras i dialog med Österåkersborna. Detta för att främja invånarnas livskvalitet, hälsa, och rekreation, samt bidra med naturpedagogik.

Utveckla Österåkers rekreativ stråk och miljöer.

Friluftslivet och möjligheten till rekreation stärks genom att upplevelsevärden och målpunkter i kommunens rekreativ grönstruktur utvecklas. Utveckla tillgängliga gröna entréer kopplade till kollektivtrafik. Skapa nya rekreativ stråk i kommunen för att tillgängliggöra och knyta ihop rekreativsområden.

Utveckla tillgängligheten till kust- och sjönära strövområden.

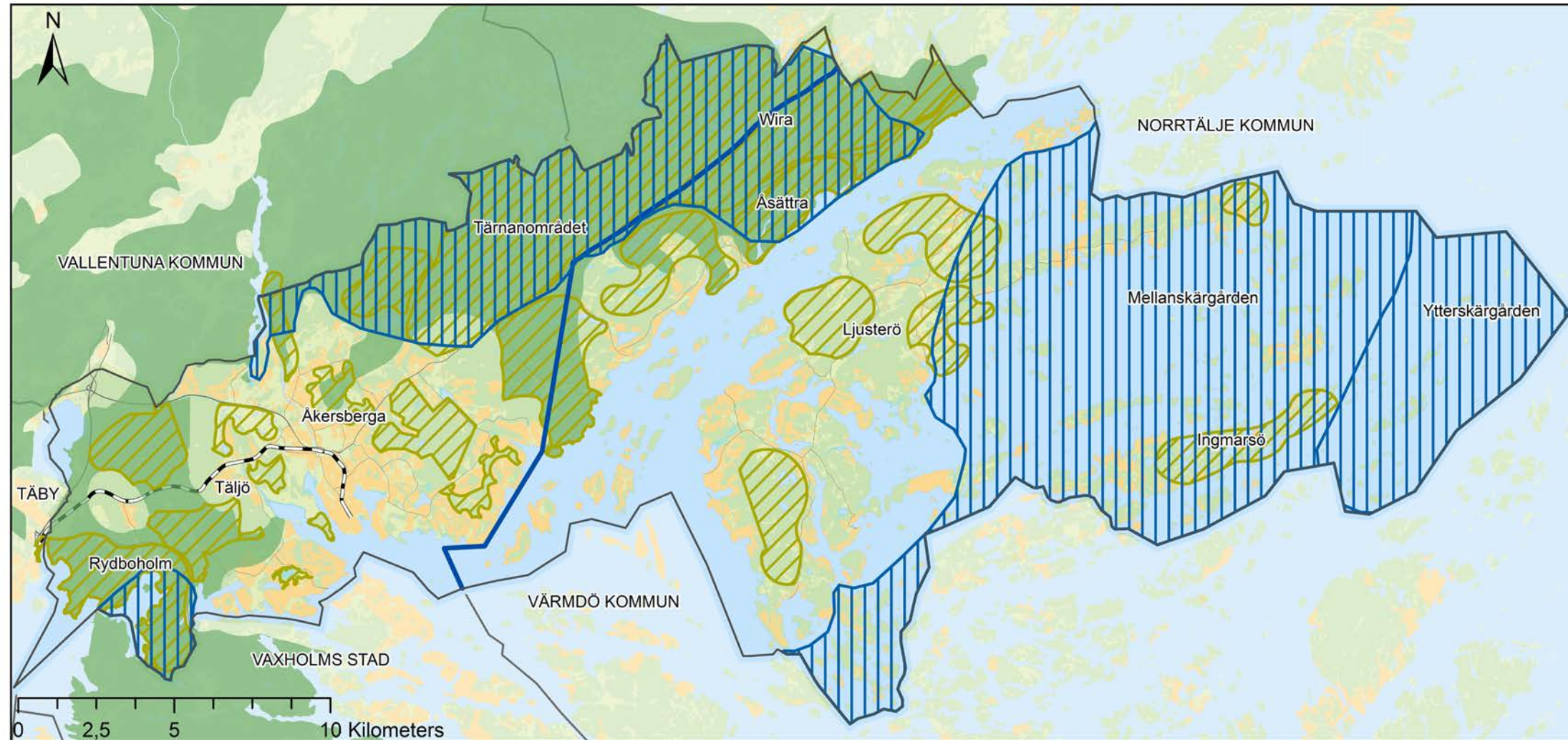
Tillgängligheten till strandområden och målpunkter längs kusten och sjöarna så som bryggor, stränder och attraktiva vattennära miljöer ska vara god. Utveckla tillgängligheten till havet och skärgården. Kopplingen skärgård-fastland utvecklas genom nya rörelsestråk, kollektivtrafik och målpunkter.

Att arbeta vidare med

Ta fram en friluftslivsplan med åtgärder och förslag för friluftslivet i kommunen.

Hänsynskarta friluftsliv

Hänsynskartan för friluftsliv visar var i kommunen hänsyn till friluftslivet bör tas.

Teckenförklaring

- Regional grönstruktur
- Gräns för riksintresse kust- och skärgård
- Riksintresse friluftsliv
- Friluftsområde

Kulturmiljö

Förutsättningar

Stora delar av Österåker är präglad av natur- och kulturlandskap samt av jord- och skogsbruk. Österåker är en rik kulturbygd där det förutom ett stort antal fornlämningar och kulturhistoriska byggnader finns välbevarade helhetsmiljöer och större välbevarade kulturlandskap varav Rydboholm, Åkers kanal, Roslags-Kulla, Wira bruk och Skärgården - Husarö - Ingmarsö är av riksintresse för kulturmiljövården. Uppdatering av riksintressen för kulturmiljövården pågår och förväntas vara färdigt år 2019.

I kommunen finns en stor landskapsvariation med kobbar, skärgårdsjordbruk, herrgårdslandskap, åkerbruk och skogslandskap. Närheten till havet har historiskt spelat stor roll i kommunen. Kommunens läge vid strategiska vattenleder och inloppet till den historiska Långhundraleden har lämnat efter sig fornborgar, medeltidsborgar, byar, gods och storgårdar. Landskapet har brukats för matproduktion, energiförsörjning och skogsproduktion och det finns lämningar efter täkt- och gruvverksamhet.

Utmaningar

- Utveckla Österåker på ett sätt som lyfter fram och tar tillvara kommunens historiska arv.
- Skapa förutsättningar för att bevara kulturlandskapet med dess biologiska och rekreativa värden.

Framtidsbild 2040

Österåkers kulturhistoria spelar en viktig roll för kommunens identitet. De olika kulturmiljöerna finns väl bevarade och utvecklade. Kulturmiljöerna är tillgängliga och hjälper till att skapa kunskap om kommunens historia. Kulturhistoriskt värdefulla byggnader finns bevarade och bidrar tillsammans med kulturmiljöerna till att synliggöra Österåkers årsringar.

Riktlinjer

Vårda och tillgängliggör kommunens kulturmiljöer.

Kulturmiljöerna i kommunen ska göras mer tillgängliga genom till exempel skötsel, information och utveckling av rekreativa kulturmiljöstråk. Vid planläggning ska hänsyn tas till landskapets karaktär och historia.

Bevara kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Kulturhistoriskt värdefulla byggnader ska bevaras. Ändringar på sådana byggnader ska inte förvanska byggnaden eller miljön byggnaden befinner sig i.

Beakta landskapsbilden i planeringen.

Vid planläggning där det finns historiska spår ska en landskapsanalys och kulturmiljöanalys göras.

Att arbeta vidare med

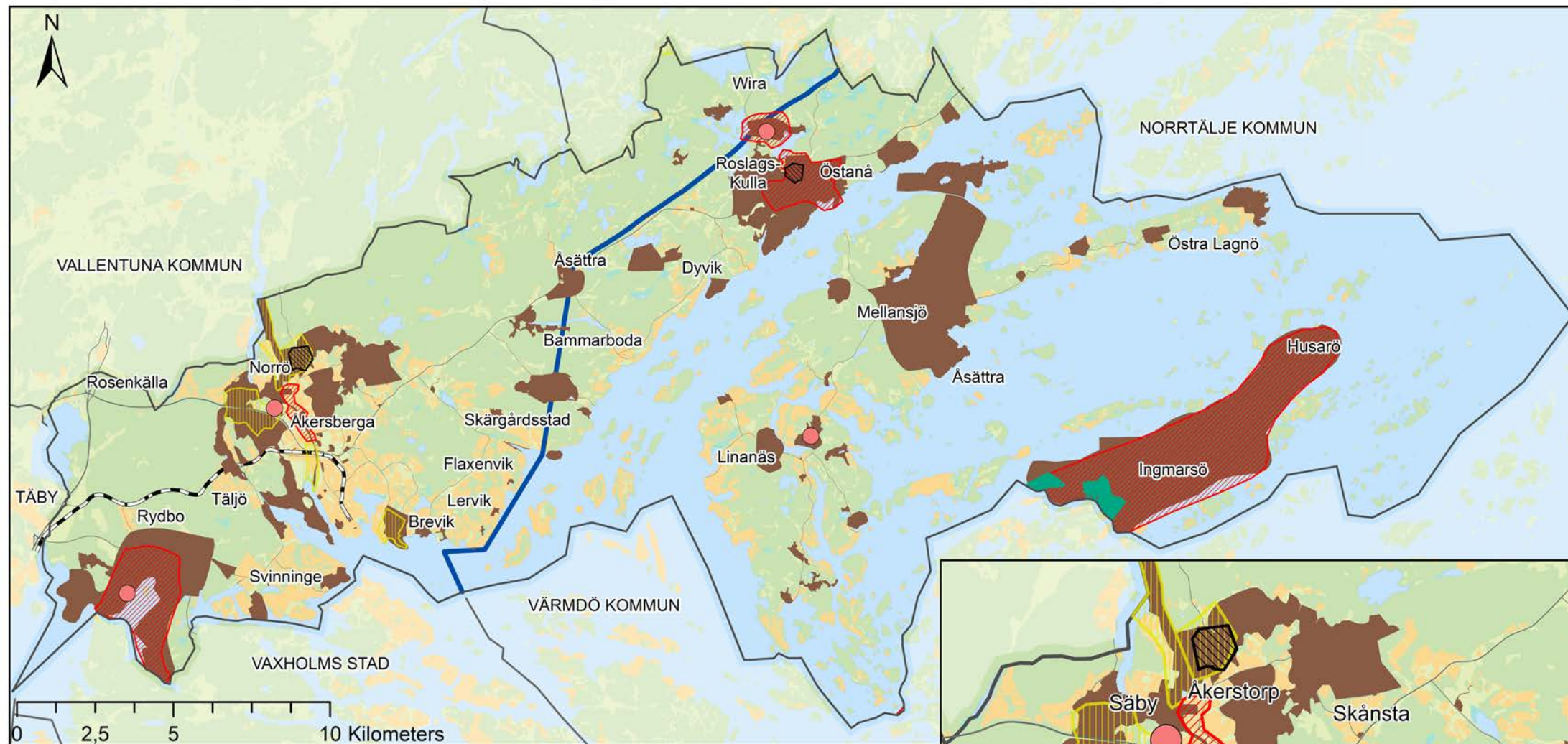
Uppdatera kommunens kulturmiljöprogram.

Ta fram en fornvårdsplan.

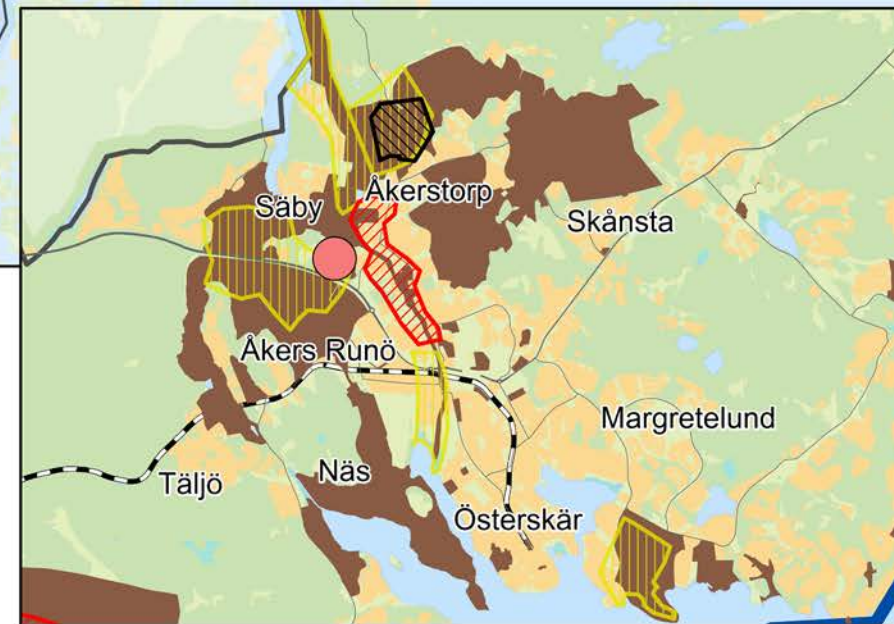
Hänsynskarta kulturmiljö

Hänsynskartan för kulturmiljö visar var i kommunen hänsyn till kulturmiljön bör tas.

Teckenförklaring

- Byggnadsminne
- Landskapsskydd
- Kulturresevat
- Riksintresse kulturmiljö
- Kulturmiljö av regionalt intresse
- Kulturmiljö av kommunalt intresse
- Gräns för riksintresse kust- och skärgård

Natur- och vattenmiljö

Förutsättningar

I Österåker finns en mängd områden med varierande naturvärden. Skogar, naturbetesmarker, sumpskogar och våtmarker med höga naturvärden, utgör tillsammans Österåkers natur. I kommunen finns tre områden som utgör riksintresse för naturvärden: Ullnasjöns De Geermoräner, mellanskärgården och ytterskärgården.

Österåker är en del av Stockholmsregionens grönsstruktur och Angarnskilen går genom kommunens norra delar medan Bogesundskilen går genom de sydvästra delarna. Areella näringar utgör stora delar av kommunen. Jordbruk upptar en mindre del av ytan och bedrivs i liten skala medan skogsbruk bedrivs i stora delar av kommunen.

Det finns ett stort antal sjöar och vattendrag i kommunen. Vattenkvaliteten är huvudsakligen klassad till måttlig ekologisk status och god kemisk status (exklusive kvicksilver).

I kustlandskapet på fastlandet och Ljusterö finns flera områden värdefulla för både fisk- och fågel-faunan. Kustmynnande vattendrag, flador och hävdade strandängar utgör några viktiga biotoper. I

kommunen finns flera grunda skyddade vikar vilka utgör viktiga rekryteringsområden för fisk.

Utmaningar

- Bevara känsliga miljöer när Österåker växer.
- Ta tillvara på och utveckla kommunens ekosystemtjänster.

Framtidsbild 2040

I Österåker ges utrymme för djur och natur. Det finns en stor biologisk mångfald och kommunen arbetar aktivt för att skydda och utveckla värdefulla miljöer och spridningssamband. Kommunens ekosystemtjänster är väl kartlagda och integrerade i planeringen. Sjöar, vattendrag och kustvatten har god ekologisk status. Friluftsliv och besöksnäringen i kommunens natur- och vattenområden sker på ett ekologiskt hållbart sätt och bidrar till en ökad kunskap om kommunens natur- och vattenmiljö.

Riktlinjer

Värna särskilt värdefulla områden för naturvärden.

Värna och vårda särskilt värdefulla sjöar, vikar och marina miljöer, ängs- och betesmarker, skogslandskap, ädellövsskogmiljöer och kulturmiljöer.

Utveckla kommunens ekosystemtjänster.

Planera för god tillgång på ytor för ekologiska funktioner för att stärka kommunens resiliens. Exempel på sådana funktioner är jordbruksmark, ytor för dagvattenrening och rekreationsområden.

Planera med hänsyn till ekologiska spridningssamband.

Vid detaljplanering ska hänsyn tas till utpekade spridningssamband. Spridningssambanden analyseras och utvecklas strategiskt tillsammans med rekreationsvärden, kulturmiljövärden och ekosystemtjänsternas värden.

Bevara ytterskärgårdens känsliga miljö.

Den känsliga miljön i ytterskärgården bör i huvudsak lämnas orörd för ett skonsamt nyttjande för besöksnäring och båtfriluftsliv. Exploatering av ytterskärgården bör undvikas.

Värna vattenområden med höga biologiska värden. Vid exploatering ska hänsyn tas till områden med höga biologiska värden (se hänsynskarta vattenmiljö). Utveckla områdena med skötsel och tillsyn för att skapa förutsättningar för vistelse i dessa områden.

Värna grunda, oexploaterade, skyddade vikar med mycket växtlighet.

Grunda, oexploaterade, skyddade vikar är den viktigaste miljön för rekrytering av fisk i kustområdet. Miljöerna behöver ses i sin helhet och skyddas även utöver strandskyddet.

Kompensationsåtgärder för ingrepp i värdefulla natur- och vattenmiljöer.

Vid ingrepp av värdefulla natur- och vattenmiljöer ska kompensationsåtgärder utföras. Åtgärderna varierar utifrån de värden som påverkas. I största möjliga mån ska dessa utföras i samma område som ingreppet.

Att arbeta vidare med

Ta fram ett åtgärdsprogram för grönstruktur.

Ta fram ett åtgärdsprogram för blåstruktur.

Ta fram en utvecklingsplan för ekosystemtjänster.

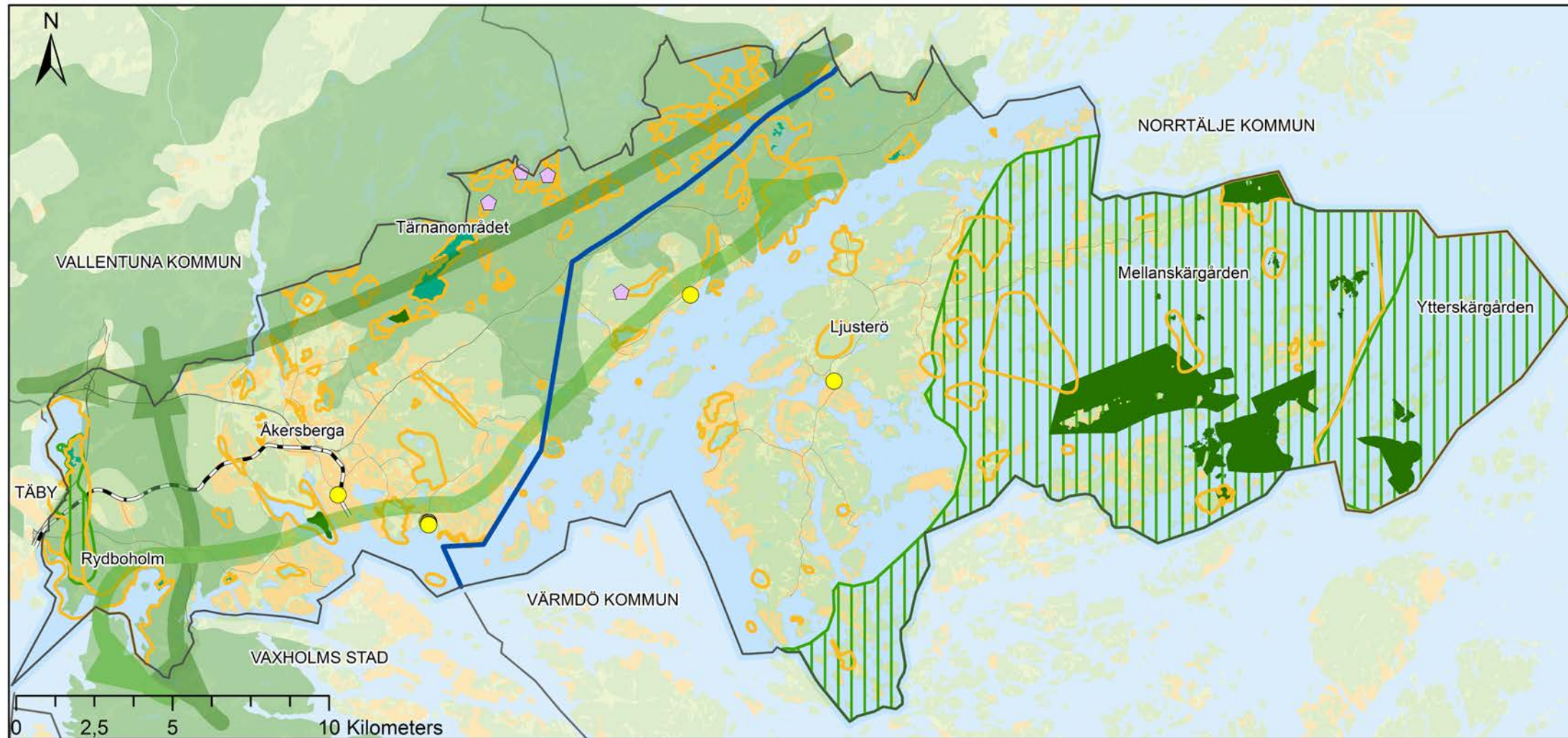
Ta fram en hållbarhetsredovisning för kommunen som uppföljning av miljömålen.

Hänsynskarta naturmiljö

Hänsynskartan för naturmiljö visar var i kommunen hänsyn till naturmiljön bör tas. Översyn av kommunens ekologiskt särskilt känsliga områden pågår under 2017.

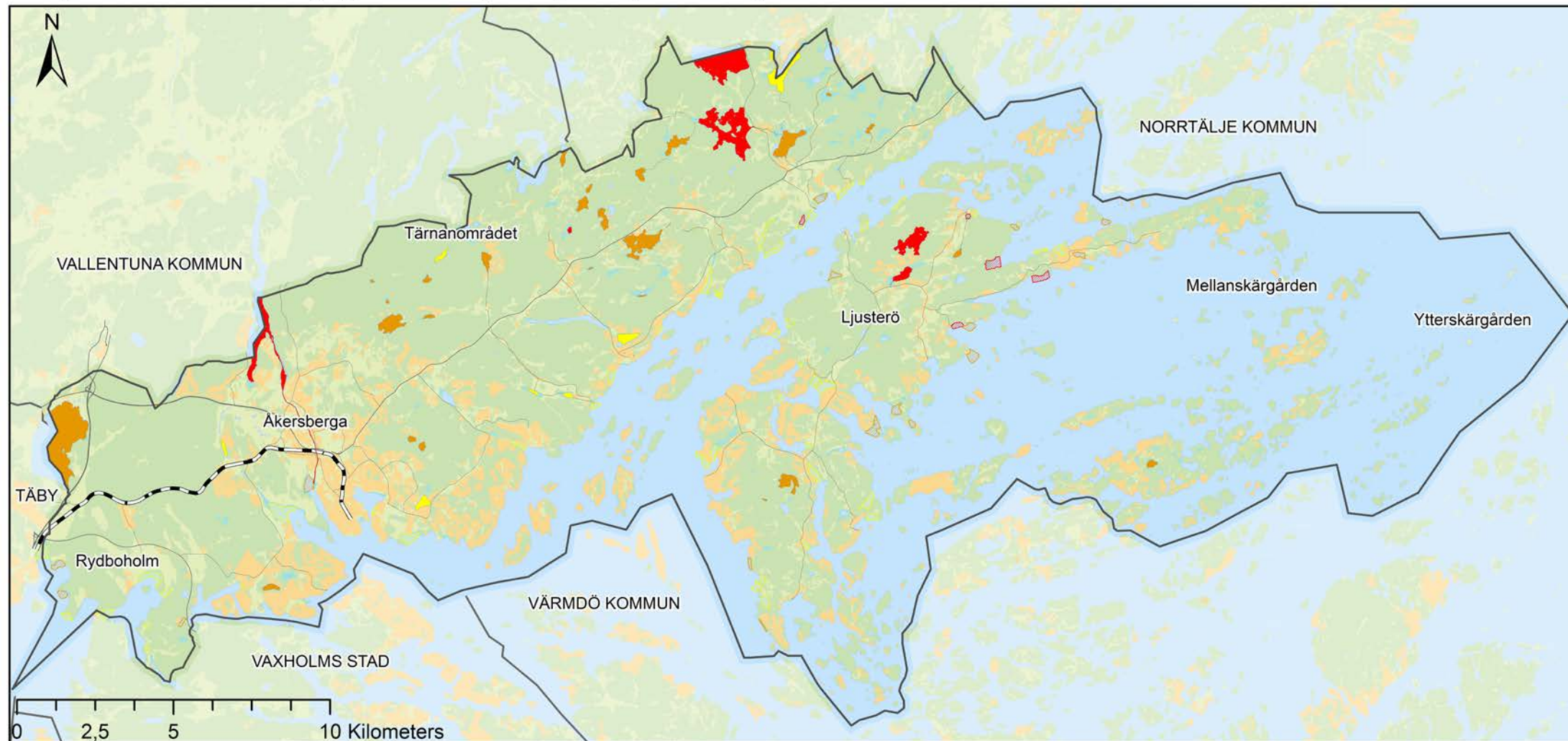

Teckenförklaring

	Riksintresse naturvård		Spridningssamband för barrskogsarter
	Gräns för riksintresse kust- och skärgård		Spridningssamband för ädellövsarter
	Regional grönstruktur		Biotopskydd
	Naturreservat		Naturminnen
	Natura 2000		
	Ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO)		

Hänsynskarta kust- och vattenmiljö

Hänsynskartan för kust- och vattenmiljö visar var i kommunens kust- och vattenmiljöer hänsyn till kust- och vattenmiljön bör tas. Värderingarna är gjorda 2008-2009 i samband med framtagandet av kommunens underlagsrapporter till Strategi för de gröna frågornas hantering i Österåkers kommun.

Teckenförklaring

Naturvärde sjöar och vattendrag Naturvärde kustobjekt

 Mycket högt naturvärde	 Klass 1 - Nationellt värde
 Högt naturvärde	 Klass 2- Regionalt värde
 Måttligt naturvärde	 Klass 3 - Kommunalt värde

Offentliga rum

I detta avsnitt behandlas kommunens offentliga rum, de platser och områden som är tillgängliga för allmänheten, så som parker, torg och gaturum. Nedan beskrivs förutsättningar, riktlinjer och förslag på hur det offentliga rummet i kommunen kan utvecklas.

Förutsättningar

I samband med att Österåker växer behöver de offentliga platserna i kommunen utvecklas. För att göra detta behövs en helhetsbild och en tydlig inriktning på hur de ska hänga samman och förstärka varandra. Förutsättningar finns att skapa offentliga platser med vattenkontakt och en promenadvänlig kommun med många levande torg och gator.

Utmaningar

- Säkerställa ytor för människors behov av det offentliga rummet på lång och kort sikt.
- Säkerställa en god kvalitet på de offentliga platserna i både nya och befintliga områden.

- Öka andelen som känner sig trygga i kommunens offentliga miljöer.

Framtidsbild 2040

Österåker är en kommun med många möjligheter att röra sig och vistas på offentliga platser. I tätbebyggda områden finns ett rikt folkliv. Människor väljer gärna att träffas och umgås i parker och på torg. Det är attraktivt att gå och cykla, då gator och grönstråk är trevliga och trygga att röra sig i. Möjligheten att möta andra människor är stor. Det finns god tillgång till större vackra områdesparker för samling, fest, motion, lek och samvaro. Många väljer att bosätta sig i Åkersberga stad och övriga stationsnära stadsmiljöer

där behovet av de offentliga mötesplatserna är tillgodosedda och möjligheten att utföra sina vardags-sysslor kan göras inom närområdet utan bil.

Riktlinjer

Säkerställ ytor för miljön och människan vid planläggning.

När planprogram och detaljplaner upprättas ska behovet av parkmark, offentliga ytor, en sammanhängande grönstruktur och ekosystemtjänster beaktas. Barns, ungas och äldres behov ska vara i fokus och offentliga miljöer planeras med ett tydligt innehåll.

Skapa förutsättningar för kommersiell verksamhet i det offentliga rummet.

Kommersiell verksamhet såsom uteserveringar och marknadsstånd är en viktig del i det offentliga rummet. Dessa ska främja det offentliga livet i Österåker och bidra till upplevelser av miljön, även för dem som vistas där i icke kommersiellt syfte. Kommersiell verksamhet i det offentliga rummet ska inte ske på ett sätt som utesluter annan användning.

Planera för tydligare och bättre tillgänglighet vid bebyggelseutveckling.

I samband med bebyggelseutveckling av halvprivata grönområden såsom golfbanor, idrottsplatser med mera, ska dessa så långt som möjligt göras tillgängliga för allmänheten.

Ta tillvara gaturummet som en offentlig miljö.

I all infrastrukturplanering ska gaturummen betraktas som en offentlig miljö med en efter skala anpassad gestaltning.

Att arbeta vidare med

Ta fram ett parkprogram.

Ta fram ett stadsmiljöprogram.

Skolor och förskolor

Österåker ska vara den bästa skolkommunen i länet. Som ett steg för att nå detta mål och säkerställa att behovet av förskolor och skolor tillgodoses behövs bland annat långsiktig planering. Nedan beskrivs förutsättningar och förslag på hur kommunen genom strategisk planering kan arbeta mot målet om länets bästa skolkommun.

Förutsättningar

I takt med att befolkningen växer så ökar behovet av lokaler för förskolor och skolor. Enligt bedömning 2016 finns behov av tolv nya förskolor och två till tre grundskolor fram till 2027. Även en ny gymnasieskola kan det finnas behov av under denna period.

Utmaningar

- Säkerställa behovet för skolor och förskolor.
- Skapa ändamålsenliga och flexibla skol- och förskolemiljöer med aktiva friytor som utgår från barn och unga bästa.
- Utveckla stadsmässiga skol- och förskolemiljöer när Åkersberga förtätas.

Framtidsbild 2040

Österåker är länets mest attraktiva skolkommun och behovet av såväl förskolor som skolor är tillgodosett. Det finns en variation när det gäller utbud. När nya lokaler och ytor tillkommer så beaktas riktlinjer för placering, utformning och förvaltning. Kommunen har prognoser över kommande behov och bedriver en strategisk planering av förskolor och skolor.

Riktlinjer

Vid planläggning säkerställs ytor och genomförande.

När planprogram och detaljplaner upprättas ska behovet av förskolor och skolor inom området

beaktas och vid behov säkerställas. I planarbetet regleras genomförandet.

Tänk nytt och modernt.

I utvecklingen av Åkersberga stad anpassas utformningen av nya skolor och förskolor till förutsättningarna i staden. Det kan gälla gestaltning och placering, men också åtgärder för att säkra hälsosamma miljöer genom att minska risk för bland annat bullerstörningar och luftföroreningar. Exempelvis våningsantal och storlek på utemiljön samt trafiklösningar kan behöva anpassas när nya skolor och förskolor ska tillkomma i staden. Framtidsspaning för inspiration föreslås vid planering och utformning av skolors

och förskolors inne- och utemiljöer i den moderna staden. Exempelvis när det gäller innovativa, nytänkande och flexibla lokallösningar som stödjer lärandet.

Planera för ett samnyttjande av lokaler och ytor.

Samnyttjande av lokaler och ytor är önskvärt. Lokaler för utbildning, kultur, idrott och fritid samnyttjas av utbildningsverksamhet och föreningsverksamhet. Genom strategisk placering av skolor och förskolor kan naturområden, parker, lekplatser och andra allmänna platser samnyttjas.

Kultur och fritid

I detta avsnitt beskrivs hur behovet av ytor för kultur och fritid ska tillgodoses för att skapa en levande och attraktiv kommun.

Förutsättningar

I Österåker finns ett aktivt föreningsliv med föreningar inom bland annat idrott, friluftsliv och kultur. När det gäller mötesplatser för kultur och idrott är dessa huvudsakligen lokaliserade i Åkersberga medan kulturvärdefulla miljöer och platser finns runt om i kommunen.

Idrotts- och friluftaktiviteter är starkt kopplade till Österåkers identitet. I kommunen finns återkommande evenemang och aktiviteter kopplade till friluftsliv och idrott.

Havsbaden, Domaruddens friluftsområde, golfbanorna samt det stora antalet hästgårdar är också viktiga identitetsbärare i kommunen.

Utmaningar

- Ge plats och utrymme för kultur och fritid i en växande kommun.

- Tillgodose medborgarnas olika behov och önskemål gällande kultur och fritid.

Framtidsbild 2040

Österåker är en kreativ kommun med en mångfald av människor, aktiviteter, idrottsytor, lekplatser, lokaler och offentliga platser. I kommunen finns det plats för möten, evenemang, konst och andra kulturella yttringar. Möjligheter för kultur och idrott ges i alla delar av kommunen och bidrar till att skapa ett lokalt engagemang och anknytning till kommunen. I Österåker finns många flexibla ytor och lokaler som kan användas till en stor variation av aktiviteter och av flera olika grupper. Kommunens identitet som skärgårdskommun och dess historia märks tydligt i den fysiska strukturen och i det offentliga rummet. I Österåker finns det plats för kreativitet och innovation. Medborgarna har själva möjlighet att delta i planeringsprocessen och spelar en stor roll i att forma kommunen.

Riktlinjer

Planera för ett stort och tillgängligt utbud av idrottsytor.

Behovet av idrottsplatser, hallar och andra idrottsytor ska utredas vid planläggning. Tillgången ska möta idrottsrörelsens, skolans och den växande befolkningens behov. Idrottsanläggningar bör placeras på väl tillgängliga platser för gång-, cykel- och kollektivtrafik. Idrottshallar samplaneras med fördel med andra ytkrävande funktioner så som skolor.

Skapa varierade och flexibla platser för idrott.

Genom ett övergripande perspektiv ska en bredd av olika typer av idrottsytor i hela kommunen säkerställas. Det ska finnas idrottsytor för alla åldrar och olika intressen. Idrottsytorna bör även vara flexibla i sin funktion och användning. Dels för att erbjuda en mångfald av aktiviteter och dels för att vara mindre sårbara för idrottsliga trender.

Vid planläggning ska tillgången på platser för lek säkerställas.

Tillgången på lek och aktivitetsytor ska beaktas i översiktliga planer, planprogram och detaljplaner. Kommunen ska sträva efter ett samnyttjande av lekplatser med skolor och förskolor. Barn och ungdomar, föräldrar, tillgänglighetsråd, skolor, föreningar m.fl. ska göras delaktiga vid planering av nya lekplatser.

Planera för ett stort och tillgängligt utbud av lokaler för kultur och andra kulturytor.

Tillgången på möteslokaler för olika typer av kultur ska beaktas vid planläggning. Detta kan handla om till exempel bibliotek, föreningslokaler, utställningslokaler, fritidsgårdar, musikskolor, scener och lokaler

för eget skapande. Lokalerna bör vara flexibla i sin funktion och användning och det ska finnas ett stort utbud av kulturaktiviteter för alla åldrar, i hela kommunen.

Vid planläggning ska offentlig utsmyckning och konst beaktas.

Den offentliga konsten berikar och förbättrar kommunens offentliga miljöer samt bidrar till att stärka Österåkers identitet. Vid planläggning ska dialog med berörda exploatörer och kultur- och fritidsförvaltningen föras och planerad utsmyckning och konst beskrivas i planhandlingen.

Att arbeta vidare med

Ta fram strategi för olika typer av kulturlokaler.

Ta fram en strategi och riktlinjer för idrottsytor i planeringen.

Teknisk försörjning

I detta avsnitt beskrivs hur olika typer av teknisk försörjning och infrastruktur i Österåker kan utvecklas. I takt med att fler bostäder byggs behöver även de tekniska systemen byggas ut i motsvarande utsträckning.

Vatten, spillvatten och dagvatten

Förutsättningar

För att möjliggöra en strategisk långsiktig utveckling av kommunen behöver vatten, spillvatten och dagvatten hanteras på ett hållbart sätt. Kommunens allmänna VA-nät finns runt Åkersberga samt i ett antal områden längs med kommunens kust och på Ljusterö. Dricksvatten köps in från Norrvatten och Roslagsvatten är ansvarig för VA-anläggningen via huvudmannen och dotterbolaget Österåkerkervatten.

Kommunen har uppskattningsvis 5 500 enskilda avlopp varav de flesta är anlagda från slutet av 70-talet fram till idag. Endast en liten andel av avloppen är äldre än 1970. Kommunen bedriver ett

omfattande inventeringsarbete och erfarenheter från inventeringen 2013-2015 vittnar om att cirka 78 – 80 procent av WC-avloppen bedöms som godtagbara. Det finns inga områden som i dagsläget bedöms ha uppenbara avloppsproblem.

Det finns behov att minska mängden tillskottsvatten och för tre av reningsverken finns kapacitetsproblem. Det största reningsverket, Margretelund i Åkersberga,

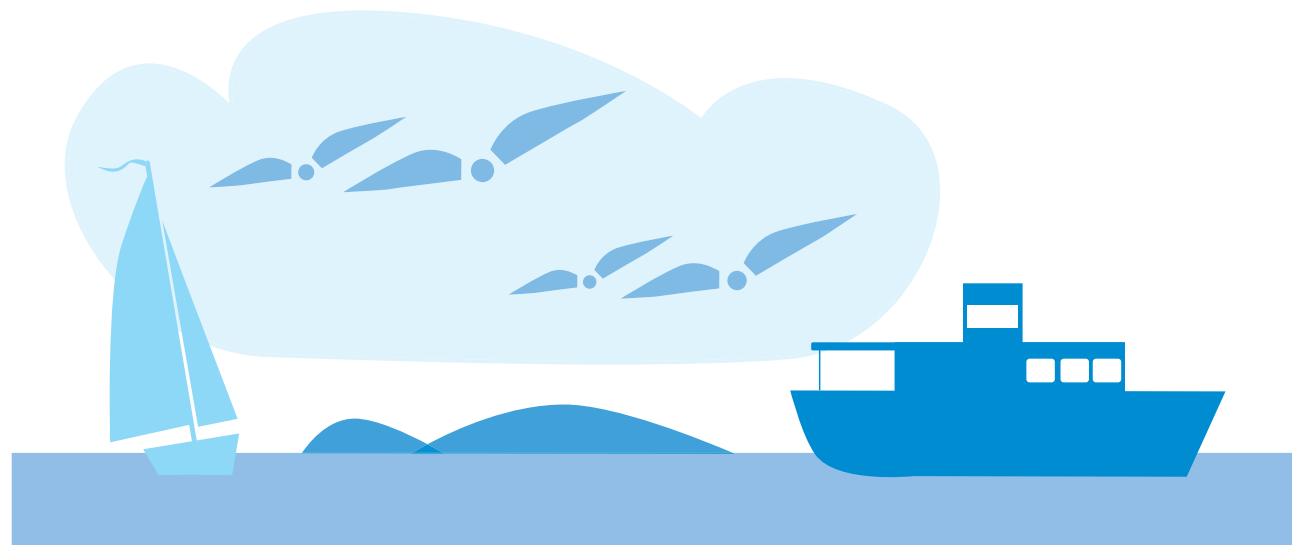
planeras göras om till en pumpstation och pumpa avloppsvattnet till Käppala reningsverk på Lidingö.

Utmaningar

- Säkerställa dricksvattnet från skadliga ämnen.
- Utveckla hållbara VA-lösningar i hela kommunen.

Framtidsbild 2040

Då Åkersberga stad växer västerut och det planeras för nyexploateringar samt planläggning av förnyelseområden är det viktigt att allmänt VA byggs ut. Med den framtida planerade utbyggnadstakten av bostäder och verksamheter måste det allmänna VA-nätet klara av att möta de behov som uppstår utan att angelägna projekt fördröjs.

I Österåker utgår planeringen för VA och dagvatten från en VA-policy samt en VA-plan. VA-planen aktualiseras i samband med översiktsplanen. Kommunens och Roslagsvattens/Österåkerkvattens arbete med VA-försörjning i Österåkers kommun ska:

- Bidra till att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten och till att vattenstatusen inte ska försämrats
- Ta hänsyn till och anpassas till ett förväntat förändrat klimat
- Vara en del av den översiktliga planeringen och bidra till långsiktigt hållbar bebyggelseutveckling.

Riktlinjer

Utbyggnad av VA-områden ska utgå från VA-planens utbyggnadsordning.

Utbyggnadsplanen ska i största möjliga mån följas. Uppkommer nya förutsättningar tas ställning till revidering av ordningen.

Främja hållbara VA-lösningar utanför VA-verksamhetsområden.

I områden där det inte bedöms finnas ett behov att lösa VA i ett större sammanhang bör avloppsfrågan av miljö- och hälsoskäl i första hand lösas genom gemensam lösning.

Dagvattenhanteringen ska vara hållbar och dagvatten ska ses som en resurs.

Dagvattnets påverkan på vattenmiljön ska minimeras och översvämning och skador på byggnader och anläggningar ska undvikas.

Vid beslut om nytt verksamhetsområde för VA ska även behovet av verksamhetsområde för dagvatten enligt lagen om allmänna vattentjänster prövas.

Vid planläggning av ett område ska alltid förutsättningarna för omhändertagande av dagvatten utredas. Primära och sekundära avrinningsvägar ska säkerställas.

För att möjliggöra ett hållbart omhändertagande av dagvatten så ska ytor för rening och fördröjning av dagvatten reserveras. Vid planläggning ska behovet av grönytefaktor bedömmas.

Planering och hantering av dagvatten ska utgå från följande principer:

1. Begränsa uppkomsten av dagvatten
2. Lokalt omhändertagande och fördröjning
3. Förebyggande och begränsning av föroreningar nära källan
4. Reningsåtgärder anpassade utifrån graden av förorening i dagvattnet samt recipientens känslighet.

Dagvatten ska så långt som möjligt hanteras som en resurs som berikar bebyggelsemiljön och så att den naturliga vattenbalansen bevaras.

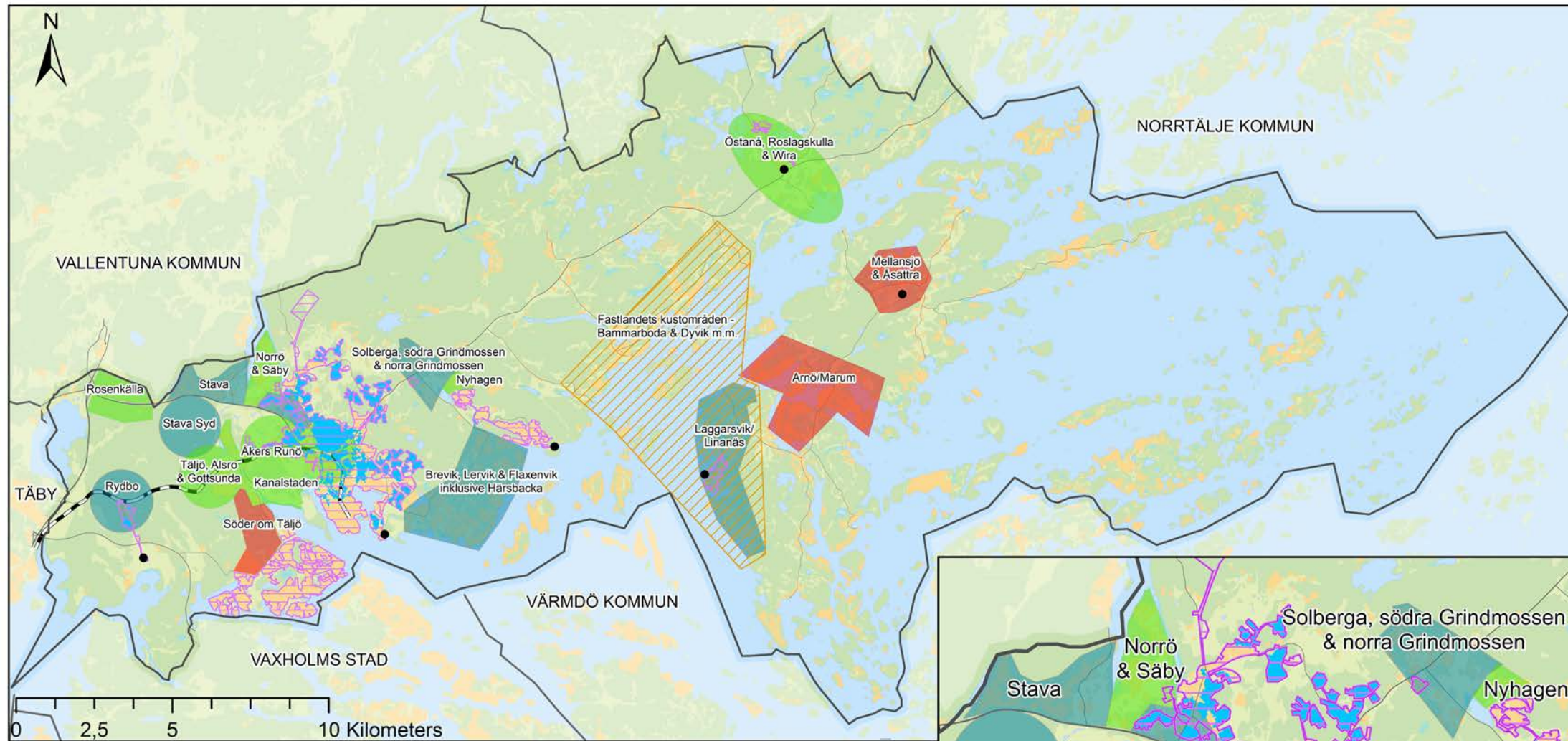
Främja kretsloppsanpassning av avloppsvatten.

Kretsloppsanpassning bör ske genom att slammet från enskilt och allmänt avloppsvatten omhändertas så att biogas för vidare framställning av el, värme eller drivmedel kan produceras och näringsämnen kan återföras till lantbruket.

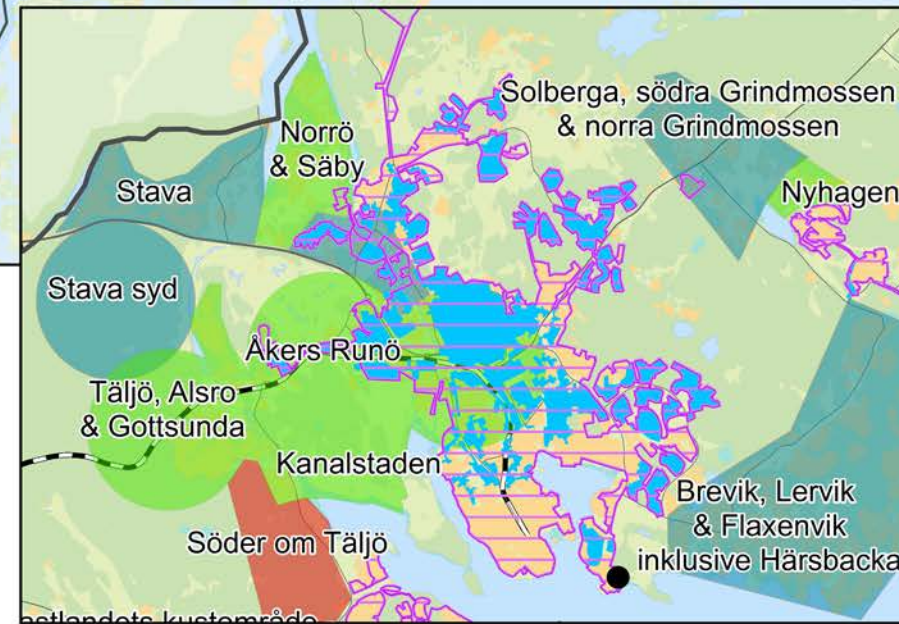
Utbyggnadskarta VA

Kartan visar utbyggnadsplanen för vatten och avlopp i kommunen. Planen avser preliminär tidplan för projektering av VA. Vid ny information kan utbyggnadsordningen komma att ändras.

Teckenförklaring

- Befintligt reningsverk
- ▭ Befintligt verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- ▭ Befintligt verksamhetsområde för dagvatten
- ▨ Utredningsområde VA
- ▭ Utbyggnad kort sikt
- ▭ Utbyggnad medellång sikt
- ▭ Utbyggnad lång sikt

Vägledning

Utbyggnad föreslås ske enligt utbyggnadsplanen. Projektering av VA ska normalt sett föregås av detaljplanering.

Områdena kan komma att anslutas till olika punkter vilket påverkar tidplanerna för utvecklingen. Idag är VA-kapaciteten, ledningsnätet, i Åkersbergas västra delar begränsad. Planprojekt avvaktar därför möjlighet till VA-anslutning. Planläggning av ett nytt huvudstråk i detaljplanen för Västra Kanalstaden, pågår.

Preliminär tidplan för projektering av VA:

Kort sikt

- Täljö och Gottsunda
- Västra kanalstaden
- Nyhagen
- Åkers Runö
- Norrö och Säby
- Rosenkälla etapp 1 och fortsättning
- Östanå, Roslags-Kulla och Wira.

Medellång sikt

- Brevik, Lervik och Flaxenvik inklusive Härbacka
- Stava
- Stava syd
- Solberga, Singö, Blekungen och Grindmossen
- Laggarsvik/Linanäs
- Rydbo.

Lång sikt

- Söder om Täljö
- Mellansjö och Åsättra
- Arnö/Marum
- Fastlandets kustområde - Bammarboda och Dyvik m.m.

Att arbeta vidare med

Utred ytor för dagvatten i Åkersberga.

Utred dagvattenfrågor avrinningsområdesvis och reservera ytor för dagvattenhantering.

Annan teknisk försörjning

Förutsättningar

Fjärrvärme

I Österåker är fjärrvärmenätet utbyggt i Åkersberga och förses med fjärrvärme från Sandkilsverket som ägs av E.ON. Sandkilsverket togs i bruk 2015 och är eldat med förnybart biobränsle. Verket ersatte fyra stycken äldre anläggningar och har god kapacitet, även i ett 2040-perspektiv med den tänkta utvecklingen av kommunen.

Elförsörjning

Genom Österåker går regionala kraftledningar. Huvudstråket utgörs av en 70 kV-ledning söder och öster om väg 276 från Rosenkälla och norrut förbi Roslags-Kulla. Ett ledningsstråk med 20/70 kV-ledningar går från Stava söderut via Täljö mot Vaxholm och en ny 70 kV-ledning från Täljö till Vaxholm ska tillkomma. Ytterligare kapacitetshöjande åtgärder ska utredas. Ledningsstråket som går via Täljö ska byggas om för att klara en högre spänning och på sikt kan samtliga ledningar i kommunen behöva spänningshöjas.

I och med den planerade befolkningstillväxten kan det komma att uppstå ett behov av ytterligare fördelningsstationer inom kommunen. I första hand behöver en station etableras nordost om Åkersberga tätort och på längre sikt ytterligare en station västerut.

I Österåker finns 2016 två större vindkraftverk. Vid etablering av vindkraftverk ska riktlinjerna i kommunens vindkraftutredning från 2009 följas.

Fiber

I och med att samhället blir mer och mer digitaliserat ökar vikten av en väl utbyggd IT-infrastruktur. Sverige har som mål att vara världsledande inom IT och slår i den digitala agendan fast att 90 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till 100Mbit/s bredband senast år 2020.

I Österåker finns Österåkers Stadsnät, ÖSAB, som är ett dotterbolag till Armada Fastighets AB, Österåkers kommuns fastighetsföretag. Kommunen ska skapa möjligheter för ett öppet, teknik- och operatörsneutralt nät.

Förutsättningarna för IT-infrastruktur på landsbygden skiljer sig mycket från de i tätorten. Det är därför viktigt att skapa en attraktivitet i att dra ut fibernät även till kommunens mer perifera delar.

Avfall

Kommunen ansvarar för att samla in och ta hand om hushållsavfall och jämförligt avfall. Österåkers renhållningsordning består av en avfallsplan och avfallsföreskrifter. Österåker är beroende av avfallsanläggningar i andra kommuner, såsom behandlingsanläggning, omlastningsstation och deponi. Förutsättningarna för insamling och transport av avfall skiljer sig kraftigt mellan fastland och skärgård. Skärgården innebär ökade utmaningar för Österåker att uppnå de nationella målen för återvinning. Regional samverkan är central för utvecklingen av en hållbar avfallshantering.

Avfallshanteringen ska vara en naturlig del i planarbetet. Den byggda miljön måste utformas så att den möjliggör en modern och miljövänlig avfallshantering. Det innebär avfallssystem med god tillgänglighet för brukarna, med möjlighet till rationell hämtning och med en bra anpassning till den omgivande miljön. Tillräcklig plats för återvinningssystem måste finnas både lokalt och vid centrala anläggningar så att återvinningsgraden kan öka och avfallsmängderna minska.

I Österåker finns Brännbackens återvinningscentral som har en stor kapacitet. De stora avstånden i kommunen kan dock innebära behov av lokalisering av flera återvinningscentraler närmare bebyggelse. I skärgården nyttjas idag en flytande återvinningscentral och det kan även finnas behov av stationära lösningar på strategiska platser i skärgården.

Återvinningsstationer för material som omfattas av producentansvar finns på flera platser i Österåker. Förpacknings- och tidningsinsamlingen ansvarar idag för återvinningsstationerna och etablering sker i samråd med kommunen. Tillgänglighet till god avfallshandling för invånare och entreprenörer är viktigt att beakta.

Utmaningar

- Förse landsbygden med utbyggd teknisk infrastruktur.
- Minska avfallsmängderna och öka återvinningen i kommunen.

Framtidsbild 2040

Österåker är en klimatsmart kommun med låga klimatutsläpp. Energiförsörjningen i kommunen kommer enbart från förnybar energi och produceras i stor utsträckning lokalt. Avfallet i kommunen har minskat och stor del återvinns. Infrastruktur för avfall finns lättillgängligt i hela kommunen. Österåker har

väl utbyggd IT-infrastruktur och hela kommunen har tillgång till bredband med hög hastighet.

Riktlinjer

Ställ om kommunens energianvändning till förnybar energi.

Kommunens inköp av energi till el, värme och transporter ska till 100 procent vara förnybar energi år 2030. Den totala energianvändningen i kommunens fastigheter, bostäder, lokaler och anläggningar ska minska med 40 procent till 2030 jämfört med 2009. Genom klimat och energirådgivning verkar kommunen för en omställning till förnyelsebar energi i hushåll, företag och föreningar i kommunen. (Lokalt miljömål)

Planera och möjliggör utbyggnad av tekniska anläggningar utifrån behov.

Genom strategisk planering utifrån prognoser om kommande behov planeras och skapas förutsättningar för tekniska anläggningar runt om i kommunen.

Verka för ett utbyggt fjärrvärmenät.

Verka för ett utbyggt fjärrvärmenät i kommunen. Fjärrvärmenätet byggs ut i samband med att nya områden i kommunen utvecklas.

Markförlägg lokala kraftledning.

Det lokala elnätet ska i möjligaste mån markförläggas vid nybygge, gäller dock ej i skärgården.

Verka för ett väl utbyggt fibernät i hela kommunen.

År 2020 ska minst 90 procent av hushållen och företagen i Österåkers kommun kunna anslutas till bredband med en minimihastighet av 100Mbit/sek. Nya mätbara mål ska tas fram för 2040.

Samordna nedläggning av öppna rör för fiber med annan infrastrukturutbyggnad.

Vid annan typ av infrastrukturutbyggnad så som vägar, VA-utbyggnad eller nedgrävning av ledningar ska öppna rör för fiber läggas ut. Genom att erbjuda företag tillgång till kommunala rör ökar attraktiviteten för marknaden att bygga ut fibernät i hela kommunen.

Återvinningsstationer och centraler planeras tillgängliga.

Återvinningsstationer, centraler och andra återvinningstjänster och insamlingspunkter ska planeras lättillgängliga för alla människor i kommunen. Platser för återvinning ska placeras och utformas på ett sätt som stödjer en hållbar stadsutveckling och långsiktig marktillgång ska säkerställas.

Möjliggöra en säker avfallshantering

I samband med nya detaljplaner ska det säkerställas att avfallshanteringen kan genomföras utan att äventyra säkerheten för arbetstagare eller tredje man. I detaljplanering av befintliga bostadsområden ska tillgänglighet och framkomlighet för avfallshantering fastställas. Exempelvis ska fastställas huruvida avfallsinsamlingen ska ske med en gemensam insamlingsplats eller vid fastigheten.

Att arbeta vidare med

Utred behovet av en ny återvinningscentral i kommunens sydvästra delar.

Risk, hälsa och sårbarhet

I detta avsnitt beskrivs hälsa och de olika risker som finns i kommunen. I avsnittet beskrivs hur översiktsplanen ämnar bidra till god hälsa och minska riskerna i kommunen.

Förutsättningar

Österåkers kommun erbjuder som helhet en god livsmiljö. Bullersituationen i kommunen är förhållandevis god, dock utgör väg- och tågtrafiken i kommunen bullerkällor vilket är viktigt att beakta i planeringen.

E18 som är primärled och väg 276 som är sekundärled för farligt gods går genom kommunen vilket kan medföra risker vid olyckor. Stora delar av den föreslagna bebyggelsen i översiktsplanen är belägna i anslutning till Roslagsbanan och väg 276. Detta utgör en konflikt mellan att bygga kollektivtrafiknära och stadsmässigt och de risker det medför att bygga nära dessa transportleder. Vid exploatering i närheten av dessa riskkällor är det därför viktigt att skydds- och riskreducerande åtgärder utförs.

Det finns ingen Seveso-klassad verksamhet (verksamhet med hög risk för kemikalieolyckor) i kommunen. Inte heller några verksamheter med svårhanterliga utsläpp av luftföroreningar. Pågående verksamheter som jordbruk, bilverkstäder, åkerier, mekaniska verkstäder, lackerare och bensinstationer kan medföra olika typer av störningar. Det finns även golfbanor i kommunen vilka kan påverka omgivningen med bekämpningsmedel.

I Österåker kommun finns uppgifter om drygt 300 områden där det en gång varit en miljöfarlig verksamhet som till exempel deponier, hamnar, och oljelager. På andra platser har det skett allvarliga tillbud, brand eller olyckor där kemikalier och andra farliga ämnen läckt ut i marken. Föroreningar kan även förekomma på platser där utfyllnader med förorenad jord, muddermassor eller slam har skett utan tillräcklig kontroll av föroreningsinnehållet.

Utmaningar

- Förtäta och utveckla på ett sätt som minimerar risk och också främjar hållbar stadsutveckling.

Framtidsbild 2040

Österåker erbjuder en god livsmiljö med frisk luft, rent vatten och en giftfri miljö. Bullerstörningar från vägar och järnvägar hålls nere genom bullermotverkande åtgärder. Risker för farligt gods och annan farligverksamhet är låga tack vare lämpliga lokaliseringar och skyddsavstånd.

Riktlinjer

Planera för att risker som transporter av farligt gods genom bebyggda områden medför ska bli acceptabla.

Vid planläggning av bebyggelse utmed vägar för transporter av farligt gods ska skyddsavstånd utredas och bebyggelsen utformas på ett sådant sätt att riskerna blir acceptabla. I första hand ska bensinstationer och ytkrävande verksamheter som genererar transport med farligt gods lokaliseras väster om Åkersberga och med närhet till väg 276 och E18.

Planera för hälsosamma livsmiljöer.

Bebyggelsen ska planeras så att det inte uppstår besvär med hänsyn till människors hälsa med hänsyn till buller, luft- eller vattenföroreningar. Bebyggelse

vid vägar för transporter av farligt gods, järnvägar, farlig och störande verksamhet och verksamheter som kan innebära särskild risk vid olyckor ska planeras på ett sätt som gör att riskerna bedöms acceptabla för samhället.

Planera med hänsyn till buller.

Förutom trafikbuller är det även viktigt att beakta buller från omgivningen så som restauranger, varu-transporter och andra verksamheter i planeringen. För att minska bullers negativa inverkan på människors hälsa ska Bullerförordningen följas. I områden utpekade för bebyggelse tät och tät med mix kan principerna för avsteg gälla.

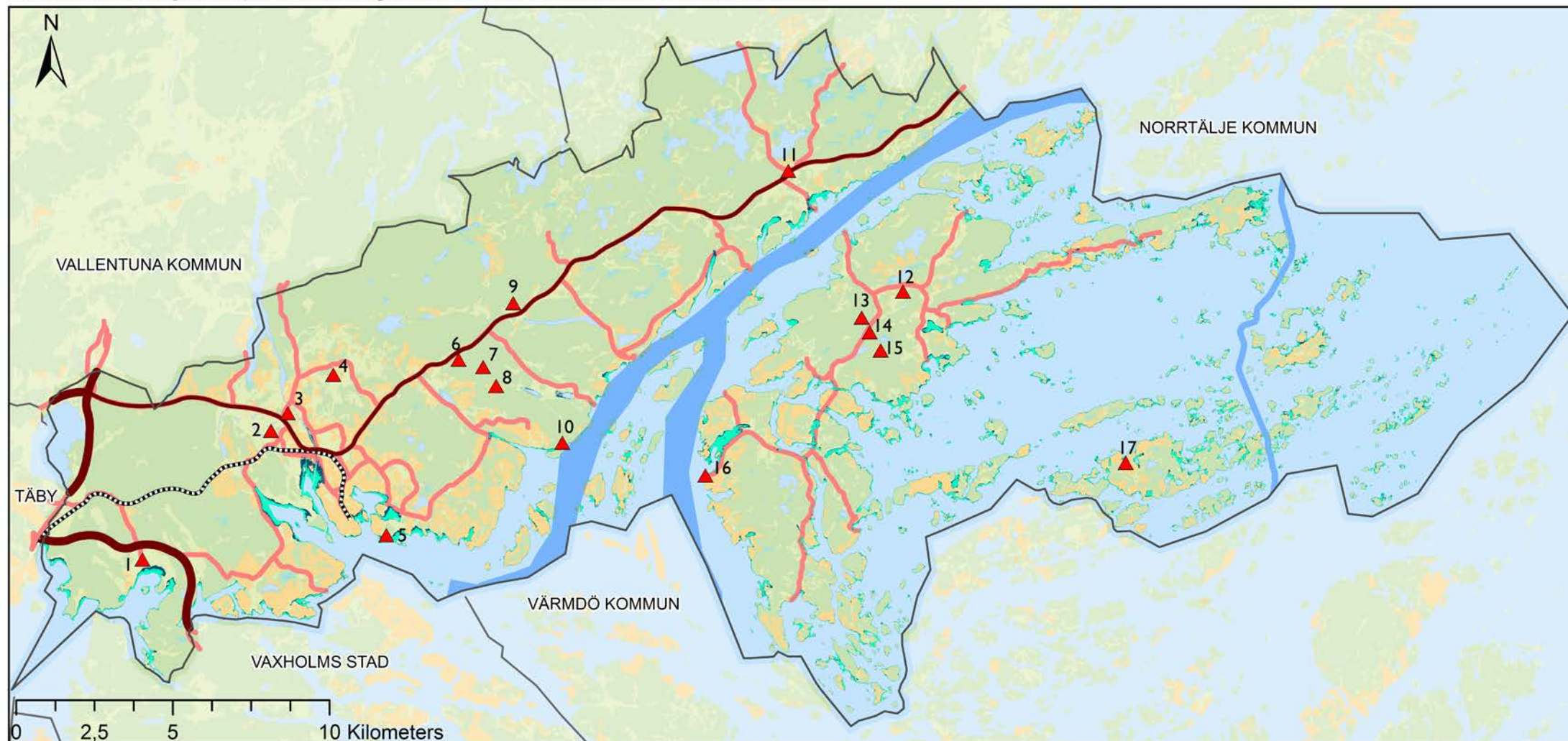
Vid exploatering av misstänkt förorenade områden ska föroreningar i marken och grundvattnet utredas.

Markens beskaffenhet utifrån geotekniska risker och föroreningar ska utredas. Vid förekomst av förorenad mark bedömer kommunen om marken fortfarande anses lämplig för ändamålet och vilka saneringsåtgärder som i så fall behöver vidtas.

Risk, hälsa och sårbarhet

Kartan visar befintliga riskobjekt och de transportleder som medför störst risk i Österåkers kommun.

Teckenförklaring

- ▲ Befintliga riskobjekt
- Primär transportled för farligt gods
- Sekundär transportled för farligt gods
- 100-års havsvattenstånd år 2010
- 100-års havsvattenstånd år 2100
- Roslagsbanan
- Farled

Befintliga riskobjekt

1. Rydbo avloppsreningsverk	10. Skärgårdsstads avloppsreningsverk
2. Heliport	11. Roslags-Kulla avloppsreningsverk
3. Sandkilsverket fjärrvärmeanläggning	12. Mellansjö avloppsreningsverk
4. Solskiftets panncentral	13. Vindkraftverk
5. Margretelunds avloppsreningsverk	14. Vindkraftverk
6. Brännbackens återvinningsstation	15. Ljusterö skyttecenter
7. Österåkers skyttecenter	16. Linanäs avloppsreningsverk
8. Brännbackens avfallsanläggning	17. Heliport
9. Åsättra motorklubb	

Klimatanpassning

I detta avsnitt beskrivs hur klimatförändringarna kan komma att påverka Österåker och hur kommunen kan minimera de risker klimatförändringarna medför.

Förutsättningar

Några av de största riskerna i kommunen är kopplade till klimatförändringarna. I Österåker är mycket av bebyggelsen beläget nära vatten vilket kan innebära risker vid förhöjda vattennivåer. Klimatförändringarna medför också en ökning av extrema regn vilket kan leda till ökade risker för översvämningar i kommunen. Den klimat- och sårbarhetsanalys för Österåker som tagits fram 2015–2016 visar på olika områden i kommunen som kan komma att bli drabbade av förhöjda havsvattennivåer och ökade skyfall.

Det finns flera olika typer av åtgärder för att möta klimathotet och dessa varierar beroende på olika förutsättningar och skeden i planeringen. Det handlar framförallt om förebyggande åtgärder, skyddsåtgärder, beredskap och återställande åtgärder.

Rekommendationer och planeringsriktlinjer vilka behandlas i översiktsplanen är av förebyggande karaktär.

Det finns även olika typer av förhållningssätt till klimatanpassning vilka kan sammanfattas i tre olika strategier: attack, försvar och reträtt. Med attack menas en planering som direkt möter klimathotet. Detta kan till exempel vara att bygga på pelare, eller med vattentätbetong i områden där det finns risk för översvämning. Försvar omfattar olika typer av skyddsåtgärder som vallar eller murar. Reträtt betyder att backa från hotet genom att till exempel olämpliga områden lämnas från exploatering, men kan användas i andra syften så som grönområden. Klimatanpassningen kan lämpligen utgöras av en blandning av dessa tre strategier beroende av områdets karaktär.

Utmaningar

- Utveckla en attraktiv skärgårdskommun med vattenkontakt på ett klimatanpassat och långsiktigt hållbart sätt.
- Planera med klimatanpassningsåtgärder för att möta det hot klimatförändringarna medför.

Framtidsbild 2040

Österåker är en attraktiv skärgårdskommun där bebyggelsen har god koppling till vattnet. Bebyggelsen är anpassad på ett sådant sätt att klimatet varken nu eller i framtiden utgör ett hot. Riskerna med klimatförändringarna för kommunen är kända och kommunen jobbar aktivt dels med att minska klimatpåverkade utsläpp och dels med skyddsåtgärder.

Riktlinjer

Vid ny bebyggelse i översvämningshotade områden ska klimatanpassade åtgärder tas.

Ny sammanhållen bebyggelse och samhällsfunktioner av betydande vikt bör placeras minst 2,70 meter över havet (RH 2000). Vid avsteg från detta ska det motiveras med utredningar, karteringar, riskbedömningar och den nya bebyggelsen bör vara utformad för att klara översvämningar.

Ny bebyggelse ska inte försvåra för möjligheten att skydda befintlig.

Vid planläggning av ny bebyggelse bör inte denna försvåra eventuella kommande skyddsåtgärder för den befintliga bebyggelsen.

Vid planläggning ska hänsyn till extrema regn tas.

Vid nyexploatering och förtätning bör inte byggnader och infrastruktur placeras i översvämningzoner och i vattnets naturliga flödesvägar och samlingsområden. Samhällsviktiga funktioner och bebyggelse bör inte placeras i områden som översvämmas vid ett 100-årsregn. Grönytor kan anläggas i avrinningsvägar om de inte innebär hinder för avrinningen. Vid avsteg från detta bör det motiveras med utredningar, karteringar och riskbedömningar.

Risk för olyckor för ras, skred och erosion i känsliga områden ska beaktas.

Vid exploatering av områden där det finns risk för olyckor som ras, skred och erosion bör utredningar som detaljerade karteringar och förebyggande stabilitetsåtgärder utföras. I zoner med översvämningrisk ska markstabilitet och risk för lokal erosion med efterföljande ras och skred utredas. För bebyggelse som planeras i nära anslutning till en avrinningsväg bör markstabiliteten utredas.

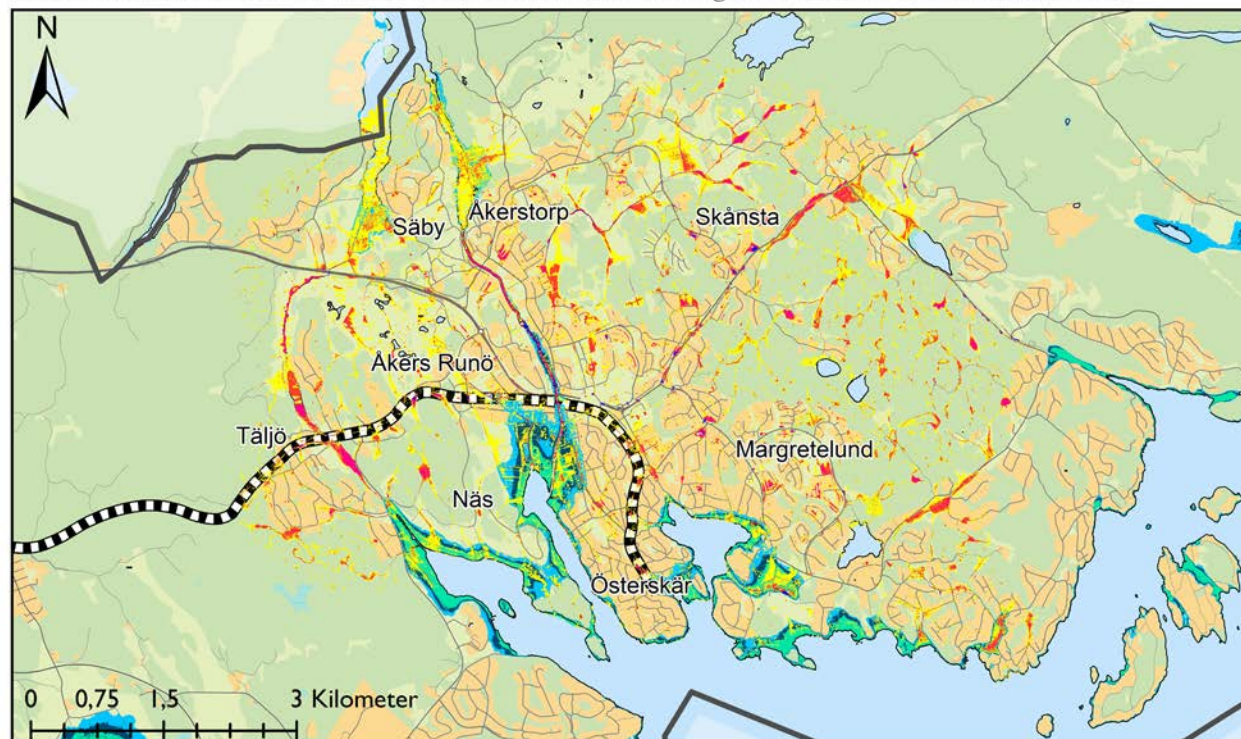

Att arbeta vidare med

Ta fram en klimatanpassningsplan.

Klimatanpassning

Kartan visar var i Åkersberga det finns risk för översvämningar vid ett 100-årsregn och vilka områden som översvämas vid ett 100-års havsvattenstånd, både med dagens klimat och med 2100 års klimat.

Teckenförklaring

Max vattendjup vid 100-årsregn	100-års havsvattenstånd år 2010
0,1 - 0,3 m	100-års havsvattenstånd år 2100
0,3 - 0,5 m	Länsstyrelsens rekommenderade lägsta grundläggningsnivå (2,7 m)
0,5 - 1 m	Roslagsbanan
>1 m	Strandlinje

Kartmaterial: Österåkers kommun

Vägledning

Åkers kanal, Åkersberga stad och Kanalstaden är planområden som särskilt påverkas vid höga vattenstånd till följd av klimatförändringarna. Dessa är attraktiva lägen och stadsutvecklingen av Åkersberga förutsätter en exploatering i dem. Vid exploatering är det viktigt med klimatanpassade åtgärder där en blandning av strategierna attack och försvar föreslås. Åtgärderna som vidtas bör syfta till att minska eller eliminera störningar i samhällsviktiga funktioner, ekonomiska konsekvenser, hälsorisker och olycksrisker som kan uppstå till följd av översvämningar.

En förutsättning för att kunna bedöma de lämpligaste åtgärderna är att utredningar utförs för den aktuella platsen. Kanalstaden är ett område där detta är särskilt viktigt då markarbeten planeras i översvämningzoner och området redan idag har kända markstabilitetsproblem. När förutsättningarna är kända för den specifika platsen kan andra åtgärder, som höjning av marknivån, tät konstruktion samt upphöjda byggnader/konstruktioner med mera, utgöra aktuella åtgärder.

Del 3 – Genomförande och konsekvenser

I detta avsnitt gör vi en utblick till år 2060, beskriver hur översiktsplanen avses att genomföras samt sammanfattar möjliga konsekvenser ur ett hållbarhetsperspektiv.

Utblick 2060

Hur ser Österåkers kommun ut år 2060? I detta avsnitt görs en utblick till 2060. Vid kommande uppdateringar av översiktsplanen kommer dock utblicken sannolikt att förändras. Medan vissa idéer om kommunens framtida utveckling kan komma att bli inaktuella kan andra idéer komma att utvecklas vidare och en dag bli en del av kartan över kommunen.

Österåker har 2060 en stark roll i Stockholmsregionen. Det finns en stark lokal arbetsmarknad. I kollektivtrafiknära lägen finns kontorslokaler och i verksamhetsområden av olika karaktär finns arbetsplatser inom småindustrin, sällanköps-handel med mera.

Möjligheten till en aktiv fritid är god genom tätortsnära natur, det rika skogslandskapet med bland annat Tärnanområdet i norr samt en tillgänglig och attraktiv skärgård. Vattenkontakten i Åkersberga är god genom Åkers kanal samt Kanalstaden och tillgången till båtplatser samt övernattningsmöjligheter i kommunen är god. Åkersberga och övriga knutpunkter har ett levande kulturellt liv. Besöksnäringen har kommit att bli en allt viktigare del av kommunens identitet och genom kommunens rika utbud av natur och kultur på fastlandet och i skärgården lockas besökare hit.

Österåker har genomgått en omställning till ett mer hållbart samhälle med ökad andel hållbara resor samt generellt minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning. Klimatsmarta byggnader är vanligt förekommande och kommunen jobbar aktivt med lokala miljömål och hållbarhetsfrågor i den fysiska planeringen. De sociala frågorna har stor tyngd i bebyggelseutvecklingen liksom de samhällsekonomiska aspekterna.

Åkersberga karaktäriseras av en stadsmässighet som tilltalar nya och befintliga invånare samt besökare. Genom att befolkningstillväxten har varit hög länge så finns det underlag för service i Åkersberga och i lokala knutpunkter. I Åkersberga är utbudet av grundskolor och förskolor brett. Åkersberga station är kommunens knutpunkt och länkar Österåker till regionkärnan Täby centrum-Arninge och till Stockholms central.

Kring Åkersberga har ett antal tydliga och attraktiva huvudstråk kommit att bildas och i de lokala knutpunkterna finns en tät bebyggelse och ett serviceutbud. I förnyelseområdena har det genom planläggning och utbyggnad av VA skapats ökade förutsättningar för permanent boende. Utbudet 2060 av boendemiljöer i Österåker är brett och alla grupper i samhället har möjlighet att ordna en bostad. Det finns allt från enbostadshus i lantliga miljöer till enbostadshus i tätortsnära områden samt flerbostadshus i de mest kollektivtrafik- och servicenära lägena. Åsättra replipunkt har utvecklats till en mindre ort med service. Kopplingarna mellan fastlandets kustorter, mellan Roslags-Kulla och Åkersberga, håller på att stärkas och utredning om en ny replipunkt i kommunen pågår.

Transportsystemen är utvecklade både regionalt och inom kommunen och det är smidigt att resa till bland annat Täby centrum-Arninge, Stockholm och Arlanda. Vid behov har en ny koppling mellan väg 276 och västerut mot Vallentuna byggts.

Behoven av snabba transporter med hög komfort och säkerhet kommer att finnas kvar. Österåker har utvecklats och Åkersberga och lokala knutpunkter har förtätats. Framtidens hållbara samhälle kommer ställa krav på innovativa transporter som nyttjar befintlig infrastruktur på ett mer effektivt sätt. Transportsystemet är inte längre uppbyggt kring personbilen. Kanske nyttjas vägarna för självkörande

fordon som kan användas av alla? Den nya tidens kollektivtrafik handlar om fordonspooler med olika fordon för olika behov. De bilar som finns har energieffektiva drivmedel.

Både regionalt och lokalt ställs ökade krav på samordning när det gäller tekniska system så som VA, el, värme och avfall. Godshantering är en allt viktigare fråga och till 2060 har långsiktiga strategier tagits fram.

Till 2060 har föreslagen utveckling av Österåker genom denna översiktsplan blivit verklighet. Tillväxten i kommunen är fortsatt stark och utvecklingen hållbar. Det finns såväl bostäder, arbetsplatser samt rekreationsmöjligheter som passar alla.

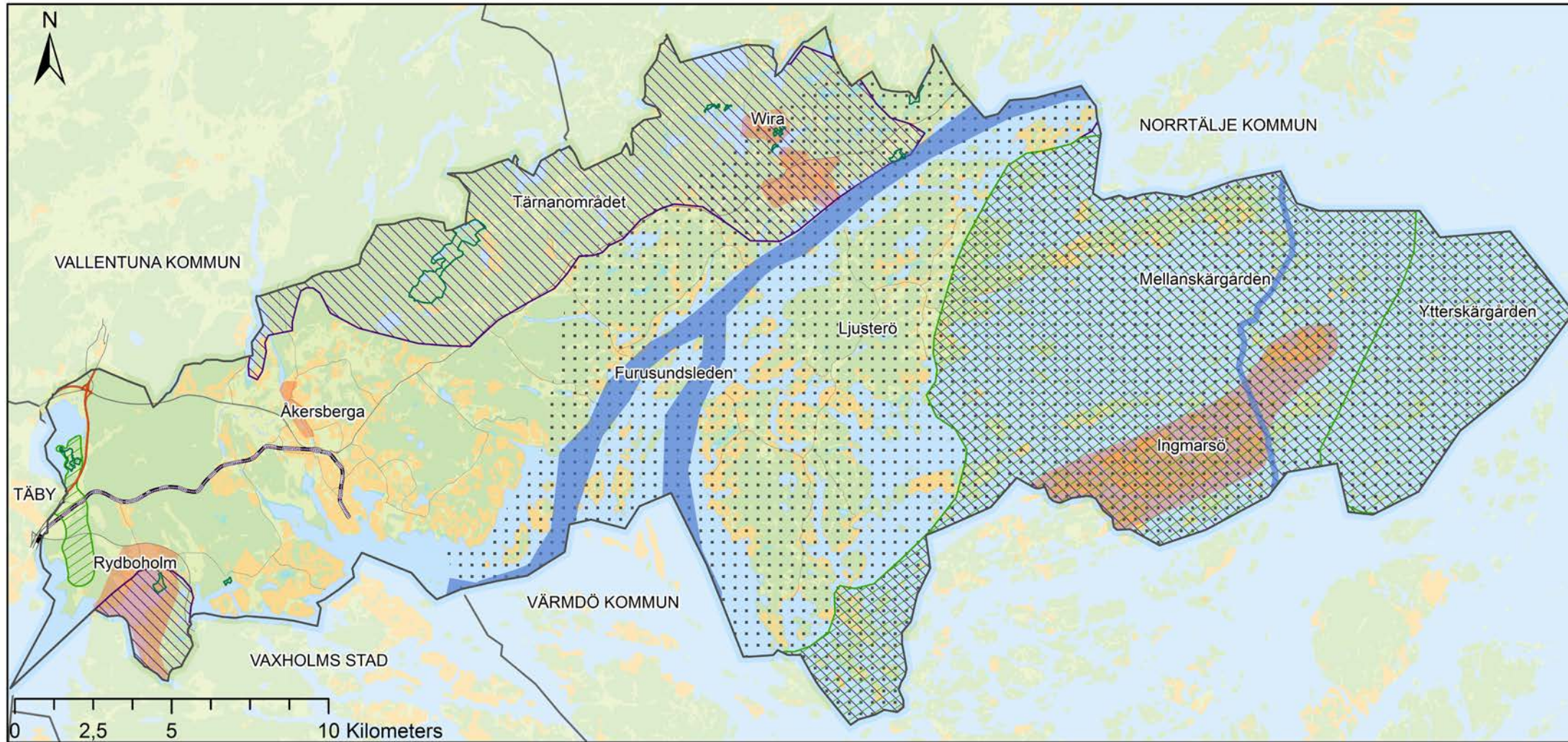

Karta riksintressen

Kartmaterial: Österåkers kommun
©Länsstyrelsen

Kartan visar de riksintressen som finns i kommunen.

Teckenförklaring

	Riksintresse väg (3 kap MB)		Riksintresse naturvård (3 kap MB)
	Riksintresse järnväg (3 kap MB)		Riksintesse friluftsliv (3 kap MB)
	Natura 2000 (4 kap MB)		Riksintresse sjöfart (3 kap MB)
	Riksintresse kust och skärgård (4 kap MB)		Riksintresse kulturmiljövård (3 kap MB)

Riksintressen

I detta avsnitt beskrivs kommunens riksintressen och översiktsplanens påverkan och ställningstaganden till dem.

Kulturmiljö

Husarö - Ingmarsö - Svartsö - Gällnö - Hjälmö

Ställningstagande:

Ny bebyggelse och förändringar i bebyggelsen och i miljön ska ske på ett sådant sätt att det inte skadar uttrycket för riksintresset.

Motivering för riksintresset:

Skärgårdsmiljö som visar den mångsidiga ekonomi som uppstått som en följd av mellanskärgårdens speciella topografiska förutsättningar, samt de bosättningsmönster och levnadsförhållanden detta skapat alltsedan medeltiden.

Uttryck för riksintresset:

Skärgårdsbyar med karaktäristiska lägen vid hamnplatser såsom Husarö och Brottö. Det småbrutna odlingslandskapet, avsöndrade gårdar, torp samt ängs- och betesholmar som uttryck för huvudnäringen jordbruket. Bebyggelse och anläggningar som

hör samman med fiske, sjöfart och andra binäringar. De många sommarvillorna och fritidshusen som började uppföras vid tiden kring sekelskiftet 1900. (Miljön berör även Värmdö kommun.).

Roslags-Kulla

Ställningstagande:

Riksintresset påverkas av översiktsplanen då utveckling i området vid Roslags-Kulla och Östanå föreslås ske. Det planprogram som finns i området föreslås aktualitetsprövas. Vid bebyggelseutveckling ska detta ske med stor hänsyn och på ett sätt som inte skadar riksintresset. Det finns dock risk att riksintresset kan komma att påverkas negativt vid en möjlig nyexploatering vid framförallt Östanå. Detta föreslås utredas vidare och bör ske med stor beaktning av kulturmiljövärdena i området.

Motivering för riksintresset:

Herrgårdslandskap med gårdsanläggningar som speglar olika sidor av 1700-talets herrgårdskultur, både

vad gäller gårdarnas storlek och arkitekturutveckling samt Roslags-Kulla sockencentrum med märklig träkyrka från 1706.

Uttryck för riksintresset:

Östanå slott som dominerar bygden, och den mindre och enklare Mälby herrgård, med huvudbyggnader i nyklassicism respektive karolinsk stil. Barockträdgården vid Östanå, som sträcker sig ner mot Saltsjön. Ekonomibyggnader, Östanå såg med arbetarbostäder och andra byggnader och anläggningar som visar på verksamheten vid herrgårdarna. Alléer, gamla vägsträckningar och det av godsdriften präglade kulturlandskapet. Roslags-Kulla kyrka i en arkitekturstil som hör hemma i Finland, med f.d. komministerbostad och två äldre skolhus.

Rydboholm

Ställningstagande:

Riksintresset bedöms inte påverkas av översiktsplanen då någon ny utveckling i området inte föreslås.

Motivering för riksintresset:

Herrgårdslandskap, med Rydboholms slott och Östra Ryds kyrka, som visar levnadsbetingelserna för landets främsta adelssläkter alltsedan medeltidens slutskede.

Uttryck för riksintresset:

Rydboholms slott med det fristående Vasatornet från 1400-talet, ett kärntorn med såväl bostads som försvarsfunktioner, och huvudbyggnad som i grunden är från 1500-talet men som fick sitt nuvarande utseende från 1700-talet. Den stora engelska parken med olika monument och små byggnader. Ekonomibygnader och anläggningar som hör ihop med godsets verksamhet, samt det av herrgårdsdriften präglade landskapet med vidsträckta åkrar, alléer, arrendegårdar och torp, flera med enhetlig utformning. Östra Ryds kyrka, som både är sockenkyrka och Rydboholms patronats- och gravkyrka, med till sockencentrumet hörande byggnader som klockarbostad och skola.

Vira bruk

Ställningstagande:

Riksintresset påverkas av översiktsplanen då utveckling i området föreslås ske. Ny bebyggelse i området ska ske med stor hänsyn och på ett sett som inte skadar riksintresset. För att säkerställa detta ska ett gestaltungsprogram tas fram vid exploatering.

Motivering för riksintresset:

Bruksmiljö med landets enda klingsmedja 1635-1775, i bruk fram till ca 1940 för redskapssmide.

Uttryck för riksintresset:

Bebyggelsemönstrets oregelbundna karaktär, vilket skiljer sig från flertalet andra uppländska bruk. Stora

smedjan och Dahlgrenssmedjan vid fallen i ån, båda restaurerade liksom bostäder för smederna, bodar och anläggningar som ingick i den industriella verksamheten. Dammluckor, vattenränna mm. I området ingår även: Tingshus från 1700-talet.

Åkers kanal

Ställningstagande:

Riksintresset berörs av översiktsplanen då utveckling föreslås i Åkersberga och längs Åkers kanal. Riksintresset förväntas dock inte påverkas negativt då bebyggelsen längs kanalen har som mål att tillgängliggöra den. I samband med utvecklingen längs kanalen ska även ett parkstråk med syfte att tillgängliggöra Åkers kanal utvecklas. Översiktsplanen föreslår också ett rekreativ- och kulturmiljöstråk längs Åkers kanal för att öka tillgängligheten till kulturmiljöerna i området.

Området vid Åkersbro berörs av den föreslagna utvecklingen i förnyelseområdet Norrö. Endast en liten del av riksintresset berörs dock av detta, men vid förtätning i området ska stor hänsyn till kulturmiljön beaktas.

Motivering för riksintresset:

Kommunikationsmiljö med kanal och förindustriell centralort från 1820-talet som har förhistorisk tradition som en efterföljare till den vikingatida Långhundraleden. (Fornlämningsmiljö).

Uttryck för riksintresset:

Åkers kanal anlades 1820-25 genom muddring av den äldre vattenvägen. Kanalen omfattar en sluss, slussvaktarbostad och andra anläggningar som hör samman med kanalverksamheten. Åkersbro förindustriella centralort växte upp där landsvägen från Stockholm korsade kanalen. I Åkersbro finns ”Doktorsbostaden”, apoteket, Åkersbro handel, gästgivaregården och andra uttryck för ortens betydelse. De intilliggande järnåldersgravfälten visar på den äldre vattenledens centrala funktion.

Naturvård

Ullnasjöns De Geermoräner

Ställningstagande:

Översiktsplanen föreslår ingen utveckling som kan komma att skada riksintresset. Förhoppningen är att genom utveckling av de rekreativa grönstråk som översiktsplanen föreslår kunna tillgängliggöra De Geermoränerna och deras värden för allmänheten.

Landskapsform:

Sprickdalslandskap

Värdeomdöme:

Fullständig och mycket geovetenskapligt värdefull serie av De Geermoräner. De har högt pedagogiskt värde, i synnerhet norr om Deglinge, där ryggarna är särskilt tydliga.

Förutsättningar för bevarande:

Områdets karaktär som viktigt geologiskt objekt bevaras. Värdet kan reduceras av exempelvis täkt, schaktning, bebyggelse, vägbyggnad och upplag.

Områdets huvuddrag:

Från Ullnasjöns östra strand och söderut ända ned till Norrängen i västra Rydboholmsområdet förekommer en intressant serie De Geermoräner som har stor betydelse för studier av inlandsisens avsmältning. Ryggarna, som är utsträckta i öst-västlig eller nordost-sydvästlig riktning framträder tydligast i hagmarken norr om Deglinge.

Denna i detalj karterade moränserie är ett mycket pedagogiskt exempel på De Geermoräner. I betesmarken vid Deglinge ligger fem stora moränrygggar. Mellan dessa förekommer betydligt mindre moränrygggar. Moränerna är här nästan blockfria. Tidigare ansågs de ha bildats vid inlandsisens front och alltså vara en typ av ändmorän. Avståndet mellan ryggarna skulle markera iskantens årliga avsmältning. Numera anses de vara bildade innanför iskanten men i sprickor parallella med denna. Avståndet mellan de stora moränryggarna överensstämmer väl med de mått som Gerhard De Geer genom lervarvskronologisk mätning erhållit på iskantens normala årliga recession i närliggande trakter.

Längre söderut i området är moränryggarna lägre och be vuxna av barrskog. Längst i söder är moränerna blockrika.

Kust och skärgård

Ställningstagande:

Kommunen tolkar avgränsningen så att riksintresset inte omfattar tätorten Åkersberga. Vid bebyggelseutveckling inom riksintresset för kust och skärgård ska det ske med hänsyn till riksintresset.

Beskrivning:

Österåkers kust- och skärgårdsområde är, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området, i sin helhet av riksintresse och omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser enligt 4 kap MB. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om de kan ske på sådant sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur och kulturvärden. Fritidshusbebyggelse får endast komma till stånd i form av komplettering till befintlig bebyggelse eller om det tillgodoser friluftslivets intressen eller avser enkla fritidshus i närheten av storstadsregioner. Bestämmelserna innebär dock inte någon restriktion för utvecklingen av stadsbygden då bestämmelserna inte skall utgöra hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet.

Friluftsliv

Ytterskärgården

Ställningstagande:

Översiktsplanen föreslår inte någon utveckling som negativt påverkar riksintresset. Viktiga delar av Österåkers identitet som översiktsplanen lyfter fram är vattnet, skärgården och ett aktivt friluftsliv. Översiktsplanen ämnar att lyfta fram och tillgängliggöra dessa värden i linje med riksintressets syfte.

Beskrivning:

Stockholms ytterskärgård intar som helhet en särställning i länets natur. Det är dock en mycket begränsad del som ligger inom Österåkers kommun. Det största värdet för friluftslivet ligger i den goda tillgången på naturhamnar och de mycket höga naturvärdena. Ytterskärgårdens mosaik av öar, kobbar och skär ger praktiskt taget outtömliga möjligheter för båtlivet men även för fiske, kanotning och naturstudier. Vintertid ges vid gynnsamma isförhållanden unika möjligheter till långfärdsåkning på skridskor. Delområden med störningskänsligt djurliv har avsatts som fågel- respektive sälskyddsområden.

Ytterskärgården är av riksintresse för både naturvård och friluftsliv. Området har en lång hävd med stora kulturella värden men kan ändå betecknas som relativt oexploaterat. Genom ytterskärgårdens orördhet och vidsträckta areal utgör den ett viktigt referensområde, vid ex. forskning. Området har utomordentligt

stora värden och är intensivt utnyttjat av det båtburna friluftslivet. Skärgårdsstiftelsens markinnehav är tillsammans med lokalbefolkningens fortsatta hävd grunden för riksintressets fortlevande.

Mellanskärgården

Ställningstagande:

Viktiga delar av Österåkers identitet som översiktsplanen lyfter fram är vattnet, skärgården och ett aktivt friluftsliv. Översiktsplanen ämnar att lyfta fram och tillgängliggöra dessa värden i linje med riksintressets syfte. På Ingmarsö föreslås att detaljplaner för service och bostäder upprättas. Genom möjliggörande för service i skärgården kan friluftslivet och riksintresset stärkas. Vid uppförande av ny bebyggelse bör det ske på ett sätt som inte skadar friluftslivet.

Beskrivning:

Naturen i detta mellanskärgårdsområde karaktäriseras av ett mosaikartat landskap med en mångfald av såväl stora som små öar åtskilda av sund och fjärdar. Hällmarkstallskog och barrblandskog blandas ofta med lövpartier och inägomarker. Omväxlingen gör öarna attraktiva för strövande, men här finns framförallt goda möjligheter att finna ostörda badklippor eller lugna ankarvikar. De många bryggorna för kollektiv båttrafik ger även folk utan egen båt goda möjligheter att få uppleva skärgården.

Tärnanområdet

Ställningstagande:

Översiktsplanen ämnar att stärka och utveckla friluftslivet i området för riksintresset. Översiktsplanen föreslår en fortsatt utveckling av vandringslederna Blå leden och Roslagsleden som går genom riksintresseområdet. Större gröna målpunkter föreslås stärkas och utvecklas vid Domaruden och Wira och en grön entré till området föreslås vid Åsättra.

Vid Östanå, Roslags-Kulla och Wira föreslås utveckling ske. Vid exploatering ska detta ske på ett sätt som inte skadar riksintresset.

Beskrivning:

Området utgörs av ett vidsträckt skogsområde med många sjöar samt mindre åkrar och betesmarker.

Kring Össeby-Garn och Östanå är inslaget av jordbruksmark större. Skogarna består mest av barr-, och blandskog. Nivåskillnaderna är ofta stora. Kulturlandskapet kring Östanå innehåller mycket ädellövskog. Inom området finns många värdefulla naturavsnitt, bl a har de flesta sjöarna ett stort limnologiskt intresse. Särskilda kulturvärden i söder har Roslagskulla kyrka (från 1706) med omgivande gravfält, fornborg och kulturhistoriskt intressanta bebyggelsemiljöer samt bruksmiljön kring Vira bruk. Östanå herrgård är från slutet av 1700-talet.

Vid Domarudden, nordost om Åkersberga, finns en friluftsgård med bland annat badplats, motionsspår, servering och övernattningsmöjligheter. Anlagda badplatser finns även vid andra sjöar t ex Viren, Storsjön och Largen. Den sistnämnda är även en populär sportfiskesjö där ädelfisk regelbundet planteras ut. Kortfiskevatten är även Långsjön, Malmsjön och Svulten. Roslagsleden passerar området. I övrigt finns knappast några fasta anläggningar för friluftslivet. Området lämpar sig bäst för strövande, svamp- och bärplockning, bad, fiske och kanotpaddling samt skidåkning under vintern. Det används regelbundet för organiserade svamputflykter. En mängd små vägar genomkorsar området, vilket gör det lämpligt för cykelfärder. Tillgängligheten kan enkelt förbättras genom att öppna fler vägar för biltrafik samt anlägga parkeringsplatser. områdets natur- och kulturkvalliteter samt närheten till Storstockholm gör att det finns goda förutsättningar för ett ökat utnyttjande av området.

Bogesundslandet

Ställningstagande:

Översiktsplanen ämnar att stärka friluftslivet i området för riksintresset. Översiktsplanen föreslår en fortsatt utveckling av vandringsleden Blå leden som går genom riksintresseområdet.

Beskrivning:

Området utgör en liten del i södra delen av Österåkers kommun. Området med sitt varierade landskap och omfattande vattenkontakt bidrar till ett mycket viktigt friluftsområde. Närheten till Stockholm gör att området utnyttjas flitigt som utflyktsmål.

Väg

E18

Ställningstagande:

Översiktsplanen föreslår inte några åtgärder som påverkar vägen att fylla sin funktion.

Beskrivning:

Väg E18 ingår i det av EU utpekade Trans European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. E18 är en väst-östlig förbindelse som förbinder Stockholm med Oslo via Västerås, Örebro och Karlstad.

Väg 265

Ställningstagande:

Översiktsplanen föreslår inte några åtgärder som påverkar vägen att fylla sin funktion.

Beskrivning:

Väg 265 är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik.

Järnväg

Roslagsbanan

Ställningstagande:

Översiktsplanen föreslår en utveckling av ny bebyggelse vid samtliga av Roslagsbanans stationer i kommunen. Vid exploatering nära Roslagsbanan ska denna inte påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av dessa anläggningar.

Beskrivning:

Roslagsbanan är en lokaljärnväg i Stockholm. Den sträcker sig mellan Östra Station och Kårsta, Österskär, Näsbyark. Banan är av särskild regional betydelse.

Sjöfart

Furusundsleden

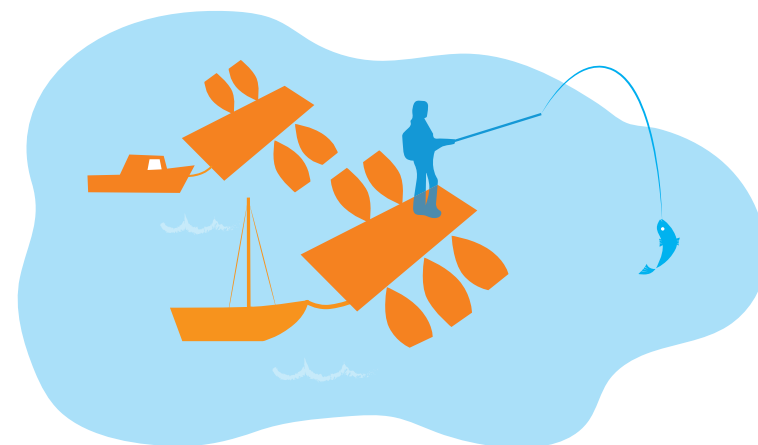
Ställningstagande:

Österåkers kommun verkar för minskad trafik och lägre hastigheter i Furusundsleden.

Husaröleden

Ställningstagande:

Riksintresset påverkas inte av översiktsplanen.

Genomförandestrategi

I detta avsnitt sammanfattas hur översiktsplanen avses genomföras fram till år 2040.

Utbyggnadsordning

Utbyggnadsordningen beskriver vilka områden i kommunen som är särskilt prioriterade enligt föreslagna period att utveckla genom bland annat planläggning och satsningar på infrastruktur. Ordningen utgår från nuvarande förutsättningar och bedömning och kan komma att ändras om särskilda omständigheter finns. Se även avsnittet om vatten och avlopp där en utbyggnadsplan presenteras.

Kort sikt

På kort sikt är de centrala delarna av Åkersberga och områdena kring Roslagsbanans stationer Täljö och Åkers Runö som är prioriterade för planläggning och utbyggnad. Detaljplaneprogram med efterföljande detaljplaner föreslås upprättas. Planeringen av Västra Kanalstaden fortsätter. Idag är VA-kapaciteten, ledningsnätet, i Åkersbergas västra delar begränsad. Planprojekt behöver därför avvakta i väntan på möjlighet till VA-anslutning. Planläggning av ett nytt huvudstråk för VA i detaljplanen för Västra

Kanalstaden pågår. Fortsatt planläggning och utbyggnad föreslås ske i Rosenkälla.

Särskilt prioriterade områden under perioden:

- Åkersberga stad
- Täljö – Gottsunda
- Åkers Runö
- Rosenkälla
- Säby och Norrö
- Östanå, Roslags-Kulla och Wira.

Medellång sikt

På medellång sikt prioriteras ett antal av kommunens förnyelseområden samt nyexploateringar med bostäder eller verksamheter. Vad som behöver prioriteras inom denna period kommer att behöva utredas vidare och ny bedömning görs i samband med exempelvis kommande aktualitetsprövning av översiktsplanen och uppdatering av VA-planen.

För förnyelseområdena kan fördjupad översiktsplaner komma att tas fram som sedan följs upp av detaljpanelläggning.

Särskilt prioriterade områden under perioden:

- Brevik, Lervik och Flaxenvik inklusive Härbacka
- Stava och Stava syd
- Solberga, Singö, Blekungen och Grindmossen
- Laggarsvik/Linanäs
- Rydbo.

Lång sikt

Ytterligare områden som så småningom avses planläggas och där utbyggnad av VA kan komma att ske är områden längs med kuststräckan på fastlandet samt delar av Ljusterö. Fortsatt bostadsutveckling mellan Täljö och Svinninge föreslås utredas. Bedömning om behov av planläggning, allmänt VA och lämplig tidsplan för genomförande behöver utredas vidare för respektive område.

Särskilt prioriterade områden under perioden:

- Söder om Täljö (exploatering mellan Täljö och Svinninge så som Onsbro)
- Mellansjö och Åsättra
- Arnö/Marum
- Fastlandets kustområde - Bammarboda och Dyvik m.m.

Aktiviteter - Att arbeta vidare med

Kort sikt

Förslag på aktiviteter
Upprätta planprogram och detaljplaner för Åkersberga stad.
Fortsätt planlägga av Kanalstaden.
Upprätta planprogram och detaljplaner för Hacksta/Bergaområdet.
Upprätta planprogram och detaljplaner för Hacksta verksamhetsområde.
Utred delen av väg 276 som går genom Åkersberga med fokus på helhetslösning, stadsmässighet och dagvatten.
Utred ytor för dagvatten i Åkersberga.
Ta fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för kust och skärgård.
Utveckla bebyggelsen längs med Åkers kanal och utveckla vidare Åkers stadspark.
Upprätta planprogram och detaljplan för en lokal knutpunkt i Åkerstorp.
Upprätta planprogram för Täljö och Gottsunda.
Ta fram strategi för olika typer av kulturlokaler.
Utred dagvattenfrågor avrinningsområdesvis och reservera ytor för dagvattenhantering.
Ta fram en friluftsplän med åtgärder och förslag för friluftslivet i kommunen.

Upprätta planprogram för Åkers-Runö.   • Utred lämpligt läge för station i Åkers Runö.   • Utred Heliportens framtid och möjligheten till bostadsbebyggelse i närområdet.
Utred lämplig utveckling av Rosenkälla och Rosenkälla syd.
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Säby – Norrö.
Ta fram en näringslivsstrategi med handlingsplan.
Ta fram en handelspolicy.
Ta fram en klimatanpassningsplan.
Ta fram en strategi och riktlinjer för idrottsytor i planeringen.
Uppdatera kommunens kulturmiljöprogram.
Ta fram ett åtgärdsprogram för grönstruktur.
Ta fram ett åtgärdsprogram för blåstruktur.
Genomför utredningar, och utveckla, transporter av farligt gods och annan godstrafik.
Vidta åtgärder för att stärka Ljusterö – Åsättra som replipunkt.
Ta fram ett parkprogram.
Ta fram en fornvårdsplan.
Ta fram en utvecklingsplan för ekosystemtjänster.
Ta fram ett stadsmiljöprogram.
Ta fram en hållbarhetsredovisning för kommunen som uppföljning av miljömålen.

Medellång sikt

Förslag på aktiviteter
Upprätta planprogram och detaljplaner för Runö gårdsområdet.
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Brevik, Lervik och Flaxenvik.
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Stava.
Utred lämplig utveckling av Stava syd.
Upprätta fördjupad översiktsplan med efterföljande detaljplaner för Solberga, samt södra och norra Grindmossen.
Upprätta planprogram med efterföljande detaljplaner för Laggarsvik/Linanäs.
Utred lämplig utveckling för Rydbo.
Utred transportkoppling till Arlanda.
Utred en ny trafikplanering för skärgårdstrafiken med utgångspunkt i replipunkten, samt möjlighet till färjelinje mellan fastlandet och Ljusterö.
Utred behovet av en ny återvinningscentral i kommunens sydvästra delar.

Lång sikt

Förslag på aktiviteter
Fortsätt upprätta detaljplaner för bland annat bostadsbebyggelse i Smedby.
Upprätta detaljplaner etappvis i Österskår.
Upprätta detaljplan för bostäder och service på Ingmarsö.
Upprätta fördjupade översiktsplaner/program och detaljplaner för utbyggnadsområden kategoriserade lång sikt i genomförandestrategin.

Löpande eller återkommande aktiviteter

Förslag på aktiviteter
Arbeta med genomförande av gällande planprogram och fördjupade översiktsplaner.
Arbeta aktivt med planering och utbyggnad av nya förskolor och skolor, samt bostäder och verksamheter för särskilda grupper.
Arbeta med genomförande av transportåtgärder som föreslås i strategiska planer. Till exempel trafikplan, gångplan och parkeringsstrategi.
Arbeta med åtgärdsprogram för de olika transportslagen och hållbara resvanor.

Hållbarhetsbedömning

I detta avsnitt sammanfattas den hållbarhetsbedömning som gjorts av översiktsplanen. Hela hållbarhetsbedömningen finns att läsa i Bilaga I.

Sammanfattning av hållbarhetsbedömning

Bebyggelsestruktur och social struktur

Planförslagets huvudsakliga inriktning är att förtäta och komplettera i centrala Åkersberga, de stationsnära lägena samt i utpekade lokala knutpunkter. Detta har möjlighet att skapa en hållbar struktur som knyter an till befintlig bebyggelse och låter större sammanhängande grönstruktur bevaras. Fokus på en stark utveckling av Åkersberga ger goda möjligheter att skapa en levande och attraktiv tätort med mötesplatser, trygga gaturum och platser. Sammantaget kan Åkersberga utvecklas som en mer självklar mötesplats för hela kommunen. Med utvecklingen av en förtätad, blandad och sammankopplad centralort kan fler få tillgång och närhet till offentlig och kommersiell service. Ambitionen är att de utpekade lokala knutpunkterna på landsbygden och i skärgården ska skapa förutsättningar för lokal service och kommunikationer.

Förslaget väntas leda till att de flesta viktiga stadskvaliteter som påverkar efterfrågan på bostäder utvecklas positivt. Med en högre betalningsvilja för bostäder, väntas också investeringsviljan öka. Förslaget väntas också på andra sätt utveckla kommunens identitet och varumärke på ett sätt som ökar investeringsviljan. Många nya lägen för verksamhetslokaler förväntas tillkomma i den tätare stadsmiljön och attraktiviteten för både boende och verksamhetsutövare förväntas öka. En större andel blandad stadsmiljö medger fler och bättre möjligheter att såväl utveckla lokala nätverk, som att ge utrymme för spontana möten mellan näringsidkare. Med en bättre sammankoppling mellan stadsdelarna, samt välutvecklade mötesplatser som lockar alla grupper av kommuninvånare, ökar möjligheterna att bygga nätverk och bättre utnyttja det sociala kapital som finns hos olika invånare. Med bättre sammankopplingar ökar också tillgången till lokal service, till arbetsplatser och till skolor, något som är viktigt ur ett rättviseperspektiv.

Det finns en osäkerhet i möjligheterna att realisera planens intentioner, främst hur effektivt de kollektivtrafiknära lägena kan utnyttjas och hur handels- och verksamhetsområden placeras. Den planerade och fortsatta utvecklingen vid Rosenkälla är problematisk ur ett storskaligt markanvändningsperspektiv då den bryter sammanhängande grönstruktur och inte anknyter till någon befintlig bebyggelse i kommunen. En utveckling av en ny stadsdel som uppnår rimlig kommunal service kräver en stor satsning med utveckling av bostäder och offentlig verksamhet, något som kan komma i konflikt med den önskade utvecklingen och förtätningen längs Roslagsbanan. Tillsammans med utvecklingen av handel i andra biltillgängliga områden som Stava syd finns också risk att många fortsatt väljer att använda dessa områden för sina inköp. Något som kan bli negativt för möjligheten att utveckla Åkerberga till en levande stad med handel och mötesplatser.

Förbättrade förutsättningar för gång och cykel kan förbättra folkhälsan om det blir lättare för människor att röra sig till fots eller med cykel istället för bil. Risk finns dock att en livsstil med bilberoende gynnas av fortsatt handelsutveckling i strategiska områden för bilburna resenärer. Översiktsplanens fokus på förtätning i stationsnära lägen och utveckling kring attraktiva lägen vid vatten bidrar till att planen också innebär en ökad risk för hälsa och säkerhet. Riskerna är främst kopplade till översvämningrisker vid tätortsutveckling i centrala Åkersberga och

bullerproblematik då fler bostäder kommer byggas i bullerutsatta lägen vid vägar och spårväg. Med rätt riskutredningar och följande åtgärder bedöms riskerna kunna bli acceptabla. En annan följd av tätningen i Åkersberga är att barns friytor, exempelvis skolgårdar och förskolegårdar, minskar.

Transport och infrastruktur

Genom att förtäta i de kollektivtrafikstarka stationsnära lägena för Roslagsbanan finns goda möjligheter att skapa en tätortsutveckling med hållbara transportmöjligheter. Prioriteringen av gång och cykel som redovisas i översiktsplanen är också mycket positiv ur ett hållbarhetsperspektiv. Sammantaget kan ett utvecklat transportsystem som prioriterar gång, cykel och kollektivtrafik bli tillgängligt för fler. Kommunens ambition om att koppla samman stadsdelar är ett viktigt steg i utvecklingen av ett hållbart transportsystem. Det är i synnerhet viktigt för hållbarheten att kopplingarna till och mellan de lokala knutpunkterna blir effektiva och attraktiva. En risk finns också om en utveckling av bostäder sker i de olika lokala knutpunkterna utan att en attraktiv kollektivtrafik säkerställs parallellt. Då skapas fler bilburna hushåll.

De storskaliga lösningarna för kommunalt vatten och avlopp som planeras kan ses som relativt hållbara. Även möjligheten till biobränsleddad fjärrvärme i tätorten är positiv ur hållbarhetssynpunkt.

Översiktsplanen saknar tydlig ambition kring hållbar elförsörjning och hur ny bebyggelse ska vara hållbar och energieffektiv. Kommunens avfallssystem är transportintensivt då det bygger på regionala lösningar.

Grön- och blåstruktur

Översiktsplanen ger möjligheter för Åkersberga att utveckla sin identitet mot en attraktiv och levande småstadsmiljö. Samtidigt finns potential att stärka hela kommunens skärgårdsidentitet med nya mötesplatser vid kusten och nya föreslagna kopplingar till skärgården. Samtidigt riskerar flera av kommunens kulturhistoriskt värdefulla områden att påverkas negativt av översiktsplanens föreslagna bebyggelseutveckling, exempelvis i Roslags-Kulla, Östanå och Wira.

Den utpekade grönstrukturen med rekreationsområden, stråk och gröna entréer har möjlighet att skapa en långsiktigt hållbar tillgång till rekreativa områden. Ambitionen i riktlinjerna är också att bevara och skydda områden med höga biologiska värden. Risken finns dock att flera olika värdefulla naturområden bebyggs då dessa pekats ut för bebyggelseutveckling i markanvändningskartan. Flera värdefulla naturmiljöer kan därför bedömas vara utsatta för risk för exploatering.

Förslaget tar generellt god hänsyn till den regionala grönstrukturen, men står i stark konflikt med

utpekade svaga samband, som riskerar att bli ännu svagare, främst genom utvecklingen av Rosenkälla och Stava syd. Tätortsutvecklingen kommer att inkräkta på den tätortsnära jordbruksmarken. Arealen av tätortsnära grönområden riskerar också att minska, med följden att kapaciteten i tätortsnära ekosystemtjänster, som till exempel luftrening eller klimatutjämning försvagas.

Riktlinjerna anger att värdefulla vattenmiljöer ska bevaras och att kompensationsåtgärder ska genomföras om ingrepp sker i värdefulla vattenmiljöer. Ambitionerna är också höga när det gäller lokalt omhändertagande av dagvatten och att använda dagvatten som en resurs. Kring Åkersberga kommer det dock bli utmanande att begränsa negativ påverkan från dagvattnet på såväl havet som på värdefulla vatten som till exempel Åkerströmmens vattensystem. Även utanför Åkersberga finns tydliga konflikter mellan bebyggelseutveckling och värdefulla vatten, bl.a. flera av kommunens högst värderade vatten (t.ex. Viren och Loåns vattensystem). Utveckling intill kust och stränder riskerar att skada utpekade värdefulla strandmiljöer och ställas i konflikt med strandskyddet. Flera av de utpekade utvecklingsområdena kan dock möjliggöra att hushåll med enskilda avlopp ansluts till kommunalt VA och på så sätt minskar näringsläckage till sjöar, vattendrag och hav.

Samlad bedömning

Översiktsplanen har möjlighet att stärka hållbarheten inom de sociala och ekonomiska aspekterna samtidigt som de största riskerna är kopplade till hur väl planens ambitioner för hänsyn till naturvärden kan hanteras för att undvika negativ påverkan på ekologisk hållbarhet.

Översiktsplan 2040 har en hög hållbarhetsambition. Den största potentialen ligger i möjligheten att förtäta i stationslägen med närhet till kapacitetsstark kollektivtrafik. Med en funktionsblandad bebyggelse och förtätning enligt principer som skapar attraktiva och trygga stadsrum och platser kan Åkersberga utvecklas till en mötesplats för hela kommunen. Det uppstår då möjlighet att locka till sig näringslivets aktörer. En positiv konsekvens är också att ett bredare utbud av bostäder kan erbjudas till kommunens invånare, så att det är möjligt att bo i kommunen under alla skeden i livet. Sammantaget kan en funktionsblandad bebyggelseutveckling i kollektivtrafknära lägen kunna minska både behovet av resor och öka andelen resor med hållbara transportsätt.

Sammantaget innebär den föreslagna markanvändningen ett effektivt och långsiktigt hållbart markutnyttjande. Detta om majoriteten av den tillkommande bebyggelsen kan fokuseras till centrala tätorten och lokala knutpunkter där en effektiv kollektivtrafik kan skapas samtidigt som stora naturområden kan hållas fria från exploatering. Tydliga

risker finns dock kopplade till föreslagen utveckling i Rosenkälla och Stava syd som påverkar den regionala grönstrukturen och utpekade svaga samband i grönstrukturen.

Risker finns sammankopplade med hur hållbart genomförandet kan bli. Skydd av värdefulla natur- och vattenmiljöer som ska utredas vidare, fördjupade översiktsplaner som ska tas fram samt transportstrategi under framtagande är exempel på fortsatt mer

detaljerad planering som kommer bli väsentlig för kommunens hållbarhet. Den mer detaljerade planeringen blir avgörande för både tätortens och landsbygdens möjligheter att utveckla samhällen utan risker för hälsa och säkerhet eller alltför stora negativa konsekvenser för vatten och värdefull grönstruktur.

